Wersja 3.0

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ NA LATA 2014-2020

Lokalnej Grupy Działania Regionu Kozła

KARGOWA 2015

SPIS TREŚCI

I. Charakterystyka LGD 4

1.1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia 4

1.2. Obszar 4

1.3. Potencjał LGD 5

1.3.1. Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD 5

1.3.2. Reprezentatywność LGD 5

1.3.3. Opis składu organu decyzyjnego – Rady 6

1.3.4. Zasady funkcjonowania LGD 6

1.3.5. Potencjał ludzki LGD 8

II. Partycypacyjny charakter LSR 8

2.1. Opis procesu włączania społecznego w przygotowanie LSR 8

2.2. Opis metod partycypacyjnych 9

2.3. Wyniki i wnioski z zastosowanych metod partycypacyjnych na poszczególnych etapach tworzenia strategii 10

III. Diagnoza – opis obszaru i ludności 17

3.1. Ludność 17

3.2. Gospodarka i przedsiębiorczość 18

3.3. Rynek pracy i bezrobocie 19

3.4. Charakterystyka sektora społecznego 20

3.5. Uwarunkowania życia społecznego 21

3.6. Turystyka 22

3.7. Wewnętrzna spójność obszaru 23

3.8. Wyniki konsultacji społecznych dotyczących diagnozy obszaru i wnioski z analizy danych 24

3.9. Obszary interwencji i grupy istotne z punku widzenia realizacji LSR 26

IV. Analiza SWOT 27

V. Cele i wskaźniki 28

5.1. Specyfikacja celów i przedsięwzięć 28

5.2. Zgodność celów i przedsięwzięć LSR z celami przekrojowymi PROW 2014-2020 34

5.3. Źródła finansowania celów 36

5.4. Sposoby realizacji przedsięwzięć 37

5.5. Specyfikacja wskaźników 39

VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanowienia kryteriów wyboru 45

6.1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań 45

6.2. Sposób ustanawiania i zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji 45

6.3. Określenie innowacyjności w kryteriach wyboru i zasady jej oceny 45

6.4. Informacja o realizacji projektów grantowych 46

VII. Plan działania 48

VIII. Budżet LSR 50

8.1. Ogólna charakterystyka budżetu 50

8.2. Opis powiązań budżetu z celami LSR 50

IX. Plan Komunikacji 51

9.1 Ogólna charakterystyka 51

9.2 Cele działań komunikacyjnych 52

9.3 Grupy docelowe 54

X. Zintegrowanie 54

10.1. Opis zgodności i komplementarności LSR RK z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR 54

10.2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć..... 62

XI. Monitoring i ewaluacja 62

XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko 64

Załącznik nr 1. Procedura aktualizacji LSR 66

Załącznik nr 2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu 67

Załącznik nr 3. Plan działania 69

Załącznik nr 4. Budżet 73

Załącznik nr 5. Plan komunikacji 74

I. Charakterystyka LGD

1.1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia

Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła, jest Stowarzyszeniem zarejestrowanym pod numerem KRS 0000257273 , posiadającym osobowość prawną. Działa zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi oraz Unii Europejskiej dotyczącymi działalności stowarzyszeń, wspierania obszarów wiejskich oraz realizacji lokalnych strategii rozwoju, ujętymi w §4 ust 1 Statutu Stowarzyszenia. W rozumieniu przepisów, jest Stowarzyszeniem „specjalnym", w którym członkami zwyczajnymi obok osób fizycznych, mogą być osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw, nad którym nadzór sprawuje Marszałek Województwa Lubuskiego. Członkowie Stowarzyszenia reprezentują jeden z sektorów: społeczny, gospodarczy lub publiczny.

Organami władzy są Walne Zebranie Członków, Zarząd oraz Komisja Rewizyjna. Osobnym organem jest Rada, która podejmuje decyzje w sprawie wyboru operacji realizowanych w ramach LSR.

1.2. Obszar

Obszar LGD obejmuje 6 gmin z terenu 5 powiatów i 2 województw, zamieszkany przez 53 257 mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2013 roku, ujętych w poniższym zestawieniu.

Tabela 1. Wykaz gmin

Lp.	nazwa	województwo	powiat	typ gminy	liczba mieszkańców	powierzchnia [km^2]
1.	**Babimost**	lubuskie	zielonogórski	Miejsko – wiejska	6333	92,77
2.	**Kargowa**	lubuskie	zielonogórski	Miejsko – wiejska	5844	128,52
3.	**Trzciel**	lubuskie	międzyrzecki	Miejsko – wiejska	6559	177,35
4.	**Siedlec**	wielkopolskie	wolsztyński	wiejska	12522	205,06
5.	**Zbąszynek**	lubuskie	świebodziński	Miejsko – wiejska	8387	94,42
6.	**Zbąszyń**	wielkopolskie	nowotomyski	Miejsko – wiejska	13612	179,77

Graficzne przedstawienie obszaru LGD Regionu Kozła oraz jego spójności przestrzennej przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 1. Mapa obszaru LGD

Źródło: opracowanie własne

1.3. Potencjał LGD

1.3.1. Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD

Proces budowania partnerstwa w ramach Lokalnej Grupy Działania Regionu Kozła rozpoczął się w roku 1995, kiedy to siedem gmin położonych wzdłuż rzeki Obry postanowiło zawiązać stowarzyszenie dla realizacji wspólnych działań kulturalnych, sportowych, turystycznych i gospodarczych. Utworzone wtedy zrzeszenie nazwano Stowarzyszeniem Gmin Regionu Kozła, od nazwy instrumentu ludowego występującego na tym obszarze. W roku 2006 z inicjatywy tego Stowarzyszenia doszło do powołania Lokalnej Grupy Działania Regionu Kozła. Zebranie założycielskie odbyło się 19 kwietnia 2006 roku w Babimoście. W spotkaniu tym uczestniczyło 47 osób reprezentujących 3 sektory: gospodarczy, społeczny i publiczny, które wyłoniły spośród siebie organy Stowarzyszenia i przyjęły pierwszy statut. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła zostało zarejestrowane w dniu 18 maja 2006 roku, co umożliwiło rozpoczęcie przygotowań do aplikowania o środki finansowe w ramach programu Leader. Pierwszy projekt w ramach I Schematu został zrealizowany na kwotę 56 000 zł, a jego najważniejszym efektem było opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich. Aktywnie działająca grupa członków przygotowała Stowarzyszenie do udziału w II Schemacie programu Leader. W okresie tym przygotowano również wniosek o środki w ramach projektu Leader + II Schemat na kwotę 738 200 zł. Po podpisaniu 19 lutego 2007 roku umowy z Fundacją FAPA o dofinansowaniu projektu „Region Kozła inny niż wszystkie" przystąpiono do działań, mających na celu realizację projektów związanych z promocją regionu, aktywizowaniem i integrowaniem lokalnej społeczności, podnoszeniem kompetencji mieszkańców poprzez warsztaty i szkolenia, itd. Projekt realizowano do kwietnia 2008 r.

Rozwijany potencjał i uzyskane doświadczenie LGD zaowocowały w następnej kolejności opracowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju, której wdrożenie możliwe było dzięki Programowi Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Umowę o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju podpisano w dniu 14 maja 2009 roku, zakładającą realizację działań: Odnowa i rozwój wsi, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej i tzw. Male projekty, na łączną kwotę nieprzekraczającą 6 104 433,75 zł.

Oprócz realizacji wyżej wymienionych działań LGD Regionu Kozła nawiązała ścisłą współpracę z kilkoma lokalnymi grupami działania, co zaowocowało realizacją 3 projektów współpracy: „Powstanie Wielkopolskie – Pamiętamy Kontynuujemy", na kwotę 37 953,98 zł, „Produkt Lokalny Atrakcją Turystyczną PLAT", na kwotę 102 032,66 zł oraz „Kajakowa Aktywna Turystyka KAJAKTUR", na kwotę 17 250,32 zł.

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2007-2013 zaowocowała dofinansowaniem ponad 200 projektów, które przyczyniły się do rozwoju przedsiębiorczości, popularyzacji dziedzictwa kulturowego, promocji turystyki, stworzenia wielu miejsc, sprzyjających pobudzaniu aktywności społecznej.

Tak duże doświadczenie, jakie zdobyła LGD Regionu Kozła i wzbudzony potencjał społeczny regionu będą kontynuowane i wykorzystywane w kolejnych latach. Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność Regionu Kozła w ramach PROW wdrażanego w nowej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej w latach 2014-2020 ma przyczynić się do dalszego wzrostu zaangażowania społeczeństwa, dbającego o zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz do podniesienia atrakcyjności gospodarczej i turystycznej Regionu Kozła.

1.3.2. Reprezentatywność LGD

LGD Regionu Kozła liczy 51 członków zwyczajnych i jednego wspierającego i jest partnerstwem trójsektorowym. Spośród nich, 25 podmiotów reprezentuje sektor społeczny, 9 gospodarczy i 17 publiczny. Szczególną uwagę zwraca się na przestrzeganie zasady, aby sektor społeczny i gospodarczy nie był reprezentowany przez osoby powiązane z władzą publiczną.

Skład członkowski jest reprezentatywny dla całej społeczności obszaru LGD Regionu Kozła. Są w nim podmioty gospodarcze, w szczególności mikroprzedsiębiorcy prowadzący działalność zarówno produkcyjną, jak i usługową. Są wśród nich również rolnicy oraz te podmioty, które świadczą usługi w zakresie turystyki i agroturystyki. Reprezentantem sektora gospodarczego jest także członek wspierający – Bank Spółdzielczy w Siedlcu. Drugą grupą są stowarzyszenia i organizacje społeczne, zajmujące się kultywowaniem dziedzictwa kulturowego, rozwijaniem zainteresowań, aktywizowaniem społeczności, również tej wykluczonej, jak np. Uniwersytety Trzeciego Wieku, koncentrujące się na działaniach aktywizacyjnych dla ludzi powyżej 50 roku życia. Trzecim reprezentowanym sektorem są przedstawiciele władzy publicznej, zarówno burmistrzowie i wójt, a także

pracownicy urzędów gmin i jednostek podległych oraz instytucji kultury, itp. Wśród reprezentantów poszczególnych sektorów są także mieszkańcy.

Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła jest stowarzyszeniem otwartym a członkostwo nieograniczone. Żaden z sektorów ani grupy interesów nie ma znaczącej dominacji w LGD takiej, która skutkowałaby wywieraniem szczególnego wpływu z punktu widzenia realizacji LSR.

Każda z reprezentowanych grup jest zainteresowana rozwojem obszaru LGD, gdyż skutkuje to polepszeniem jakości życia mieszkańców, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej. Właśnie na te dziedziny, jak rozwój gospodarczy i turystyczny obszaru oraz wspieranie i pobudzanie aktywności społecznej ukierunkowana jest ta strategia.

1.3.3. Opis składu organu decyzyjnego – Rady

Rada, stanowiąca organ decyzyjny, zajmuje się przede wszystkim oceną i wyborem do dofinansowania operacji, złożonych w trakcie naborów ogłaszanych przez LGD. Dokonując wyboru operacji, kieruje się kryteriami wyboru, które podane są do publicznej wiadomości. Każda czynność tego organu jest transparentna, a protokoły publikowane są na stronie internetowej www.lgdrk.pl. Jej skład został tak dobrany, aby zagwarantować uczciwy i merytoryczny wybór oraz reprezentatywność każdego sektora, z zachowaniem zasady, że ani władza publiczna, ani żadna pojedyncza grupa interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji. Szczególną uwagę zwraca się na przestrzeganie zasady, aby sektor społeczny i gospodarczy nie był reprezentowany przez osoby powiązane z władzą publiczną.

Dodatkowo przynajmniej 50% składu Rady musi mieć doświadczenie we wdrażaniu LSR (rozumiane jako wcześniejszą pracę w Zarządzie LGD lub Radzie LGD) lub przy realizacji projektów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej. Szczegółowe zasady pracy Rady LGD i proces podejmowania decyzji zostały sformułowane w Regulaminie Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła oraz procedurach i kryteriach wyboru, opisanych w rozdziale VI.

Rada składa się z 7 członków, z czego 5 osób pracowało w Radzie LGD przy weryfikacji wniosków w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2007-2013 oraz regularnie uczestniczyło w szkoleniach, a 1 osoba ma duże doświadczenie przy realizacji projektów dofinansowanych z działania Leader w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Ponadto 2 osoby są jednocześnie przedstawicielami grupy defaworyzowanej 50+. Dodatkowo sektor publiczny ma mniej niż 30% składu Rady, zadbano również o to, aby zachowany był parytet płci.

Tabela 2. Skład organu decyzyjnego

L.p.	Imię i nazwisko	sektor	płeć	doświadczenie
1.	Stanisław Daszkiewicz	społeczny	mężczyzna	nie
2.	Tomasz Janeczek	gospodarczy	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013
3.	Jerzy Jaszczak	gospodarczy	mężczyzna	Tak – realizacja projektów Leader
4.	Monika Toboła	publiczny	kobieta	Tak – realizacja projektów Leader
5.	Ewa Woś	publiczny	kobieta	Tak – Rada 2007-2013
6.	Brygida Wróblewska	społeczny	kobieta	Tak – Rada 2007-2013
7.	Grażyna Znamirowska - Szwarc	społeczny	kobieta	Tak – Rada 2007-2013

1.3.4. Zasady funkcjonowania LGD

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła działa na podstawie ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), a także ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności z 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 378). Jej funkcjonowanie zgodne jest z prawodawstwem krajowym dotyczącym wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz Unii Europejskiej dotyczących wdrażania programów pomocowych.

Zasady funkcjonowania LGD w szczególności określa statut oraz regulaminy wewnętrzne, które omówiono w poniższej tabeli.

Tabela 3 Opis dokumentów wewnętrznych LGD regulujących jej funkcjonowanie

L.p.	Rodzaj dokumentu / sposób uchwalania	Regulowane kwestie
1.	Statut *Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD*	• Podstawa prawna funkcjonowania LGD Regionu Kozła, • Cele działalności, • Wskazanie organu nadzoru, • Zasady nabywania i utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członka, • Opis organów władzy oraz ich zadań i kompetencji, • Wprowadzenie dodatkowego organu Stowarzyszenia – Rady zajmującej się oceną i wyborem operacji wraz z określeniem jej kompetencji i zasad reprezentatywności, • Uregulowanie zasady dotyczącej bezstronności członków Rady wraz z przesłankami wykluczającymi z głosowania • Zasady gospodarowania majątkiem, • Określenie organu odpowiedzialnego za uchwalanie LSR, dokonywania jej aktualizacji oraz kryteriów wyboru operacji,
2.	Regulamin organu decyzyjnego - Rady *Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD*	• Sposób wyboru członków Rady, ich obowiązki oraz wymagania dotyczące doświadczenia, • Zasady i przesłanki dotyczące odwołania członka Rady, • Zasady wynagradzania członków Rady, • Szczegółowe zasady przygotowywania i zwoływania posiedzeń Rady, w tym sposób informowania i przekazywania dokumentacji dotyczącej spraw podejmowanych podczas posiedzeń, • Zasady przebiegu i prowadzenia posiedzeń Rady, • Wskazanie osób spoza Rady, które czuwają nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru oraz poprawności dokumentacji i zgodności formalnej, • Określenie zasady zachowania reprezentatywności podczas oceny i wybory operacji, • Zasady przeprowadzenia głosowania oraz dokumentowania oceny, • Przesłanki do wykluczenia członka Rady z głosowania, • Prowadzenie rejestru interesu członków Rady, • Sposób umieszczenia na liście operacji w przypadku uzyskania równej liczby punktów według lokalnych kryteriów wyboru, • Wzory dokumentów, • Sposób podawania do publicznej wiadomości informacji o wynikach naboru.
3.	Regulamin biura LGD *Uchwalany przez Zarząd LGD*	• Zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, • Struktura organizacyjna, • Opis stanowisk pracy, w tym zakres obowiązków i upoważnień oraz wymagania dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji, • Rozdział czynności związanych z obsługą Rady i doradztwem, • Przypisanie czynności związanych z aktywizacją i współpracą, • Zakres uprawnień kierownika biura, • Sposób rekrutacji pracowników, • Podstawowe obowiązki i uprawnienia pracodawcy i pracowników, • Kwestie związane z urlopami, czasem pracy oraz dyscyplinowaniem pracowników, • Zasady pomiaru i oceny efektywności doradztwa, • Zasady gromadzenia i udostępniania informacji.

4.	Regulamin Walnego Zebrania Członków *Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD*	• Szczegółowe zasady zwoływania i prowadzenia Walnego Zebrania Członków, • Czynności Przewodniczącego, • Zasady głosowania i podejmowania uchwał, • Zawartość merytoryczna uchwał i protokołów.
5.	Regulamin Komisji Rewizyjnej *Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD*	• Zasady wyboru członków Komisji Rewizyjnej, • Kompetencje i obowiązki Komisji, • Sporządzanie protokołów z czynności kontrolnych i ich zawartość merytoryczna.
6.	Regulamin Zarządu *Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD*	• Sposób wybierania Zarządu i osób funkcyjnych w Zarządzie, • Kompetencje Zarządu, • Podział zadań pomiędzy członków Zarządu, • Organizacja pracy Zarządu, • Sposób podejmowania decyzji.

1.3.5. Potencjał ludzki LGD

Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła ma bardzo duże doświadczenie, gdyż istnieje od samego początku wdrażania działania Leader, łącznie z jego programem pilotażowym. Większość obecnych członków wstąpiła do LGD w chwili jej powstawania. Są lub byli oni liderami licznych organizacji, stąd też mają duże doświadczenie w działalności na rzecz społeczności lokalnej.

Wszyscy pracownicy biura byli zatrudnieni z chwilą rozpoczęcia wdrażania LSR na lata 2007-2013 lub pracowali w organach LGD. Uczestniczyli w szkoleniach zarówno wewnętrznych, jak i organizowanych przez instytucje zewnętrzne, w tym Lubuski Urząd Marszałkowski, co poświadczone jest stosownymi dokumentami. Na każdym stanowisku pracy, zgodnie z Regulaminem Biura, określono wymagania co do wykształcenia oraz wiedzy i kompetencji, zwłaszcza dotyczących rozwoju obszarów wiejskich oraz działania Leader, a także doświadczenia.

Członkowie Rady posiadają również duże doświadczenie z zakresu oceny i wyboru operacji, gdyż większość z nich pracowała w Radzie podczas wdrażania LSR na lata 2007-2013. Wszyscy członkowie Rady uczestniczyli także w szeregu szkoleń, co także poświadczone jest certyfikatami.

LGD Regionu Kozła ma zatem wielkie doświadczenie i potencjał ludzki. Jest przygotowana do wdrażania kolejnej strategii na lata 2014-2020 na obszarze Regionu Kozła.

II. Partycypacyjny charakter LSR

2.1. Opis procesu włączania społecznego w przygotowanie LSR

Opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2014-2020 nastąpiło przy udziale lokalnej społeczności. Proces włączania społecznego rozpoczęto od uruchomienia punktu konsultacyjnego, gdzie każdy mógł otrzymać informacje na temat nowego okresu wdrażania LSR, zapoznać się z założeniami do nowej strategii i podzielić się swoimi uwagami. Informowanie społeczności o postępach w pracach nad strategią oraz wypracowanych rozwiązaniach poprzez zamieszczanie protokołów, sprawozdań, a także zachęcanie mieszkańców obszaru LGD do aktywnego włączania się w proces przygotowywania LSR odbywało się za pośrednictwem strony internetowej www.lgdrk.pl. Powołano także 5 osobową grupę roboczą do spraw strategii, którą tworzyli członkowie LGD z bogatym doświadczeniem i reprezentujący różne środowiska i gminy.

Materiały wyjściowe do dalszych analiz, poprzedzających konsultacje społeczne pozyskano metodą desk research wykorzystując m.in. dane z GUS – Bank Danych Lokalnych. Dostarczyły one informacji na temat demografii, lokalnego rynku pracy, aktywności społecznej i gospodarczej. Pozwoliły na wstępną ocenę potencjału rozwojowego, określenie silnych i słabych stron regionu oraz zidentyfikowanie obszarów problemowych.

Ostateczną ocenę uzyskano po zastosowaniu kilku metod partycypacyjnych. Pozyskane materiały zostały wykorzystane i zamieszczone w kolejnych rozdziałach strategii.

Włączając społeczeństwo regionu w proces opracowywania LSR przy zastosowaniu metod partycypacyjnych dbano o to, aby grupa konsultacyjna była reprezentatywna dla wielu środowisk i grup społecznych Regionu Kozła, zwłaszcza, żeby była zachowana zasada trójsektorowości tj. udziału sektora społecznego, gospodarczego i publicznego.

2.2. Opis metod partycypacyjnych

Na każdym etapie tworzenia strategii zastosowano kilka metod partycypacyjnych. Przy ich doborze kierowano się propozycjami i uwagami dotyczącymi metod, technik i zasad przeprowadzania konsultacji społecznych zamieszczonymi na stronach www.dobrepraktyki.decydujmyrazem.pl, http://partycypacja.fise.org.pl, www.konsultacje.leszno.pl, www.pisop.pl – „Metody i techniki prowadzenia konsultacji społecznych". Z przeprowadzenia każdego spotkania, czy zastosowania metody konsultacyjnej sporządzono stosowne protokoły.
W procesie opracowywania strategii zastosowano następujące metody partycypacyjne:

1. **Badania ankietowe** należą do metod ilościowych skierowanych do mieszkańców obszaru wykorzystująca kwestionariusz ankiety, w którym respondenci udzielali odpowiedzi na postawione pytania. Ankieta była przeprowadzona również on-line za pośrednictwem strony internetowej www.lgdrk.pl. Celem było poznanie zachowań i rozkładu deklaracji reprezentatywnej grupy osób.

   Opis respondentów:
   Zamieszkanie: miasto – 53%, wieś – 47%
   Płeć: kobieta – 55%, mężczyzna – 45%
   Wiek: 18-25 lat – 8%, 26-35 lat – 23%, 36-45 lat – 27%, 46-55 lat – 26%, powyżej 56 lat – 16%
   Aktywność zawodowa: własna działalność gospodarcza – 19%, pracownik w sektorze prywatnym – 23%, pracownik w sektorze publicznym – 39%, rencista/emeryt – 14%, bezrobotny – 4%, pracownik organizacji pozarządowej – 1%.
2. **Biały wywiad** polegający na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu informacji na wybrany temat pochodzących z ogólnie dostępnych źródeł takich jak: bazy danych, profesjonalne opracowania, dane publiczne itp. Wykorzystano przede wszystkim dane GUS z Banku Danych Lokalnych.
3. **Spotkania konsultacyjne** polegające na zaproszeniu grupy osób celem poznania ich opinii na kluczowe tematy i problemy oraz poszukania rozwiązań konkretnych kwestii. Prowadzone przy udziale moderatora. Przeprowadzono we wszystkich gminach należących do LGD tj. Babimost, Kargowa, Siedlec, Trzciel, Zbąszynek, Zbąszyń.
4. **Grupa robocza** pracująca nad zebranymi materiałami i opiniami, dokonująca analizy pod kątem ich przydatności w strategii. Grupa była dobrana według kompetencji i zainteresowań oraz z zachowaniem reprezentatywności sektorów. W jej skład wchodzili: Witold Silski (sektor społeczny), Szczepan Sobczak (sektor społeczny), Danuta Wróblewska (sektor społeczny), Elżbieta Kaczmarek (sektor gospodarczy), Robert Kaczmarek (sektor publiczny).
5. **Focus -** oparte o scenariusz i moderowane spotkanie grupy, którego celem jest wyrażenie opinii w konkretnej kwestii oraz poznanie potrzeb uczestników. Grupa była dobrana odpowiednio do zakresu tematycznego.
6. **E-konsultacje** polegające na publicznym zaproszeniu do przesłania opinii na temat wypracowanych rozwiązań za pośrednictwem strony internetowej www.lgdrk.pl oraz przy wykorzystaniu poczty elektronicznej.
7. **Panel ekspertów** to grupa specjalistów prowadząca merytoryczną dyskusję, której celem jest znalezienie optymalnego rozwiązania. Grupę ekspertów tworzyli Paweł Bugała, Leszek Leśniak, Ireneusz Witkowski, Witold Silski.
8. **Wywiad pogłębiony** (In-depth interview, IDI) to indywidualna rozmowa z respondentem przeprowadzana na podstawie scenariusza lub niestandaryzowanego kwestionariusza wywiadu. Ich celem jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby.

2.3. Wyniki i wnioski z zastosowanych metod partycypacyjnych na poszczególnych etapach tworzenia strategii

Poniżej przedstawiono metody partycypacyjne spośród wyżej wymienionych, które wykorzystano w procesie opracowywania strategii na poszczególnych jej kluczowych etapach.

Etap I Diagnoza i analiza SWOT

Na tym etapie zastosowano 5 różnych metod partycypacyjnych.

Metody:

1. Badania ankietowe:

- termin: lipiec, sierpień 2015 r.,
- dobór uczestników badania: losowy,
- liczba uczestników badania: 139 z terenu wszystkich gmin należących do LGD
- narzędzia: kwestionariusz ankiety papierowy oraz on-line.

Na tym etapie wykorzystano odpowiedzi na pytania nr 6,8, 9,11,12.

Pytanie 6

Jak ocenia Pan/Pani rozwój Regionu Kozła na przestrzeni ostatnich 6 lat?

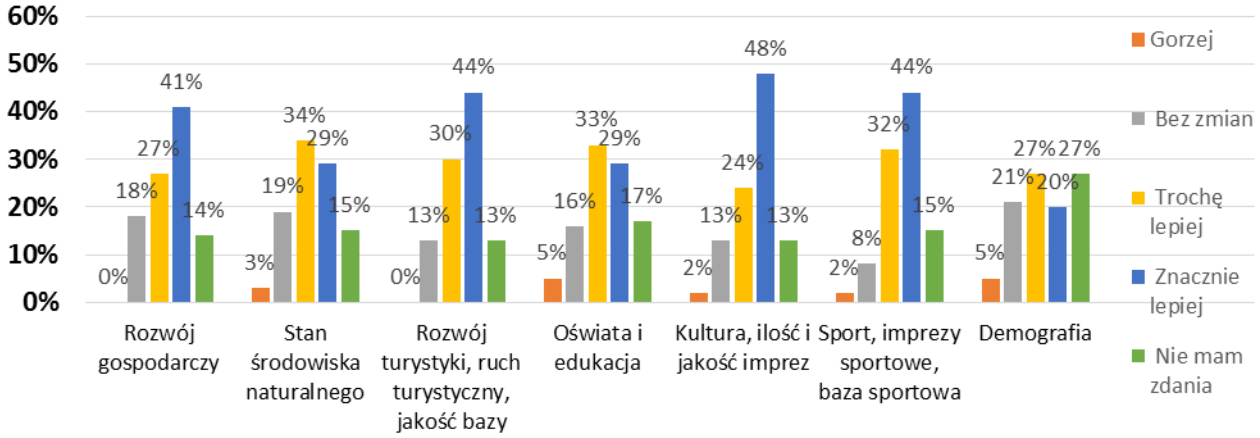

Większość respondentów wskazuje, że znaczący rozwój Regionu Kozła nastąpił w obszarach: rozwój gospodarczy, rozwój turystyki, kultura, sport. Jako „trochę lepiej" oceniono stan środowiska naturalnego, oświatę i edukację. Wniosek wykorzystano w rozdziałach III Diagnoza – opis obszaru i ludności oraz IV Analiza SWOT.

Pytanie 8

Która według Pana/Pani grupa społeczna wymaga szczególnej troski, do której powinny być kierowane różne działania i może być uważana za defaworyzowaną?

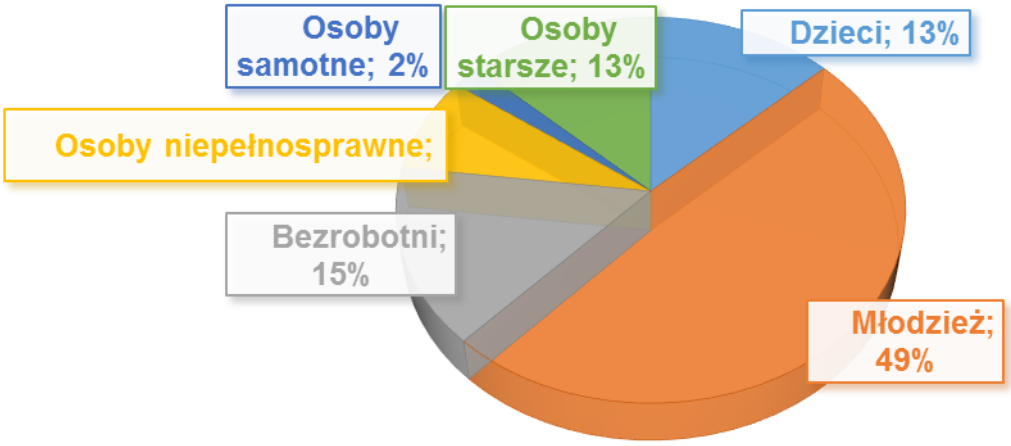

Według respondentów, grupą społeczną, do której szczególnie powinny być kierowane działania LGD i może być uważana za defaworyzowaną stanowią młodzież, bezrobotni i osoby starsze.

Wniosek wykorzystano w rozdziale III Diagnoza - opis obszaru i ludności.

Pytanie 9
Jakie zauważa Pan/Pani znaczące problemy w regionie lub swojej gminie?

Do znaczących problemów w regionie zaliczono przede wszystkim małą aktywność społeczną, brak oferty dla młodzieży oraz bezrobocie. Wniosek wykorzystano w Rozdziale III Diagnoza - opis obszaru i ludności oraz IV Analiza SWOT.

Pytanie 11
Co jest szansą dla rozwoju Regionu Kozła?

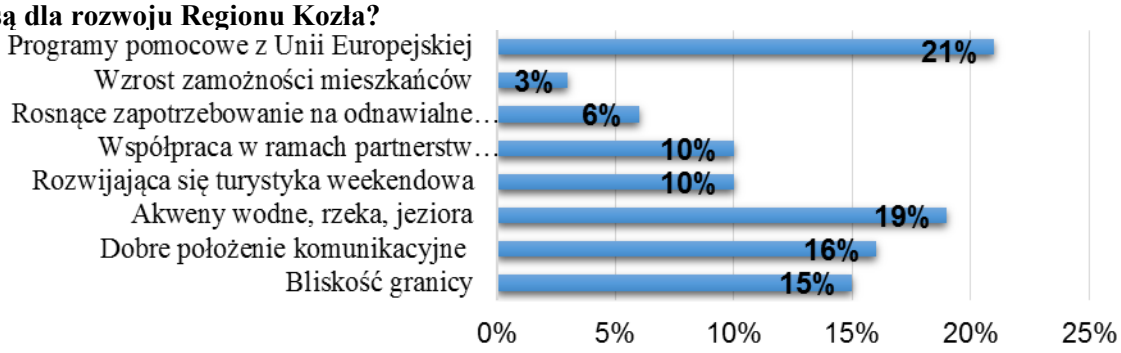

Według ankietowanych, szansą dla rozwoju Regionu Kozła są przede wszystkim środki pomocowe z Unii Europejskiej, walory turystyczne regionu oraz położenie komunikacyjne. Wniosek wykorzystano w Rozdziale III Diagnoza - opis obszaru i ludności oraz IV Analiza SWOT.

Pytanie 12
Co wyróżnia Region Kozła i stanowi jego silną stronę?

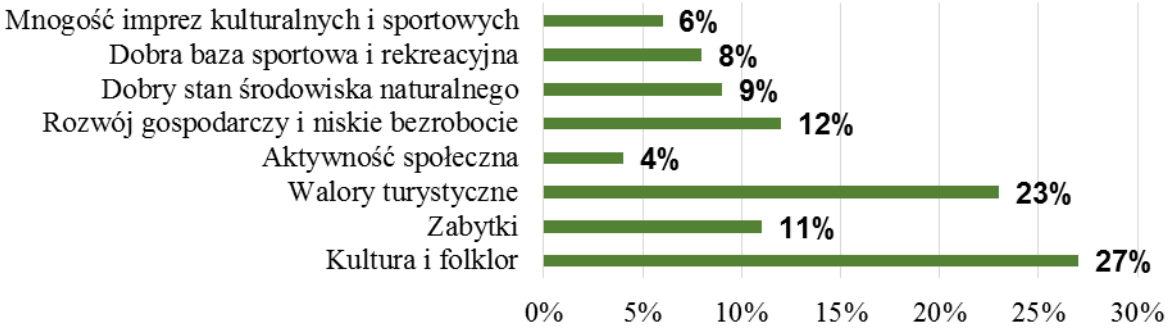

Według badanych, cechą wyróżniającą region są kultura i folklor oraz walory turystyczne, a także rozwój gospodarczy i niskie bezrobocie. Wniosek wykorzystano w Rozdziale III Diagnoza - opis obszaru i ludności oraz IV Analiza SWOT.

2. Biały wywiad
- termin: lipiec 2015 r.,
- narzędzia: dane statystyczne GUS, Bank Danych Lokalnych.

Badanie przeprowadzili pracownicy biura LGD wykorzystując dane zamieszczone na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego http://stat.gov.pl/, dotyczące gospodarki, przedsiębiorczości, rynku pracy, demografii, turystyki, aktywności społecznej. Prezentacja danych, ich analiza i wnioski zostały zamieszczona w Rozdziale III Diagnoza – opis obszaru i ludności.

3. Spotkania konsultacyjne

- terminy i miejsca: 03.09.2015 – Babimost, 04.09.2015 – Kargowa, 07.09.2015 – Trzciel, 08.09.2015 – Zbąszynek, 09.09.2015 – Siedlec, 10.09.2015 – Zbąszyń.
- dobór uczestników badania: reprezentanci sektorów społecznego, publicznego i gospodarczego,
- liczba uczestników badania: 53
- narzędzia: karty pracy.

Tematy spotkania i wnioski:

A. Spójność obszaru

Uczestnicy spotkań uznali, że czynnikami spajającymi LGD są:

tradycja i folklor, historia, w tym Powstanie Wielkopolskie, walory turystyczne, połączenia komunikacyjne, duża fabryka IKEA Industry, która zatrudnia mieszkańców całego obszaru.

B. Analiza silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń

Uczestnicy spotkań za silne strony obszaru LGD uznali:

wspólne, bogate dziedzictwo kulturowe, walory przyrodnicze i krajobrazowe, korzystne położenie geograficzne, niewielka odległość od dużych ośrodków miejskich, atrakcyjny obszar pod względem turystycznym i wypoczynkowym, wspólne tradycje i obyczaje, duży potencjał turystyczny, rzeka Obra i liczne jeziora, aktywność gospodarcza i aktywne gminy, niski poziom bezrobocia, dużą liczbę aktywnych organizacji społecznych, duże doświadczenie w pozyskiwaniu środków pomocowych z UE, operatywność władz samorządowych.

Za słabe strony uznano:

małą aktywność mieszkańców, brak oferty dla młodzieży, zły stan dróg i chodników zwłaszcza na wsi, małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, brak odpowiednich do potrzeb rynku pracy kierunków kształcenia, słabo rozwiniętą sieć szlaków turystycznych, niewielkie wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, ubogi zakres usług gospodarstw agroturystycznych, bezrobocie zwłaszcza kobiet w wieku 50+, brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych, ukryte bezrobocie, niskie przygotowanie zawodowe bezrobotnych, niską jakość gleb, niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę społeczną i komunalną.

Za szanse dla obszaru uznano:

wzrastający popyt na usługi turystyczne i agroturystyczne, możliwość pozyskania środków finansowych z UE, rozwój turystyki weekendowej, współpracę w ramach partnerstw lokalnych i regionalnych, wzrost zainteresowania produktami tradycyjnymi i lokalnymi, bliskość granicy z Niemcami, wzrastającą zamożność społeczeństwa, rosnące zapotrzebowanie na odnawialne źródła energii, zwiększające się dochody gmin, rozwój gospodarczy Polski,

Za zagrożenia uznano:

nadmierną biurokrację, spadek zainteresowania mieszkańców aktywnym udziałem w życiu społecznym, migracje młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich, zagrożenia dla małej przedsiębiorczości ze strony dużych firm i korporacji, zalew tanimi produktami pochodzącymi z rynków wschodnich, niekorzystne zmiany w sytuacji geopolitycznej, konflikty na tle religijnym.

Wnioski wykorzystano w Rozdziale III Diagnoza - opis obszaru i ludności oraz IV Analiza SWOT.

4. Grupa robocza

- terminy: 16 wrzesień 2015 r.
- dobór uczestników: według wiedzy i kompetencji oraz reprezentacji sektorów społecznego, publicznego i gospodarczego,
- liczba uczestników: 5
- narzędzia: warsztat, dyskusja

Grupa zapoznała się ze zgromadzonymi danymi, informacjami i materiałami z badań ankietowych, białego wywiadu oraz spotkań konsultacyjnych i je zaakceptowała, kierując do dalszego opracowania w Rozdziałach III Diagnoza – opis obszaru i IV Analiza SWOT. Odnośnie pytania nr 8 z badania ankietowego, dotyczącego grup społecznych, do których szczególnie powinny być kierowane działania LGD i która mogłaby być uważana za defaworyzowaną, postanowiła zarekomendować do grup defaworyzowanych młodzież i osoby starsze 50+. Uznała, że bezrobotni mogą korzystać ze specjalistycznego wsparcia z Urzędów Pracy i po przeanalizowaniu danych dotyczących bezrobocia nie stanowią znaczącej grupy.

5. E-konsultacje

Protokoły i materiały z badań ankietowych, białego wywiadu, spotkań konsultacyjnych oraz prac grupy roboczej zamieszczono na stronie internetowej www.lgdrk.pl. z zaproszeniem do przesyłania opinii. Nie zgłoszono żadnych uwag, w związku z tym grupa robocza uznała zamieszczone materiały za zaakceptowane.

Etap II Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR i planu działania

Na tym etapie zastosowano 6 różnych metod partycypacyjnych

Metody:

1. Badania ankietowe

- termin: lipiec, sierpień 2015 r.,
- dobór uczestników badania: losowy,
- liczba uczestników badania: 139 z terenu wszystkich gmin należących do LGD
- narzędzia: kwestionariusz ankiety papierowy oraz on-line.

Na tym etapie wykorzystano odpowiedzi na pytania nr 7,10 oraz 9 z etapu I

Pytanie 7

W jakich dziedzinach przede wszystkim powinien następować rozwój Regionu Kozła biorąc pod uwagę specyfikę regionu i uwarunkowania?

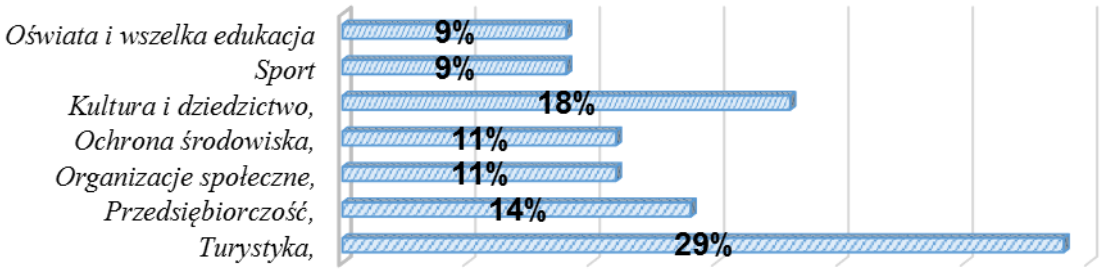

Większość respondentów uważa, że rozwój obszaru powinien przede wszystkim następować w obszarach turystyki, kultury i dziedzictwa oraz przedsiębiorczości. Wniosek wykorzystano do formułowania celów i ma odniesienie w Rozdziale V Cele i wskaźniki.

Pytanie 10

Jakie działania należy podejmować, aby podnieść atrakcyjność Regionu, zapewnić jego rozwój, poprawić warunki życia mieszkańców?

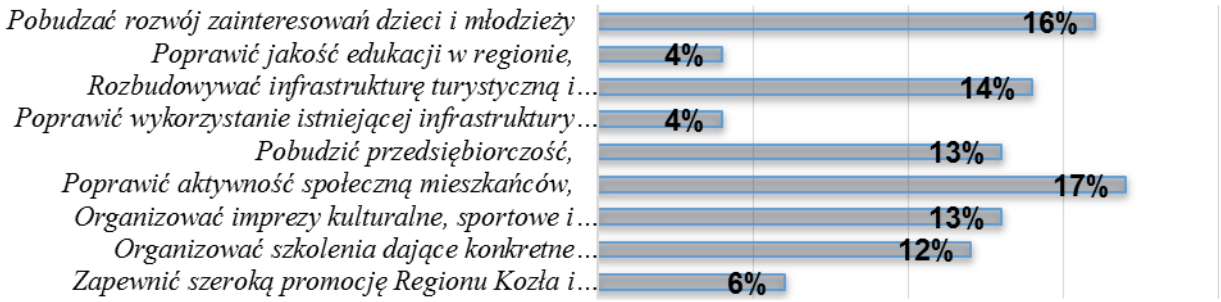

W opinii respondentów, aby podnieść atrakcyjność regionu należy w pierwszej kolejności: poprawić aktywność społeczną mieszkańców, pobudzić rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży oraz rozbudowywać infrastrukturę turystyczną. Wniosek wykorzystano do formułowania celów i na odniesienie w Rozdziale V Cele i wskaźniki.

2. Spotkanie konsultacyjne

- terminy i miejsca: 03.09.2015 – Babimost, 04.09.2015 – Kargowa, 07.09.2015 – Trzciel, 08.09.2015 – Zbąszynek, 09.09.2015 – Siedlec, 10.09.2015 – Zbąszyń.
- dobór uczestników badania: reprezentanci sektorów społecznego, publicznego i gospodarczego,
- liczba uczestników badania: 53
- narzędzia: matryca logiczna

Tematy spotkania i wnioski:

A. Określenie problemów kluczowych

Uczestnicy spotkania po przeanalizowaniu słabych stron obszaru, odpowiedzi udzielonych przez respondentów i przeprowadzonej dyskusji uznali 2 kwestie, jako problemy kluczowe występujące na obszarze:

1. Mała aktywność i zaangażowanie społeczne mieszkańców oraz niewielkie wykorzystanie posiadanych walorów turystycznych i przyrodniczych regionu.

2. Migracja młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich w poszukiwaniu miejsc pracy i atrakcyjnego miejsca do życia

B. Określenie celów

Uczestnicy spotkania po analizie zidentyfikowanych problemów kluczowych sformułowali 2 cele ogólne, które wskazują na główne kierunki interwencji LSR, określające stan pożądany po wdrożeniu strategii.

1. Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu.
2. Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie.

Sformułowane problemy i cele ogólne przedstawione zostały w postaci matrycy logicznej w Rozdziale V Cele i wskaźniki.

3. Grupa robocza

- terminy: 21 wrzesień 2015 r.
- dobór uczestników: według wiedzy i kompetencji oraz reprezentacji sektorów społecznego, publicznego i gospodarczego,
- liczba uczestników: 5
- narzędzia: warsztat, dyskusja

Grupa robocza przeanalizowała zarówno odpowiedzi na pytania z badań ankietowych a także wypracowane stanowiska przez uczestników spotkania konsultacyjnego i do celów ogólnych sformułowała cele szczegółowe, przedsięwzięcia oraz wskaźniki. Zostały one przedstawione w Rozdziale V Cele i wskaźniki oraz VII Plan działania.

4. Panel ekspertów

- terminy: 22 wrzesień 2015 r.
- dobór uczestników: według wiedzy, doświadczenia i kompetencji
- liczba uczestników: 4
- narzędzia: warsztat, dyskusja

Zadaniem ekspertów było sprawdzenie pod kątem merytorycznym, logicznym i metodologicznym opracowaną matrycę logiczną, cele oraz wskaźniki. Ostateczna ich wersja została zamieszczona w Rozdziale V Cele i wskaźniki.

5. E-konsultacje

Opracowane na tym etapie cele, przedsięwzięcia i wskaźniki za pomocą wyżej wymienionych metod partycypacyjnych oraz protokół z prac grupy roboczej zamieszczono na stronie internetowej www.lgdrk.pl. z zaproszeniem do przesłania opinii. Nie zgłoszono żadnych uwag, w związku z tym grupa robocza uznała zamieszczone materiały za zaakceptowane.

6. Spotkanie fokusowe (grupa defaworyzowana 50+)

Termin: 05.11.2015
Sposób doboru: aktywni przedstawiciele seniorów szczególnie z tzw. Uniwersytetów Trzeciego Wieku
Ilość uczestników: 7
Narzędzia: dyskusja z udziałem moderatora

Po omówieniu zaproponowanych celów i przedsięwzięć przystąpiono do ich analizy z punktu widzenia przedstawicieli tej grupy społecznej w wieku 50+. Uznano, że tak dobrane cele i przedsięwzięcia są właściwe i odpowiadają także na zapotrzebowanie tej grupy w zakresie integracji i aktywizacji.

<u>Etap III Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenia kryteriów wyboru</u>

Na tym etapie zastosowano 5 metod partycypacyjnych
Metody:

1. Wywiad pogłębiony

Termin: 04,05,06.11.2015
Sposób doboru: osoby z doświadczeniem w zakresie wdrażania LSR reprezentujące sektor społeczny, gospodarczy i publiczny
Ilość uczestników: 3
Narzędzia: wywiad, dyskusja
Uczestnicy wywiadu wskazali, że w kryteriach wyboru operacji powinno się znaleźć:
- innowacyjność projektu,
- kompletność złożonej dokumentacji,
- odniesienie operacji do grup defaworyzowanych,
- udział wnioskodawcy w szkoleniu,
- ilość stworzonych miejsc pracy,
- przyczynienie się do promocji obszaru LGD,
- wzmocnienie kapitału społecznego,

- członkostwo w LGD

2. Grupa robocza

- Termin: 07.11.2015
- liczba uczestników: 5
- narzędzia: warsztat, dyskusja

Członkowie grupy roboczej, po analizie zaproponowanych przez uczestników wywiadu kryteriów, dodali kolejne, wynikające z prawodawstwa dotyczącego PROW i RLKS:

- ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym,
- podstawą działalności będącej przedmiotem operacji będą stanowiły lokalne produkty rolne wytwarzane na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju,
- w przypadku operacji dotyczących niekomercyjnej i ogólnodostępnej infrastruktury (rekreacyjnej, turystycznej lub kulturalnej) miejscowość, w której realizowana jest operacja zamieszkuje do 5 000 mieszkańców.

Grupa robocza postanowiła nie uwzględniać kryterium wyboru dotyczącego członkostwa w LGD zaproponowanego przez uczestników wywiadu pogłębionego uznając je za dyskryminujące. Zaproponowała natomiast uwzględnienie członkostwa w LGD jako jednego z kryteriom branego pod uwagę w momencie uzyskania przez 2 operacje identycznej liczby punktów.

Po uzupełnieniu kryteriów, grupa robocza przypisała wagi i punkty poszczególnym kryteriom oraz opracowała zasady organizacji naborów.

3. Panel ekspertów

- Termin: 09.11.2015
- liczba uczestników: 4
- narzędzia: dyskusja

Eksperci zapoznali się z zaproponowanymi kryteriami oraz zasadami naboru i sprawdzili je z prawodawstwem dotyczącym PROW i RLKS oraz odpowiednimi rozporządzeniami. Zaproponowali wprowadzenie bardziej przejrzystego sposobu przyznawania punktów w trakcie oceny operacji.

4. Spotkanie fokusowe (zarząd)

- Termin: 10.11.2015
- liczba uczestników: 7
- narzędzia: warsztat, dyskusja

W związku z zaproponowanymi zmianami w systemie przyznawania punktów odbyło się spotkanie fokusowe, w trakcie, którego doprecyzowano kryteria i punktację. Ostateczną wersję kryteriów i procedur zamieszczono w Rozdziale VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.

5. E-konsultacje

Opracowane na tym etapie kryteria wyboru oraz zasady wyboru operacji za pomocą wyżej wymienionych metod partycypacyjnych zamieszczono na stronie internetowej www.lgdrk.pl. z zaproszeniem do przesłania opinii. Nie zgłoszono żadnych uwag, w związku z tym grupa robocza uznała zamieszczone materiały za zaakceptowane.

Etap IV Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji

Na tym etapie zastosowano 4 metody partycypacyjne

Metody:

1. Grupa robocza

- Termin: 15.12
- liczba uczestników: 5
- narzędzia: warsztat, dyskusja

Uczestnicy spotkania wypracowali zasady monitorowania i ewaluacji kierując się doświadczeniem z okresu programowania 2007-2013.

2. Panel ekspertów – (konsultacje poprzez pocztę elektroniczną)

- Termin: 16.12
- liczba uczestników: 4
- narzędzia: dyskusja

Eksperci odnieśli się do przedstawionych przez grupę roboczą zasad monitoringu i ewaluacji z zaznaczeniem konieczności doprecyzowania sposobów pomiaru.

3. Spotkanie fokusowe (Zarząd)

- Termin: 10.12.2015
- liczba uczestników: 10
- narzędzia: dyskusja

Z uwagi na to, że głównym podmiotem wykonującym badanie jest Zarząd LGD, wypracowane zasady poddano konsultacji z członkami Zarządu. W toku dyskusji doprecyzowano terminy dokonywania badań.

4. E konsultacje

Opracowane na tym etapie zasady dokonywania monitoringu i ewaluacji za pomocą wyżej wymienionych metod partycypacyjnych zamieszczono na stronie internetowej www.lgdrk.pl. z zaproszeniem do przesłania opinii. Nie zgłoszono żadnych uwag, w związku z tym grupa robocza uznała zamieszczone materiały za zaakceptowane.

Etap V przygotowanie planu komunikacyjnego

Na tym etapie zastosowano 5 metod partycypacyjnych

1. Badania ankietowe

- termin: lipiec, sierpień 2015 r.,
- dobór uczestników badania: losowy,
- liczba uczestników badania: 139 z terenu wszystkich gmin należących do LGD
- narzędzia: kwestionariusz ankiety papierowy oraz on-line.

Na tym etapie wykorzystano odpowiedzi na pytanie nr 13

Pytanie 13

Z jakich źródeł najchętniej korzystał(a)by Pan/Pani pozyskując informacje na temat LGD i jej działalności?

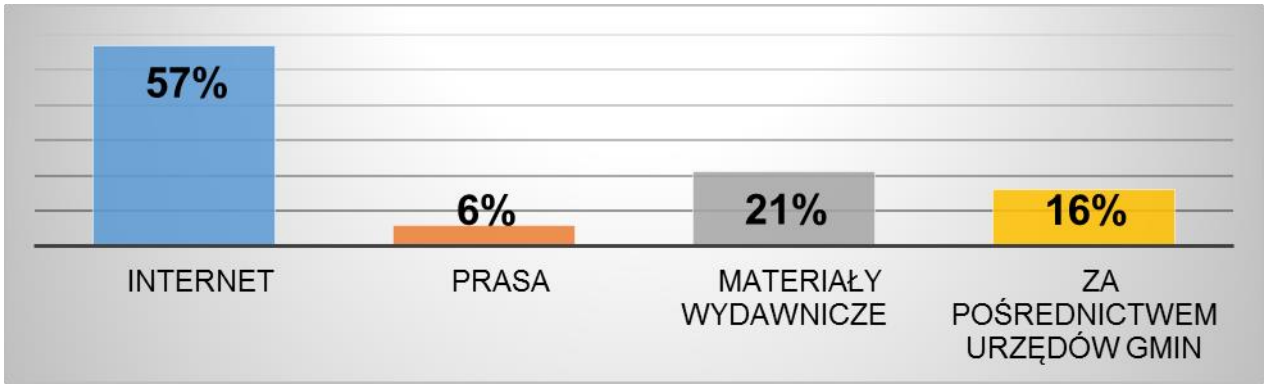

Ponad połowa respondentów uważa, że najlepszym źródłem komunikacji jest internet, następnie materiały wydawnicze. Najmniejszym zainteresowaniem cieszy się prasa.

2. Otwarta przestrzeń

- termin: 18.11.2015 r.,
- dobór uczestników: otwarty, przedstawiciele grup docelowych
- liczba uczestników badania: 50
- narzędzia: dyskusja

W toku dyskusji padały sugestie, że jednak prasa lokalna powinna być wykorzystywana do działań komunikacyjnych mimo, iż wynik badania ankietowego wskazywał odwrotną tendencję.

3. Spotkanie focusowe

- termin: 05.11.2015 r.,
- dobór uczestników: otwarty, przedstawiciele grupy defaworyzowanej 50+, młodzież
- liczba uczestników badania: 7
- narzędzia: dyskusja z moderatorem

Uczestnicy spotkania uznali, że w celu lepszego komunikowania się w ważnych sprawach, niezbędne jest wykorzystywanie telefonii komórkowej w postaci wysyłania krótkich wiadomości tekstowych. Wskazano, za konieczne przekazywanie informacji poprzez tablice ogłoszeń w urzędach gmin, domach kultury itp., telewizję kablową, a także prasę lokalna, która jest bardzo popularnym nośnikiem informacji zwłaszcza dla osób z grupy defaworyzowanej 50+. Młodzież wskazywała na konieczność wykorzystywania facebooka i innych mediów społecznościowych.

4. Grupa robocza

- Termin: 15.12
- liczba uczestników: 5
- narzędzia: warsztat, dyskusja

Grupa robocza po zapoznaniu się z wnioskami i sugestiami z konsultacji z wykorzystaniem powyższych metod partycypacyjnych opracowała plan komunikacji, dostosowując zaproponowane metody do możliwości LGD. Doprecyzowano również cele komunikacji

5. E - konsultacje

Opracowany plan komunikacyjny zamieszczono na stronie internetowej LGD www.lgdrk.pl z prośbą o wyrażenie opinii.

III. Diagnoza – opis obszaru i ludności

Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła przed przystąpieniem do opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2014-2020 dokonała szczegółowej diagnozy obszaru. W tym rozdziale przedstawiono tylko te kwestie, które nadają kierunek strategii, wpływają na ustalenie celów i są istotne z punktu widzenia jej realizacji. Przy analizie danych przyjęto zasadę, że okres badawczy obejmuje lata 2007-2013, gdyż jest zbieżny z zakończonym wdrażaniem LSR na lata 2007-2013, a dane wyjściowe do nowej strategii np. dotyczące ludności ustala się na dzień 31.12.2013. W nielicznych przypadkach podano dane za rok 2014.

3.1. Ludność

Rysunek 2. Dynamika przyrostu ludności na obszarze LGD Regionu Kozła w latach 2007-2013

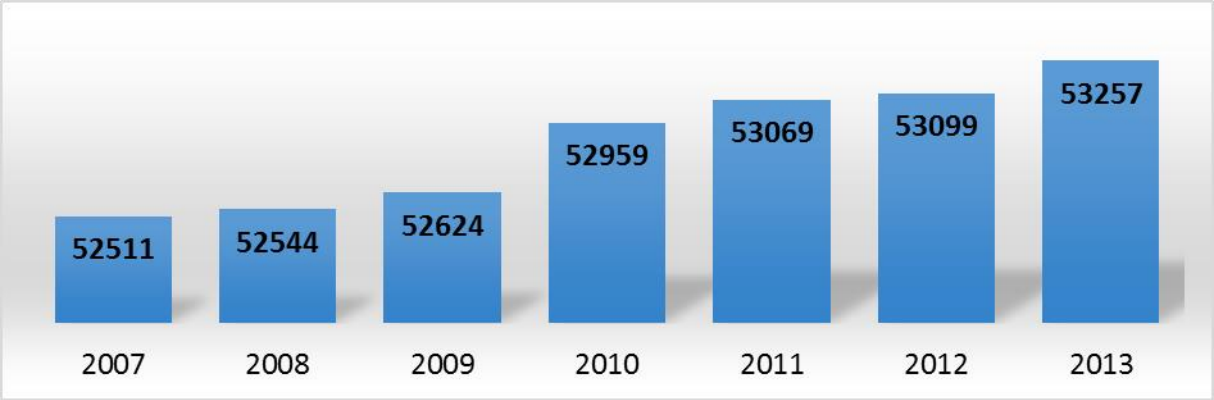

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Z przedstawionego zestawienia wynika, że na obszarze LGD Regionu Kozła następował sukcesywny przyrost ludności w latach 2007 – 2013. Ostatecznie wzrósł on o 1,42%.

Rysunek 3. Struktura ludności na obszarze LGD Regionu Kozła z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w latach 2007-2013.

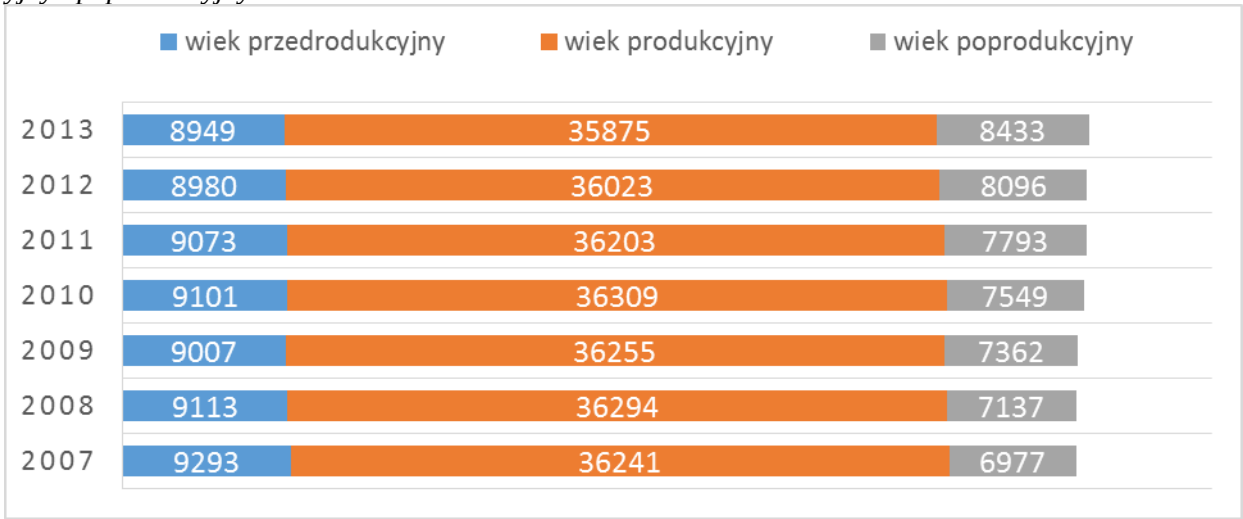

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenie całego obszaru LGD Regionu Kozła zmniejszyła się liczba ludności zarówno w wieku przedprodukcyjnym o 3,84%, jak i produkcyjnym o 1,02%. Zwiększyła się natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym o ponad 20,86%. Takie zjawisko ewidentnie jest niekorzystne. Z badań ankietowych, jak i spotkań konsultacyjnych opisanych w Rozdziale II Partycypacyjny charakter LSR, wynika, iż jedną z przyczyn zmniejszającej się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym są migracje młodzieży do większych ośrodków w poszukiwaniu odpowiednich kierunków kształcenia oraz atrakcyjnych ofert pracy i miejsca do życia.

W związku z powyższym, grupami szczególnie istotnymi z punktu widzenia realizacji LSR są: młodzież oraz osoby w wieku 50+.

Poniżej przeanalizowano strukturę mieszkańców obszaru LGD według płci na początku i końcu Okresu badawczego.

Tabela 7. Mieszkańcy obszaru LGD według płci w 2007 i 2013 roku

Mieszkańcy wg płci	Rok 2007	Rok 2013
mężczyźni	48%	49%
kobiety	52%	51%

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Z powyższego zestawienia wynika, iż w strukturze mieszkańców obszaru LGD według płci nieznacznie dominują kobiety. Przewaga ta zmniejsza się jeszcze bardziej na koniec okresu badawczego.

3.2. Gospodarka i przedsiębiorczość

Struktura zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wg. PKD 2007 na obszarze LGD w 2014 roku, znaczących dla gospodarki regionu, przedstawia się następująco:

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo (sekcja A) - 9%
Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) - 14
Budownictwo (sekcja F) - 14%
Handel hurtowy i detaliczny (sekcja G) - 27%
Transport i magazynowanie (sekcja H) - 6%
Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (sekcja I) - 3%
Pozostałe usługi (pozostałe sekcje) - 26%

Na obszarze dominuje działalność gospodarcza w branżach handel oraz usługi. Natomiast do głównych gałęzi przemysłu, które mają zasadnicze znaczenie dla obszaru można zaliczyć:

- przemysł meblarski reprezentowany przez firmę „IKEA Industry" produkującą meble dla sieci IKEA. Jego zakłady zlokalizowane są w Babimoście, Zbąszynku i Zbąszyniu, które kooperują z wieloma dostawcami i podwykonawcami,
- przemysł przetwórstwa mięsnego, który koncentruje się w gminach Siedlec, Trzciel, gdzie działa wiele firm zajmujących się ubojem i masarstwem. Największą z nich są zakłady „Sobkowiak",
- przemysł spożywczy, który reprezentuje firma Nestle w Kargowej,
- przemysł drzewny reprezentowany jest przez szereg zakładów przetwórstwa drewna – tartaków, zakładów produkujących wyroby z drewna w gminach Babimost, Zbąszyń, Trzciel,
- przemysł wikliniarski zlokalizowany jest w gminach Zbąszyń i Trzciel, gdzie znajdują są zakłady zajmujące się produkcją mebli i wyrobów z wikliny, a także plantatorzy wikliny,
- inne znaczące na obszarze LGD firmy to: „ftp" w Babimoście produkująca tekturę, Bestem w Dąbrówce Wlkp. (gm. Zbąszynek) działająca w zakresie produkcji wypełnień papierowych o strukturze plastrów miodu oraz wykonywanych w tej samej technologii płyt i palet, a także kątowników tekturowych.

Wiele nowopowstałych podmiotów gospodarczych jest podwykonawcą lub kooperantem dużych firm znajdujących się na obszarze LGD.

Aktywność gospodarczą mieszkańców regionu można zdiagnozować biorąc pod uwagę liczbę rejestrowanych działalności gospodarczych. Wartość dodaną w tym zakresie zmierzymy zestawiając liczbę rejestrowanych nowych firm z tymi, które kończyły swą działalność.

Rysunek 3. Przyrost podmiotów gospodarczych ogółem na obszarze LGD RK w latach 2009 – 2013.

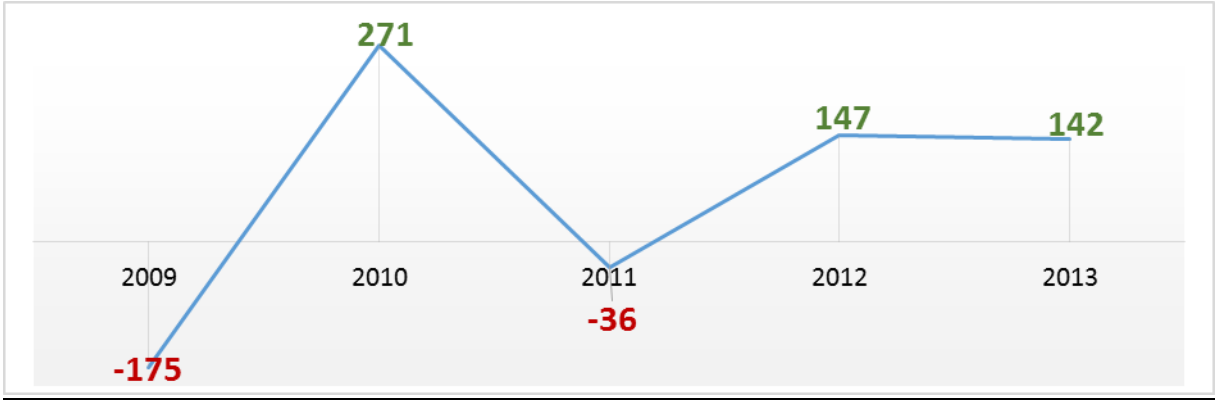

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

W latach 2009 i 2011 nastąpił ujemny przyrost podmiotów gospodarczych na obszarze całego regionu. Natomiast biorąc pod uwagę cały badany okres, ostatecznie przybyło 349 nowych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

3.3. Rynek pracy i bezrobocie

Sytuację bezrobocia na obszarze LGD przedstawia poniższe zestawienie, przedstawiające stopę bezrobocia, tj. liczbę bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Rysunek 4. Stopa bezrobocia dla całego obszaru LGD Regionu Kozła w latach 2007-2013.

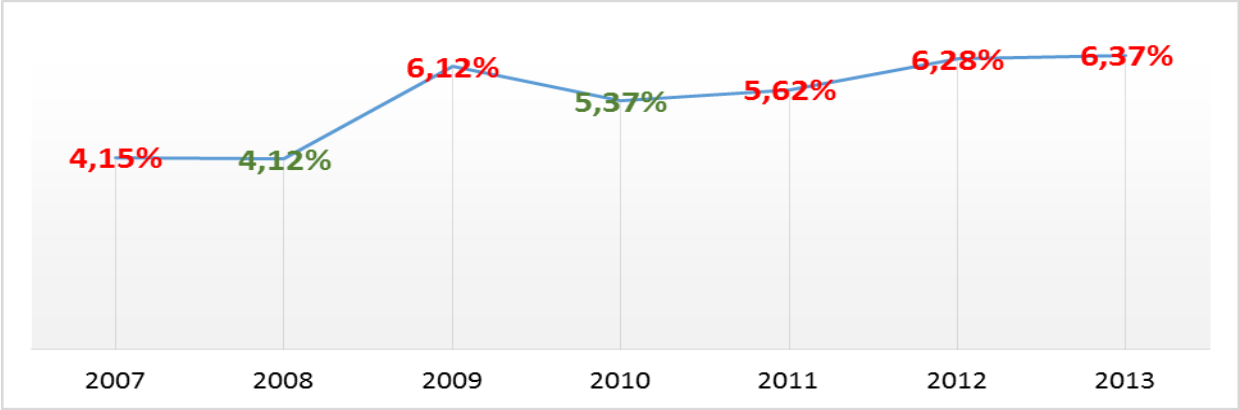

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

W badanym okresie w skali całego obszaru LGD Regionu Kozła bezrobocie wzrosło o **2,22** punkty procentowe, tj. o 781 osób i wyniosło w 2013 r. 2285 osób przy ilości 1504 osób w 2007 roku.

Aby w pełni odzwierciedlić sytuację na rynku pracy na obszarze LGD Regionu Kozła, zwłaszcza dotyczącą bezrobocia, dane z obszaru skonfrontowano z danymi w skali kraju i poszczególnych powiatów, na obszarze których znajdują się gminy wchodzące w skład LGD.

Tabela 8. Stopa bezrobocia w latach 2007, 2013 na poszczególnych obszarach kraju.

Obszar	Rok 2007	Rok 2013
Polska	11,2 %	13,4 %
Powiat świebodziński	7,1 %	13,5 %
Powiat zielonogórski	13,5 %	15,2 %
Powiat międzyrzecki	18,2 %	23,6 %
Powiat nowotomyski	4,6 %	6,6 %
Powiat wolsztyński	3,7 %	5,9 %
LGD Regionu Kozła	**4,15 %**	**6,37 %**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Z powyższego zestawienia wynika, iż stopa bezrobocia na obszarze LGD RK jest znacznie niższa niż w skali kraju i większości powiatów, z wyjątkiem powiatu wolsztyńskiego.

Zbadano także strukturę bezrobocia według płci. Jej charakterystykę przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 5. Struktura bezrobocia wg płci

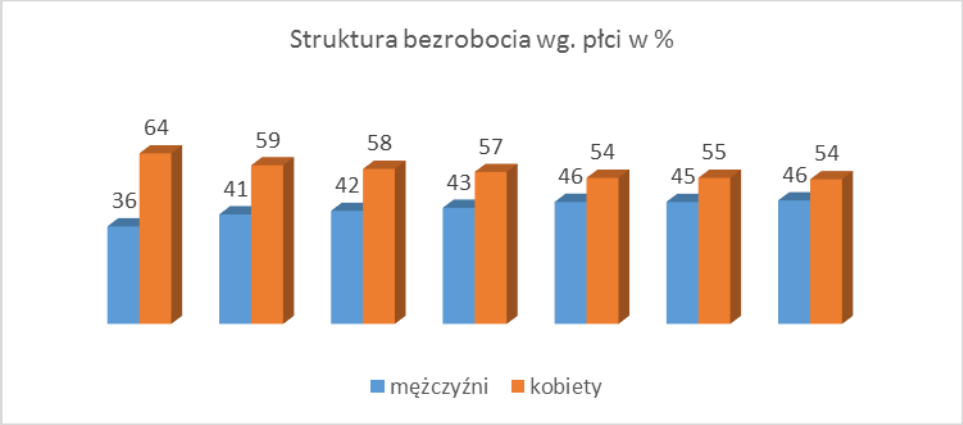

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Procentowy udział kobiet w strukturze bezrobocia maleje z każdym rokiem, natomiast rośnie liczba mężczyzn.

3.4. Charakterystyka sektora społecznego

Badaniu poddano aktywność społeczną wyrażoną w ilości organizacji społecznych, które są zarejestrowane w KRS. Do organizacji tych zalicza się zarówno fundacje, jak i inne organizacje działające w formie stowarzyszeń, a także kluby sportowe i zespołu kulturalne na początku i na końcu badanego okresu.

Tabela 9. Ilość organizacji społecznych na początku i na końcu okresu badawczego

Obszar LGD	Lata/		
	2007	2013	przyrost
ilość organizacji społecznych	152	205	53
Ilość klubów sportowych	36	32	-4
Ilość zespołów kulturalnych	28	58	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z Banku Danych Lokalnych

Z powyższego zestawienia wynika, że na obszarze LGD wzrosła zarówno ilość organizacji społecznych o 53 jak i zespołów kulturalnych o 30, zmalała zaś ilość klubów sportowych o 4. Powodem wzrostu ilości organizacji społecznych mogła być większa możliwość pozyskania funduszy europejskich, zwłaszcza z Europejskiego Funduszu Społecznego na działalność społeczną. Wśród nowopowstałych organizacji społecznych dominowały stowarzyszenia rozwoju wsi. Z badań ankietowych, jak i spotkań konsultacyjnych, o których mowa w Rozdziale II Partycypacyjny charakter LSR wynika, że mino znaczącej liczby organizacji społecznych, to obserwowane jest coraz mniejsze zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne.

3.5. Uwarunkowania życia społecznego

Na poziom życia mieszkańców wpływa między innymi łatwość dostępu do przedszkoli i poziom edukacji przedszkolnej. Poniżej przedstawiono ilość miejsc w przedszkolach w 2008 i 2013 roku oraz ich dostępność.

Obszar LGD	Lata		
	2008	2013	Przyrost/poprawa stanu
ilość miejsc w przedszkolach	1364	1808	32%
ilość dzieci w wieku 3-5 lat na 1 miejsce w przedszkolach	1,4	1,12	20%

Tabela 10. Ilość miejsc w przedszkolach w latach 2008-2013.

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Powyższe zestawienie wskazuje na znaczącą poprawę dostępności do przedszkola o 20%, co jest wynikiem przyrostu liczby miejsc w przedszkolach o 32%. Mimo znaczącej poprawy, to ilość miejsc w przedszkolach jest niewystarczająca, aby w pełni zaspokoić potrzeby mieszkańców w tym zakresie.

Na jakość życia mieszkańców wpływa także dostępność do infrastruktury społecznej i komunalnej. Ma to swoje przełożenie również na atrakcyjność regionu, jego postrzeganie na zewnątrz i potencjał rozwojowy.

Tabela 11. Zaopatrzenie mieszkańców obszaru LGD w wodę, kanalizację i gaz w %

Obszar LGD	Lata/ Zaopatrzenie w %					
	woda		kanalizacja		gaz	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
miasto	79,92	81,34	71,98	76,26	67,82	73,60
wieś	51,90	74,78	7,53	22,78	42,80	48,50

Źródło : opracowanie na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych

Najbardziej zaawanasowana w zaopatrzenie mieszkańców w niezbędne media jest gmina Babimost, najmniej zaś gmina Trzciel, która w ogóle nie posiada infrastruktury gazowej. Najbardziej znaczący postęp w rozwoju mediów dotyczy rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Największy problem z zaopatrzeniem zwłaszcza w kanalizację jest na wsiach, ze względu na często rozproszoną zabudowę. Najgorzej pod tym względem jest w gminach Kargowa i Trzciel. W skali całego obszaru LGD, w badanym okresie, liczba osób, która może obecnie korzystać z sieci kanalizacyjnej wzrosła do 2013 o 19,53% i stanowi 49,52% ogółu mieszkańców Regionu Kozła. Nie mniej jednak ponad połowa mieszkańców nie ma dostępu do kanalizacji, 39% do gazociągów i 22% do wodociągów.

Sale wiejskie mają również wielki wpływ na poziom życia, umożliwiając organizację wydarzeń aktywizujących i integrujących społeczność. Na obszarze LGD są 72 wioski, natomiast łączna liczba sal lub świetlic wiejskich wynosi 59. Wynika z tego, że około 20% wiosek nie posiada miejsc integracji i aktywizacji mieszkańców.

Pomoc społeczna, rozumiana jako ilość różnych udzielanych zasiłków, odzwierciedla również poziom życia mieszkańców. Poniżej przedstawiono dane dotyczące tego zagadnienia.

Tabela 12. Pomoc społeczna na obszarze LGD na początku i końcu okresu badawczego

Obszar LGD	Lata	
	2008	2013
Rodziny otrzymujące zasiłki na dzieci	3079	1594
Ilość dzieci, na które rodzice otrzymali zasiłki	6362	3261
Kwota świadczeń rodzinnych (mln. zł)	13,2	12,2
Kwota zasiłków pielęgnacyjnych (mln. zł)	2,5	3,7

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Powyższe zestawienie dostarcza informacji, iż na obszarze LGD zarówno ilość rodzin, jak i ilość dzieci, którym udzielane są świadczenia rodzinne oraz łączne kwoty udzielanych tych świadczeń uległy znacznemu zmniejszeniu, jest to pozytywny symptom świadczący o prawdopodobnym wzroście zamożności mieszkańców. Wzrosła natomiast kwota wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych.

3.6. Turystyka

Obszar LGD bogaty jest w walory turystyczne, które powinny generować rozwój regionu. Na walory te składają się przede wszystkim rzeka Obra, uznawana za jeden z najstarszych szlaków kajakowych, liczne jeziora (Błędno, Nowowiejskie, Linie, Konin), duża lesistość oraz czyste środowisko naturalne. Walory te wykorzystują w swojej działalności przedsiębiorstwa, jak również gospodarstwa role oferujące usługi agroturystyczne. W badaniu przeanalizowano bazę noclegową, ilość udzielanych noclegów oraz ilość turystów.

Obszar LGD	Lata	
	2007	2013
Ilość całorocznych obiektów noclegowych	15	21
Ilość całorocznych miejsc noclegowych	575	721

Tabela 13. Ilość całorocznych obiektów, oferujących miejsca noclegowe, w tym hotele.

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Z powyższego zestawienia wynika, iż w badanym okresie wzrosła o 6 liczba obiektów noclegowych, co stanowi wzrost o 40% oraz całorocznych miejsc noclegowych o 146, co stanowi przyrost o 25%. Poniżej przeanalizowano liczbę turystów odwiedzających obszar.

Rysunek 6. Liczba turystów odwiedzająca obszar LGD

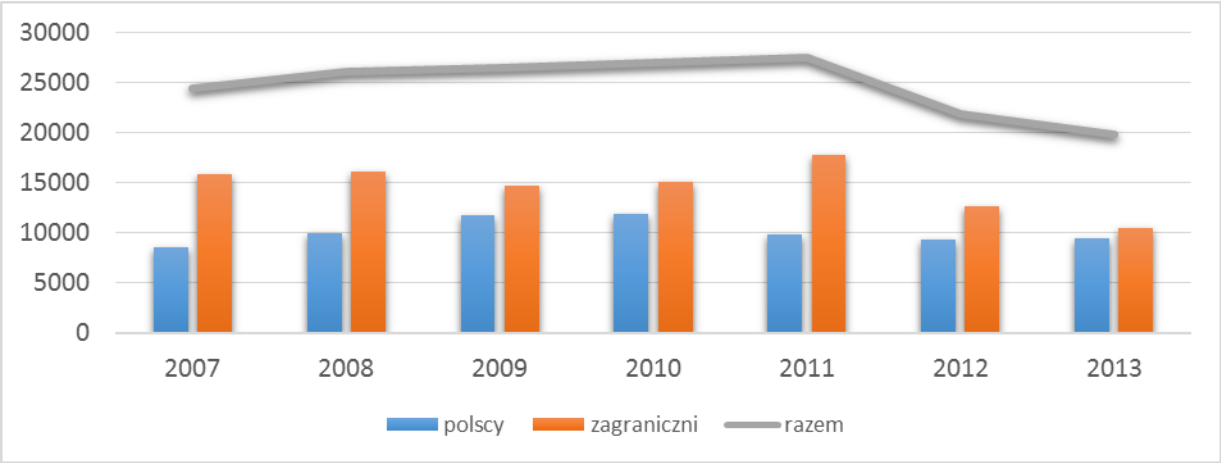

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Ilość turystów odwiedzających obszar LGD systematycznie rosła w latach 2007 – 2011. W latach 2012 i 2013 nastąpił spadek tej liczby. Podobna tendencja została zachowana biorąc pod uwagę napływ turystów zagranicznych. Największa ilość turystów odwiedza Gminę Trzciel. Zastanawiający jest również wysoki udział turystów zagranicznych. Aby zbadać to zjawisko nawiązano kontakt z pracownikiem Urzędu Miejskiego w Trzcielu, który poinformował, że taka duża liczba osób odwiedzających Trzciel wynika z jego położenia przy autostradzie A2 oraz drodze międzynarodowej E 30. Turyści udający się na zachód, zwłaszcza Rosjanie, zatrzymują się na jedną noc, aby odpocząć i następnego dnia udać się w dalszą podróż. Drugą grupą osób, które korzystały z noclegów to pracownicy budujący nową autostradę A2.

3.7. Wewnętrzna spójność obszaru

Wspólne regionalne dziedzictwo kulturowe

Uwarunkowania kulturowe najsilniej scalają obszar z uwagi na wspólną i podobną historię sięgającą XVI wieku. Nazwa Region Kozła została zaczerpnięta od instrumentu ludowego, którym do dziś posługują się koźlarze, czyli kozła.

Stare zapiski mówią, iż dawniej koźlarze byli bardzo dobrze zarabiającymi muzykami zawodowymi. Koźlarze grywali między innymi na dworach duńskich. W okresie okupacji hitlerowcy niszcząc polskość zakazali również gry na tym instrumencie. Nie zniechęciło to twórców ludowych do uprawiania swojego rzemiosła. Tradycja gry była przekazywana z pokolenia na pokolenie. W czasach powojennych kapele koźlarskie grywały na weselach i uroczystościach miejskich. Obecne we wszystkich gminach Regionu Kozła działają liczne zespoły folklorystyczne, w których wiodącą rolę pełni nasz „kozioł". Są to m.in. zespół „Kotkowiacy", Zespół Pieśni i Tańca im. T. Spychały z Dąbrówki Wlkp., Zespół Regionalny „Wesele Przyprostyńskie", Zespół Folklorystyczny „Wiolinki" z Nowego Kramska oraz Wielkopolska Kapela Ludowa „ZBĄSZYNIACY". Na ich potrzeby budową unikalnych instrumentów ludowych jakim jest kozioł ślubny, kozioł weselny czy sierszeńki zajmują się ludowi twórcy z regionu. Oprócz muzyki na polską kulturę nałożyły się na całym obszarze wpływy kultury osadników niemieckich, tworząc wspólne tradycje kulturalne wyrażające się w zachowaniu m.in. stroju ludowego, którego cechą charakterystyczną są kabaty noszone przez mężczyzn oraz czepki i białe fartuchy nakładane na kopiaste, kolorowe i pasiaste spódnice noszone przez kobiety. Zachowane zostały regionalne potrawy, w powszechnym użyciu jest podawanie na obiad pyrów (ziemniaków gotowanych bez obrania) z gzikiem (twarogiem zmieszanym z kwaśną śmietaną) i olejem z siemienia lnianego. Inne potrawy, funkcjonujące we wspólnej tradycji to: zupa niebecz, kwaśne jaja itp.

Wspólne dziedzictwo historyczne

Na terenie Regionu Kozła znajduje się wiele zabytków. Są to zarówno założenia urbanistyczne i obronne, jak i parkowo-pałacowe, zespoły obiektów przemysłowych i pojedyncze obiekty architektoniczne. Centra miast zachowały w dobrym stanie swój średniowieczny układ przestrzenny, gdzie trzon kompozycyjny tworzą rynki miejskie z główną budowlą, ratuszem miejskim.

W krajobrazie przestrzennym miast obok ratuszy – siedziby władz, ważną rolę odgrywały i nadal odgrywają kościoły. Do najstarszych w regionie a także kraju i Europie, należą kościoły drewniane w Kosieczynie, Chlastawie i Łomnicy. W kilku miastach godnymi uwagi są zachowane w dobrym stanie grodziska, mury obronne, świadectwo świetności ich dawnych włodarzy, a także wiele zabytkowych zespołów, obiektów przemysłowych, które zasługują na zainteresowanie ze względu na swoją historię i znaczną wartość architektoniczną.

Ciekawa historia naszego obszaru związana jest z jedynym zwycięskim ruchem tj. Powstaniem Wielkopolskim, a szczególnie z jego frontem zachodnim.

Wspólne uwarunkowania geograficzne i środowiskowe

Według podziału Polski na mezoregiony fizyczno-geograficzne (Kondracki 1994) największa część obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju leży na terenie Bruzdy Zbąszyńskiej (315.44), część południowa (gmina Kargowa i fragmenty gmin Babimost i Siedlec) w obrębie Kotliny Kargowskiej (315.62). Wschodnie krańce gmin Zbąszyń położone są na terenie Pojezierza Poznańskiego (315.51), a zachodnie gminy Babimost zachodzą na Pojezierze Lubuskie (315.42).

Bruzda Zbąszyńska to rozległe obniżenie między Pojezierzem Łagowskim, a Pojezierzem Poznańskim, o powierzchni około 1650 km2, wykorzystuje je rzeka Obra płynąc w kierunku północnym w stronę Warty poprzez ciąg jezior. Jej zachodnią granicę wyznacza dolina Leniwej Obry. Kotlina Kargowska (315.62) to część Pradoliny Warciańsko-Obrzańskiej. Jest to piaszczysta i podmokła równina o powierzchni około 620 km2. Forma kotliny nie jest wyraźnie zaznaczona w jej rzeźbie. Powierzchnie urozmaicają wydmy eoliczne. Przeważającym typem rzeźby są sandry i tarasy piaszczyste, wysoczyzny płaskie i faliste oraz płaskie dna dolin. Teren LGD spaja rzeka Obra, płynąca przez środek obszaru z przyległymi dopływami i liczne jeziora, stwarzając doskonale warunku do rozwoju turystyki.

Z przedstawionych uwarunkowań przestrzennych, geograficznych, przyrodniczych, historycznych oraz kulturowych wynika, że obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju Regionu Kozła cechuje wysoki stopień spójności, który należy rozpatrywać w odniesieniu do następujących kryteriów:

Spójność uwarunkowań przestrzennych, przyrodniczych i geograficznych: obszar objęty LSR leży na terenie 5 Powiatów i 2 województw. Pomimo podziałów administracyjnych 6 gmin stanowi nierozerwalną całość – „małą ojczyznę". Wszystkie gminy z racji spójności terytorialnej i usytuowania w pobliżu międzynarodowych tras mają bardzo dobry układ komunikacyjny, zarówno dla przyjezdnych z zachodu jak i ze wschodu. Większość użytków rolnych (98,70%) znajduje się w strefie o niekorzystnych warunkach gospodarowania ONW. Łącznikiem gmin, oprócz granic administracyjnych, jest rzeka Obra stanowiąca oś Regionu Kozła. Charakterystyczną cechą obszaru objętego LSR jest bogactwo wód powierzchniowych. Również obszary objęte ochroną, spajają obszar LSR, które razem z lasami stanowią o atrakcyjności obszaru.

Spójność uwarunkowań historycznych: powstanie „Regionu Kozła" nie było przypadkiem. Zaistniało w przeszłości wiele zdarzeń, stopniowo scalających region. Zdzisław Linkowski (historyk), stwierdził, iż istniejąca od średniowiecza do połowy XV wieku „Kasztelania Zbąszyńska" w znacznej mierze obejmowała obecnie ziemie Regionu Kozła. Po II rozbiorze Polski w 1793 r. nieomal w całości nasze ziemie znalazły się w niemieckim już powiecie międzyrzeckim. Dopiero Traktat Wersalski w 1920 r. podzielił ten zwarty historycznie i kulturowo obszar granicą polsko-niemiecką.

Spójność uwarunkowań kulturowych: przejawia się m.in. w kultywowaniu podobnych tradycji, zwyczajów, obrzędów, a także w przenikaniu się kultury i wzajemnym czerpaniu z dorobku poprzednich pokoleń. Pomimo ruchów ludnościowych po II Wojnie Światowej polegających na napływie ludności z dawnych Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej i ludności polskiej z zachodnich regionów Wielkopolski (z powiatu wolsztyńskiego i nowotomyskiego) utrzymała się jednolitość kulturowa obszaru LSR. Ludność napływowa szybko przyjęła zastane wzory kulturowe.

3.8. Wyniki konsultacji społecznych dotyczących diagnozy obszaru i wnioski z analizy danych

I. Wyniki konsultacji społecznych dotyczących diagnozy obszaru ujęte w Rozdziale II Partycypacyjny charakter LSR są następujące:

1. Znaczący rozwój Regionu Kozła nastąpił w obszarach: gospodarka, turystyka, kultura, sport.
2. Grupą społeczną, do której szczególnie powinny być kierowane działania LGD i może być uważana za defaworyzowaną stanowią młodzież i osoby starsze.
3. Do znaczących problemów w regionie zaliczono przede wszystkim małą aktywność społeczną, brak oferty dla młodzieży, migracje młodzieży do dużych ośrodków miejskich, a także małą świadomość młodzieży na temat swoich predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy.
4. Szansą dla rozwoju Regionu Kozła są przede wszystkim środki pomocowe z Unii Europejskiej, walory turystyczne regionu oraz dobre położenie komunikacyjne.
5. Cechą wyróżniającą region są kultura i folklor oraz walory turystyczne.
6. Czynnikami spajającymi LGD są: tradycja i folklor, historia w tym Powstanie Wielkopolskie, walory turystyczne, połączenia komunikacyjne, duża fabryka IKEA Industry, która zatrudnia mieszkańców całego obszaru.
7. Uczestnicy spotkań za silne strony obszaru LGD uznali:
   a. wspólne, bogate dziedzictwo kulturowe, **wykorzystano w analizie SWOT**
   b. walory przyrodnicze i krajobrazowe, **wykorzystano w analizie SWOT**
   c. korzystne położenie geograficzne, **wykorzystano w analizie SWOT**
   d. niewielka odległość od dużych ośrodków miejskich, **wykorzystano w analizie SWOT – uznano za szansę**
   e. atrakcyjny obszar pod względem turystycznym i wypoczynkowym, **wykorzystano w analizie SWOT**
   f. wspólne tradycje i obyczaje, **nie wykorzystano w analizie SWOT, gdyż uznano za zbieżne z pkt 7a.**
   g. duży potencjał turystyczny, rzeka Obra i liczne jeziora, **w analizie SWOT połączono z pkt 7 e**
   h. aktywność gospodarcza mieszkańców i aktywne gminy, **wykorzystano i przeformułowano w analizie SWOT, cechę aktywne gminy połączono z pkt 7l.**
   i. niski poziom bezrobocia, **wykorzystano w analizie SWOT**
   j. dużą liczba organizacji społecznych, **wykorzystano w analizie SWOT**
   k. duże doświadczenie w pozyskiwaniu środków pomocowych z UE, **nie wykorzystano w analizie SWOT, gdyż uznano za cechę mało wyróżniającą obszar**
   l. operatywność władz samorządowych, (**wykorzystano w analizie SWOT)**

8. Za słabe strony uznano:
   a. małą aktywność mieszkańców, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   b. brak oferty dla młodzieży, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   c. mała świadomość młodzieży na temat swoich predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   d. zły stan dróg i chodników zwłaszcza na wsi, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   e. małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   f. brak odpowiednich do potrzeb rynku pracy kierunków kształcenia, **nie wykorzystano w analizie SWOT, gdyż nie jest to cecha charakteryzująca tylko ten obszar)**
   g. słabo rozwinięta sieć szlaków turystycznych, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   h. niewielkie wykorzystanie walorów turystycznych, przyrodniczych i krajobrazowych, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   i. ubogi zakres usług gospodarstw agroturystycznych, **wykorzystano w analizie SWOT,**
   j. bezrobocie zwłaszcza kobiet w wieku 50+, **wykorzystano w analizie SWOT**
   k. brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych, **wykorzystano w analizie SWOT,**
   l. ukryte bezrobocie, (**nie wykorzystano w analizie SWOT, gdyż nie jest to problem znaczący dla obszaru LGD),**

m. niskie przygotowanie zawodowe bezrobotnych, (**nie wykorzystano w analizie SWOT, gdyż nie jest to cecha charakteryzująca tylko ten obszar),**
n. niska jakość gleb, (**wykorzystano w analizie SWOT),**
o. niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna i komunalna (**wykorzystano w analizie SWOT).**

9. Za szanse dla obszaru uznano:
   a. wzrastający popyt na usługi turystyczne i agroturystyczne, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   b. możliwość pozyskania środków finansowych z UE, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   c. rozwój turystyki weekendowej, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   d. współpraca w ramach partnerstw lokalnych i regionalnych, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   e. wzrost zainteresowania produktami tradycyjnymi i lokalnymi, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   bliskość granicy z Niemcami, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   f. wzrastającą zamożność społeczeństwa, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   g. rosnące zapotrzebowanie na odnawialne źródła energii, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   h. zwiększające się dochody gmin, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   i. rozwój gospodarczy Polski, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
10. Za zagrożenia uznano:
   a. nadmierną biurokrację, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   b. spadek zainteresowania mieszkańców aktywnym udziałem w życiu społecznym, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   c. migracje młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   d. zagrożenia dla małej przedsiębiorczości ze strony dużych firm i korporacji, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   e. zalew tanimi produktami pochodzącymi z rynków wschodnich, (**wykorzystano w analizie SWOT)**
   f. niekorzystne zmiany w sytuacji geopolitycznej, konflikty na tle religijnym. (**wykorzystano w analizie SWOT)**
11. Większość respondentów uważa, że rozwój obszaru powinien przede wszystkim następować w obszarach turystyki, kultury i dziedzictwa oraz przedsiębiorczości.
12. Zauważono, że należy organizować więcej wydarzeń aktywizujących mieszkańców zarówno rekreacyjnych, sportowych, ale także wykorzystujących dziedzictwo kulturowe. Wydarzenia te muszą odpowiadać na potrzeby mieszkańców, wówczas chętnie będą w nich brać udział.
13. Wskazano, że czynnikiem ułatwiającym aktywizację i integrację będzie dobrze przygotowana infrastruktura społeczna.

II. Wnioski z analizy danych dotyczących diagnozy obszaru:

1. Obszar cechuje spójność uwarunkowań kulturowych, historycznych, przestrzennych, przyrodniczych i geograficznych. **Wykorzystano w analizie SWOT**
2. Na obszarze LGD Regionu Kozła następował sukcesywny przyrost ludności w latach 2007 – 2013. Ostatecznie wzrósł on o 1,42%.
3. Na terenie całego obszaru LGD Regionu Kozła zmniejszyła się liczba ludności zarówno w wieku przedprodukcyjnym o 3,84%, jak i produkcyjnym o 1,02%. Zwiększyła się natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym o ponad 20,86%. **Wykorzystano w analizie SWOT.**
4. Jedną z przyczyn zmniejszającej się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym są migracje młodzieży do większych ośrodków w poszukiwaniu odpowiednich kierunków kształcenia oraz atrakcyjnych ofert pracy i miejsca do życia. **Uznano za jeden z problemów kluczowych.**
5. Nastąpił rozwój przedsiębiorczości, gdyż przybyło 349 nowych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. **Wykorzystano w analizie SWOT.**
6. W badanym okresie w skali całego obszaru LGD Regionu Kozła bezrobocie wzrosło o 2,22 punkty procentowe, ale jest prawie o połowę niższe niż wskaźnik bezrobocia w kraju, w województwie i w większości powiatów. **Wykorzystano w analizie SWOT.**
7. Procentowy udział kobiet w strukturze bezrobocia maleje z każdym rokiem, natomiast rośnie liczba mężczyzn.
8. Wzrosła zarówno ilość organizacji społecznych, jak i zespołów kulturalnych, zmalała zaś ilość klubów sportowych.
9. Mimo znaczącej poprawy dostępności do przedszkoli, to ilość miejsc w przedszkolach jest niewystarczająca, aby w pełni zaspokoić potrzeby mieszkańców w tym zakresie.
10. Ponad połowa mieszkańców nie ma dostępu do kanalizacji, 39% do gazociągów i 22% do wodociągów. **Wykorzystano w analizie SWOT.**
11. 20% wiosek nie posiada miejsc integracji i aktywizacji mieszkańców. . **Wykorzystano w analizie SWOT.**
12. Ilość rodzin, jak i ilość dzieci, którym udzielane są świadczenia rodzinne oraz łączne kwoty udzielanych tych świadczeń uległy znacznemu zmniejszeniu, jest to pozytywny symptom świadczący o prawdopodobnym wzroście zamożności mieszkańców.
13. Nastąpił wzrost wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych.
14. Nastąpił przyrost obiektów i miejsc noclegowych.
15. Od 2011 roku nastąpił znaczny spadek ilości turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych odwiedzających region. **Wykorzystano w analizie SWOT**

3.9. Obszary interwencji i grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR

Po szczegółowej analizie wyników konsultacji społecznych oraz badań własnych wykorzystujących dane z GUS, zamieszczonych w niniejszym rozdziale wybrano obszary interwencji i grupy, na których powinna koncentrować się Lokalna Strategia Rozwoju 2014-2020.

Tabela 14. Obszary interwencji.

Obszary interwencji	Grupy docelowe	Uzasadnienie
Aktywizacja mieszkańców	Osoby fizyczne angażujące się w działania aktywizujące społeczność, JST, NGO, których celami statutowymi są: wspieranie inicjatyw społecznych, aktywizacja społeczna i rozwój lokalny	Z przeprowadzonych konsultacji wynika, iż mimo działających na obszarze LGD wielu organizacji społecznych, to zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne i integracja są coraz mniejsze, a ludzie zamykają się w domach. Niewystarczająca jest również infrastruktura społeczna, rekreacyjna i techniczna służąca aktywizacji i integracji społecznej. Taki trend jest niekorzystny dla rozwoju obszaru, dlatego wymaga interwencji.
Turystyka	Mieszkańcy, właściciele gospodarstw agroturystycznych, właściciele obiektów noclegowych, osoby organizujące wypoczynek i rekreację, jednostki samorządu terytorialnego	Wzrosła ilość obiektów i miejsc noclegowych, natomiast spadła ilość turystów, walory turystyczne obszaru oraz szlaki turystyczne są niewykorzystane i mało wypromowane, istniejąca baza turystyczna wymaga modernizacji, potrzebna jest również nowa infrastruktura turystyczna, zakres usług gospodarstw agroturystycznych i ich oferta są niewystarczające, dlatego obszar ten wymaga interwencji, aby w pełni wykorzystać potencjał turystyczny sprzyjający rozwojowi regionu.
Przedsiębiorczość	Osoby fizyczne chcące rozpoczynać działalność gospodarczą oraz właściciele mikro i małych przedsiębiorstw chcący rozwinąć działalność gospodarczą	Rozwój przedsiębiorczości zawsze wpływa na atrakcyjność regionu. Najbardziej dynamiczny na obszarze LGD jest rozwój usług dla ludności i biznesu, a także firm będących podwykonawcami lub kooperantami dużych przedsiębiorstw w regionie. Wsparcie podejmowania własnej działalności gospodarczej jest alternatywą dla rynku pracy i daje duże możliwości osobom młodym na samozatrudnienie i pozostanie na obszarze LGD a nie migrację w poszukiwaniu pracy i atrakcyjnego miejsca do życia, co jest jednym ze zdiagnozowanych problemów regionu.
Dziedzictwo kulturowe	Zespoły ludowe, osoby i instytucje kultywujące dziedzictwo kulturowe regionu	Dziedzictwo kulturowe jest najsilniejszym czynnikiem spajającym region, jest jego wyróżnikiem i promotorem, dlatego wymaga szczególnej pielęgnacji i dbałości o jego zachowanie
Dostępność do rynku pracy	Młodzież, osoby w wieku 50+	Z przeprowadzonych badań i konsultacji wynika, że młodzież, zwłaszcza ucząca się w szkołach średnich ogólnokształcących bardzo często nie jest świadoma swoich predyspozycji zawodowych oraz nie umie określić zawodu, w którym chciałaby pracować. Nie zna też wymagań rynku pracy. Powoduje to wybór dalszych kierunków kształcenia nieadekwatnych do potrzeb rynku pracy, czego konsekwencją jest praca w zawodzie innym niż wyuczony. Osoby w wieku 50+ często nie podnoszą swoich umiejętności i kwalifikacji dlatego stają się mało konkurencyjni na rynku pracy.

IV. Analiza SWOT

Analizę silnych, słabych stron obszaru LGD oraz szans i zagrożeń dokonano na podstawie badań własnych, w których wykorzystano dane z Głównego Urzędu Statystycznego, opisanych w Rozdziale III Diagnoza – opis obszaru i ludności, a także konsultacji społecznych przeprowadzonych za pomocą metod partycypacyjnych opisanych w Rozdziale II Partycypacyjny charakter LSR. Poniżej przedstawiono analizę w odniesieniu do diagnozy.

Tabela 15. Analiza SWOT

Silne strony (S)		**Odniesienie do diagnozy**
1.	bogate dziedzictwo kulturowe	podrozdział 3.8 pkt I.7 a
2.	walory przyrodnicze i krajobrazowe	podrozdział 3.8 pkt I.7 b
3.	korzystne położenie geograficzne	podrozdział 3.8 pkt I.7 c
4.	obszar atrakcyjny pod względem turystycznym i wypoczynkowym, dzięki rzece Obrze i licznym jeziorom	podrozdział 3.8 pkt I.7 e
5.	niski poziom bezrobocia	podrozdział 3.8 pkt I.7 i podrozdział 3.8 pkt II. 6
6.	duża liczba organizacji społecznych	podrozdział 3.8 pkt I.7 j
7.	potencjał do rozwoju gospodarczego	podrozdział 3.8 pkt I.7 h
8.	operatywność władz samorządowych	podrozdział 3.8 pkt I.7 l
9.	spójność uwarunkowań kulturowych, historycznych, przestrzennych, przyrodniczych i geograficznych.	podrozdział 3.8 pkt II.1
10.	rozwój przedsiębiorczości	podrozdział 3.8 pkt II.5
Słabe strony (W)		**Odniesienie do diagnozy**
1.	mała aktywność mieszkańców	podrozdział 3.8 pkt I.8 a
2.	brak oferty dla młodzieży	podrozdział 3.8 pkt I.8 b
3.	mała świadomość młodzieży na temat swoich predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy	podrozdział 3.8 pkt I.3
4.	słabo rozwinięta sieć szlaków turystycznych	podrozdział 3.8 pkt I.8 f
5.	niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna, komunalna i turystyczna	podrozdziały: 3.8 pkt I.8 n, 3.8 pkt II 10, 3.8 pkt II 11
6.	niewielkie wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	podrozdział 3.8 pkt I.8 g
7.	ubogi zakres usług gospodarstw agroturystycznych	podrozdział 3.8 pkt I.8 h
8.	niska jakość gleb	podrozdział 3.8 pkt I.8 m
9.	brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych	podrozdział 3.8 pkt I.8 k
10.	zły stan dróg i chodników zwłaszcza na wsi	podrozdział 3.8 pkt I.8 c
11.	bezrobocie zwłaszcza kobiet w wieku 50+,	podrozdział 3.8 pkt I.8 i
12.	Zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym	podrozdział 3.8 pkt II.3
13.	małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,	podrozdział 3.8 pkt I.8 e
Szanse (O)		**Odniesienie do diagnozy**
1.	niewielka odległość od dużych ośrodków miejskich	podrozdział 3.8 pkt I.7 d
2.	wzrastający popyt na usługi turystyczne i agroturystyczne,	podrozdział 3.8 pkt I.9 a
3.	możliwość pozyskania środków finansowych z UE	podrozdział 3.8 pkt I.9 b
4.	rozwój turystyki weekendowej	podrozdział 3.8 pkt I.9 c
5.	współpraca w ramach partnerstw lokalnych i regionalnych	podrozdział 3.8 pkt I.9 d
6.	wzrost zainteresowania produktami tradycyjnymi i lokalnymi	podrozdział 3.8 pkt I.9 e
7.	bliskość granicy z Niemcami	podrozdział 3.8 pkt I.9 f
8.	wzrastająca zamożność społeczeństwa	podrozdział 3.8 pkt I.9 g
9.	rosnące zapotrzebowanie na odnawialne źródła energii	podrozdział 3.8 pkt I.9 h
10.	zwiększające się dochody gmin	podrozdział 3.8 pkt I.9 i
11.	rozwój gospodarczy Polski	podrozdział 3.8 pkt I.9 j

Zagrożenia (T)		Odniesienie do diagnozy
1.	spadek zainteresowania mieszkańców aktywnym udziałem w życiu społecznym,	podrozdział 3.8 pkt I.10 b
2.	migracje młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich,	podrozdział 3.8 pkt I.10 c
3.	zagrożenia dla małej przedsiębiorczości ze strony dużych firm i korporacji,	podrozdział 3.8 pkt I.10 d
4.	znaczny spadek ilości turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych odwiedzających region.	podrozdział 3.8 pkt II.15
5.	nadmierna biurokracja	podrozdział 3.8 pkt I.10 a
6.	zalew tanimi produktami pochodzącymi z rynków wschodnich	podrozdział 3.8 pkt I.10 e
7.	niekorzystne zmiany w sytuacji geopolitycznej,	podrozdział 3.8 pkt I.10 f

V. Cele i wskaźniki

5.1. Specyfikacja celów i przedsięwzięć

Po szczegółowej analizie informacji uzyskanych z konsultacji społecznych oraz badań własnych wykorzystujących dane z GUS, sformułowano cele i przedsięwzięcie, które powinny być odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i oczekiwania społeczne. Realizacja celów powinna odwrócić niekorzystne tendencje i doprowadzić do poprawy stanu. Poniżej przedstawiono strukturę celów i przypisanych im przedsięwzięć.

Tabela 16. Struktura celów i przedsięwzięć.

Cele ogólne	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia
A. Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu	A.1. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy regionu	A.1.1. Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji regionu
		A.1.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury społecznej/kulturalnej służącej integracji i aktywizacji
	A.2. Mieszkańcy i turyści świadomi dziedzictwa kulturowego i walorów regionu	A.2.1. Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność
B. Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie	B.1. Przedsiębiorczy, kompetentni i świadomi swoich predyspozycji zawodowych mieszkańcy z mocną pozycją na rynku pracy	B.1.1. Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej
	B.2. Mieszkańcy i turyści korzystający z bazy turystycznej i walorów przyrodniczych regionu	B.2.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
		B.2.2. Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła

Cele zostały tak sformułowane, aby odzwierciedlały przyszły, pożądany stan, do którego dąży społeczeństwo.

Cele ogóle odwracają dalekosiężne, negatywne następstwa zidentyfikowanych podczas diagnozy obszaru LGD problemów zawartej w analizie SWOT.

Cele szczegółowe odnoszą się precyzyjnie do zdefiniowanych problemów grupy docelowej, natomiast przedsięwzięcia określają konkretne operacje, których realizacja ma doprowadzić do rozwiązania problemów. Pomiar osiągniętego celu następuje poprzez realizację konkretnych wskaźników. Poniżej przedstawiono matrycę logiczną przedstawiającą powiązanie zidentyfikowanych problemów z celami, przedsięwzięciami, diagnozą obszaru i ludności oraz analizą SWOT

Tabela 17. Matryca logiczna przedstawiająca drzewo problemów, strukturę celów, wskaźniki oraz odniesienie do diagnozy i analizy SWOT

PROBLEMY	CELE	WSKAŹNIKI	OBSZAR INTERWENCJI / ELEMENTY ANALIZY SWOT / GRUPY DOCELOWE
NEGATYWNE NASTĘPSTWA: - dezintegracja społeczna, - zmniejszenie liczby organizacji społecznych, - zanik tradycji, brak kultywowania dziedzictwa kulturowego, obyczajów	**OGÓLNE** A. Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu.	**ODDZIAŁYWANIA** A.o Wzrost aktywności społecznej na obszarze Regionu Kozła	**OBSZAR INTERWENCJI** Aktywizacja mieszkańców Dziedzictwo kulturowe
PROBLEM KLUCZOWY: *Mała aktywność i zaangażowanie społeczne mieszkańców oraz niewielkie wykorzystanie posiadanych walorów turystycznych i przyrodniczych regionu*	**SZCZEGÓŁOWE** A.1. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy regionu. A.2. Mieszkańcy i turyści świadomi dziedzictwa kulturowego i walorów regionu	**REZULTATU** A.1.r/1 – liczba uczestników wydarzeń aktywizujących A.1.r/2 – liczba osób korzystających z przygotowanej infrastruktury społecznej/kulturalnej A.2.r – liczba osób poinformowanych o walorach kulturowych i turystycznych regionu	**ELEMENTY ANALIZY SWOT POWIĄZANE Z DIAGNOZĄ** S-1 bogate dziedzictwo kulturowe, S-2 walory przyrodnicze i krajobrazowe, S-6 duża liczba organizacji społecznych, S-9 spójność uwarunkowań kulturowych, historycznych, przestrzennych, przyrodniczych i geograficznych, W-1 mała aktywność mieszkańców, W-5 niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna, komunalna i turystyczna, W-9 brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych, O-3 możliwość pozyskania środków finansowych z UE, O-5 współpraca w ramach partnerstw lokalnych i regionalnych, O-6 wzrost zainteresowania produktami tradycyjnymi i lokalnymi, T-1 spadek zainteresowania mieszkańców aktywnym udziałem w życiu społecznym,

PRZYCZYNY:	PRZEDSIĘWZIĘCIA	PRODUKTU	GRUPY DOCELOWE
- mała liczba atrakcyjnych wydarzeń, zgodnych z potrzebami i oczekiwaniami społecznymi, - słabo rozwinięta baza turystyczna, - niedostatecznie rozwijana i wykorzystana istniejąca infrastruktura społeczna	A.1.1. Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców, przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji regionu	A.1.1.p - liczba wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców	- mieszkańcy obszaru LSR, - osoby fizyczne chcące zaangażować się w działania aktywizujące społeczność, - NGO, których celami statutowymi są: wspieranie inicjatyw społecznych, aktywizacja społeczna i rozwój lokalny
	A.1.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury społecznej/kulturalnej służącej integracji i aktywizacji	A.1.2.p - Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej ~~służącej integracji i aktywizacji~~	- mieszkańcy obszaru LSR - jednostki samorządu terytorialnego,
	A.2.1. Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność	A.2.1.p – liczba wydarzeń kultywujących i promujących dziedzictwo regionu A.2.2.p – liczba publikacji promujących dziedzictwo regionu	- zespoły ludowe, - osoby fizyczne, - NGO i inne instytucje których celem statutowym jest kultywowanie dziedzictwa kulturowego regionu, - jednostki samorządu terytorialnego, - turyści

PROBLEMY	CELE	WSKAŹNIKI	OBSZAR INTERWENCJI / ELEMENTY ANALIZY SWOT / GRUPY DOCELOWE
NEGATYWNE NASTĘPSTWA: - spowolniony rozwój gospodarczy regionu - starzenie się społeczeństwa - nierozwijanie potencjału turystycznego i przyrodniczego	**OGÓLNE** B. Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie.	**ODDZIAŁYWANIA** B.o. - Odsetek mieszkańców deklarujących wpływ rozwoju gospodarczego i turystycznego regionu na poprawę warunków życia.	**OBSZAR INTERWENCJI** Turystyka Przedsiębiorczość Dostępność do rynku pracy
PROBLEM KLUCZOWY: *Migracja młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich w poszukiwaniu miejsc pracy i atrakcyjnego miejsca do życia .*	**SZCZEGÓŁOWE** B.1. Przedsiębiorczy, kompetentni i świadomi swoich predyspozycji zawodowych mieszkańcy z mocną pozycją na rynku pracy. B.2. Mieszkańcy i turyści korzystający z bazy turystycznej i walorów przyrodniczych regionu.	**REZULTATU** B.1.r/1 – liczba osób, które nabyły lub podniosły swoje kompetencje poprawiające ich pozycję na rynku pracy B.1.r/2 – liczba utworzonych miejsc pracy B.2.r. – Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	**ELEMENTY ANALIZY SWOT POWIĄZANE Z DIAGNOZĄ** S-5 niski poziom bezrobocia, S-7 potencjał do rozwoju gospodarczego, S-10 rozwój przedsiębiorczości, W-2 brak oferty dla młodzieży, W-3 mała świadomość młodzieży na temat swoich predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy, W-6 niewielkie wykorzystanie walorów turystycznych, przyrodniczych i krajobrazowych, W-9 brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych, W-11 bezrobocie zwłaszcza kobiet w wieku 50+, W-12 zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, O-2 wzrastający popyt na usługi turystyczne i agroturystyczne, O-3 możliwość pozyskania środków finansowych z UE, O-4 rozwój turystyki weekendowej O-8 wzrastająca zamożność społeczeństwa, O-9 rosnące zapotrzebowanie na odnawialne źródła energii,

			O-10 zwiększające się dochody gmin, T-2 migracje młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich, T-3 zagrożenia dla małej przedsiębiorczości ze strony dużych firm i korporacji, T-4 znaczny spadek ilości turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych odwiedzających regionu.
PRZYCZYNY: - brak nowych i atrakcyjnych miejsc pracy, - wykształcenie nieadekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy, - niska świadomość młodzieży dotycząca własnych predyspozycji zawodowych i wymagań rynku pracy - niskie kompetencje zawodowe - niewykorzystany potencjał turystyczny,	**PRZEDSIĘWZIĘCIA** B.1.1. Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej B.2.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej B.2.2. Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła	**PRODUKTU** B.1.1.1p – liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa B.1.1.2p – liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa B.2.1.p – liczba ~~nowych lub przebudowanych~~ rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej B.2.2.p – liczba zrealizowanych projektów współpracy	**GRUPY DOCELOWE** - grupy defaworyzowane, - osoby fizyczne chcące rozpocząć działalność gospodarczą, - właściciele mikro i małych przedsiębiorstw chcący rozwinąć działalność gospodarczą, - jednostki samorządu terytorialnego, - właściciele gospodarstw agroturystycznych, - właściciele obiektów noclegowych, - mieszkańcy, - turyści

Wykorzystanie wniosków z konsultacji przy formułowaniu celów i przedsięwzięć oraz ich powiązanie z diagnozą

Przy formułowaniu celów i przedsięwzięć wykorzystano wnioski z konsultacji społecznych. Jednym z wniosków i zauważonych problemów było małe zaangażowanie się mieszkańców w życie społeczne, o którym mowa w Rozdziałach: II Partycypacyjny charakter LSR oraz III Diagnoza – opis obszaru i ludności, podrozdział 3.8, pkt I.3. (wnioski z konsultacji). Zwrócono uwagę, że mieszkańcy zarówno mało angażują się w organizacje wydarzeń na rzecz społeczeństwa, oczekując, że za nich zrobią to inni, jak również coraz rzadziej w nich uczestniczą, „zamykając się" w domach. Taka spadająca aktywność mieszkańców wpływa jednocześnie na niewykorzystanie największego kapitału i potencjału regionu jakim jest dziedzictwo kulturowe oraz walory turystyczne i przyrodnicze, o których mowa w podrozdziale 3.8 pkt I.8 h. (wnioski z konsultacji). Uczestnicy badań wskazywali, że taki stan rzeczy musi zostać odwrócony, gdyż niekorzystnie wpływa na rozwój kapitału społecznego. Stąd też cel ogólny A sformułowano w ten sposób: „Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu". Cel ogólny brzmi tak, aby opisywał stan pożądany, do którego się dąży. Zauważono, że należy organizować więcej wydarzeń aktywizujących mieszkańców zarówno rekreacyjnych, sportowych, ale także wykorzystujących dziedzictwo kulturowe. Wydarzenia te muszą odpowiadać na potrzeby mieszkańców, wówczas chętnie będą w nich brać udział, o czym mowa w podrozdziale 3.8. pkt I.12. (wnioski z konsultacji). Wskazano, że czynnikiem ułatwiającym aktywizację i integrację będzie dobrze przygotowana infrastruktura społeczna, co zostało ujęte we wnioskach z konsultacji w podrozdziale 3.8. pkt I.13. (wnioski z konsultacji). Aktywność mieszkańców będzie rozbudzona, jak zaangażuje się ich w proces popularyzacji i kultywowania dziedzictwa kulturowego oraz potencjału regionu tkwiącego w walorach turystycznych i przyrodniczych regionu, które uznane zostały w procesie konsultacji za najważniejsze spoiwo regionu, o czym wspomniano w podrozdziale 3.8. pkt I. 6. (wnioski z konsultacji)

Celowi ogólnemu A zostały przypisane dwa cele szczegółowego oraz 3 przedsięwzięcia, które mają być odpowiedzią na zdiagnozowane obszary interwencji opisane w Rozdziale III Diagnoza obszaru i ludności. Cel szczegółowy A1 „Aktywni i zintegrowani mieszkańcy regionu" trafia w obszar interwencji „Aktywizacja mieszkańców", natomiast cel szczegółowy A2 „Mieszkańcy i turyści świadomi dziedzictwa kulturowego i walorów regionu" odpowiada za obszar interwencji „Dziedzictwo kulturowe". Cele te osiągnięte zostaną poprzez realizację przedsięwzięć:

- A.1.1. „Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji regionu", w którym grupą docelową będą przede wszystkim mieszkańcy, osoby chcące zaangażować się w działania aktywizujące społeczność, NGO, których celami statutowymi są: wspieranie inicjatyw społecznych, aktywizacja społeczna i rozwój lokalny. Jest to działanie, które ma pomóc w zniwelowaniu zdiagnozowanej słabej strony W-1 „mała aktywność mieszkańców",
- A.1.2. „Wspieranie rozwoju infrastruktury społecznej służącej integracji i aktywizacji". Przedsięwzięcie to kierowane jest także do mieszkańców, którym ogólnodostępna infrastruktura społeczna ma pomóc w aktywizacji i integracji a także do JST, które wezmą na siebie główny ciężar przygotowania owej infrastruktury. Realizacja tego przedsięwzięcia ma pomóc w zniwelowaniu zdiagnozowanej słabej strony W-5 „niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna, komunalna i turystyczna".
- A.2.1. „Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność". Dziedzictwo regionu łączy mieszkańców, co wskazane było w silnych stronach: S-1 „bogate dziedzictwo kulturowe" oraz S-9 „spójność uwarunkowań kulturowych, historycznych, przestrzennych, przyrodniczych i geograficznych", jest także atrakcją turystyczną. Wypromowane dziedzictwo sprzyjać będzie dalszej integracji i aktywizacji mieszkańców oraz będzie się stawać jeszcze silniejszym spoiwem łączącym ludzi zamieszkujących obszar LSR. Ostatecznymi beneficjentami tego przedsięwzięcia będą przede wszystkim: zespoły ludowe, mieszkańcy, NGO i inne instytucje których celem statutowym jest kultywowanie dziedzictwa kulturowego regionu.

Kolejny, zdiagnozowany w trakcie konsultacji problem dotyczy migracji młodych ludzi do dużych, ośrodków miejskich, będących w pobliżu obszaru LSR, co zostało wskazane w podrozdziale 3.8. pkt I.3 (wnioski z konsultacji). Młodzież migruje w poszukiwaniu miejsc pracy a także atrakcyjnego miejsca do życia. Atrakcyjne miejsce do życia jest na obszarze rozwiniętym gospodarczo, bo tam są miejsca pracy, tam są sprzyjające warunki do zakładania i rozwijania działalności gospodarczej. Przekłada się to na dochodowość gospodarstw domowych zgłaszających większy popyt a także na dochodowość jednostek samorządu terytorialnego, które dbają i rozwijają infrastrukturę społeczną, komunalną, turystyczną itp. Na atrakcyjnym obszarze wykorzystuje się i rozwija jego potencjał. W przypadku obszaru LSR ten potencjał tkwi między innymi w warunkach sprzyjających rozwijaniu turystyki. Wykorzystując ten wniosek z konsultacji i idąc wspomnianą wyżej drogą rozumowania, sformułowano cel ogólny B „Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie". W odniesieniu do młodzieży, w trakcie konsultacji wskazywano, iż za mało jest ofert dla młodzieży. Nie chodzi tu tylko o oferty pracy, ale i ciekawego aktywnego spędzania czasu, o czym mówi się w podrozdziale 3.8. pkt I.3 (wnioski z konsultacji).

Wskazuje się tam jednocześnie, że młodzież ma niską świadomość dotyczącą swoich predyspozycji zawodowych oraz wymagań, jakie obecnie stawia rynek pracy. Uczestnicy konsultacji uznali m.in. młodzież za grupę defaworyzowaną, do której powinny być kierowane szczególne działania, o czym mowa z podrozdziale 3.8 pkt I.2 (wnioski z konsultacji). Postanowiono stworzyć młodzieży lepsze warunki do pozostania na obszarze poprzez stymulowanie rozwoju gospodarczego i turystycznego. Taki kierunek zbieżny jest z oczekiwaniami społecznymi, o których mowa w podrozdziale 3.8 pkt I.11 (wnioski z konsultacji).

Celowi ogólnemu B przypisano 2 cele szczegółowe oraz 4 przedsięwzięcia, mające być odpowiedzią na zdiagnozowane obszary interwencji, o których mowa w Rozdziale III Diagnoza obszaru i ludności. Cel szczegółowy B1 „Przedsiębiorczy, kompetentni i świadomi swoich predyspozycji zawodowych mieszkańcy z mocną pozycją na rynku pracy" trafia w obszary interwencji: „Przedsiębiorczość" oraz „Dostępność do rynku pracy". Cel szczegółowy B2 „Mieszkańcy i turyści korzystający z bazy turystycznej i rekreacyjnej oraz walorów przyrodniczych regionu" trafia w obszar interwencji „Turystyka". Cele te osiągnięte zostaną poprzez realizację przedsięwzięć:

- B.1.1. „Organizacja wydarzeń podnoszących wiedzę, kompetencje, umiejętności i kwalifikacje zawodowe oraz pobudzających świadomość predyspozycji zawodowych mieszkańców regionu". Przedsięwzięcie to kierowane jest do młodzieży oraz osób w wieku 50+ i ma podnieść atrakcyjność tych grup docelowych na rynku pracy i zapobiec ich wykluczeniu oraz odwrócić niekorzystne zjawiska zdiagnozowane jako słabe strony obszaru LSR tj.: W-2 brak oferty dla młodzieży, W-3 mała świadomość młodzieży na temat swoich predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy oraz W-11 bezrobocie zwłaszcza kobiet w wieku 50+.
- B.1.2. „Tworzenie i rozwijanie działalności gospodarczej". Przedsięwzięcie to ma pomóc w szybszym rozwoju gospodarczym obszaru LSR i kierowane jest do osób pragnących rozpocząć działalność gospodarczą oraz właścicieli mikro i małych przedsiębiorstw chcących rozwinąć działalność gospodarczą. Ma to jeszcze bardziej zdynamizować zjawisko zdiagnozowane jako silna strona obszaru S-10 rozwój przedsiębiorczości i do tego wykorzystać S-7 potencjał do rozwoju gospodarczego.
- B.2.1. „Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej". Przedsięwzięcie to kierowane jest do mieszkańców i turystów, jako ostatecznych beneficjentów korzystających z efektów realizacji tego przedsięwzięcia a także do JST, które będą zaangażowane w jego realizację, jako wnioskodawcy. Przedsięwzięcie to ma pomóc w pozbyciu się słabej strony obszaru jaką jest W-6 niewielkie wykorzystanie walorów turystycznych, przyrodniczych i krajobrazowych, a także sprostać negatywnej tendencji i zagrożeniu dla rozwoju regionu T-4 znaczny spadek ilości turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych odwiedzających region.
- B.2.2. Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła. Przedsięwzięcie ma pomóc w odwróceniu słabej strony W-9 brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych w silną, jako wypromowany obszar, którego walory turystyczne, przyrodnicze są znane i cenione wśród turystów chcących z nich korzystać. Sprzyjać to będzie podniesieniu atrakcyjności turystycznej regionu, a także jako miejsca do życia. Przedsięwzięcie to będzie realizowane przy współpracy z innymi LGD.

5.2. Zgodność celów i przedsięwzięć LSR z celami przekrojowymi PROW 2014-2020

Wszystkie działania realizowane w LSR Regionu Kozła na lata 2014-2020 będą finansowane z PROW na lata 2014-2020 z działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność)

Cele przekrojowe PROW 2014-2020 określono w obszarach:

1. Ochrona środowiska,
2. Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
3. Innowacyjność

W punkcie 8.2.14.2 „Ogólny opis działania łącznie z jego logiką interwencji i wkładem w cele szczegółowe oraz cele przekrojowe" PROW na lata 2014-2020 (wersja skrócona) dotyczącym działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) określono że:

„Do realizacji celów przekrojowych w zakresie ochrony środowiska i klimatu przyczynią się inwestycje w rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego, inwestycje na obszarach NATURA 2000 związane z ekoturystyką i zielonymi miejscami pracy (centra edukacyjne, obsługi ruchu turystycznego, punkty widokowe, tablice informacyjne a także rozwój

przedsiębiorczości powiązanej z siecią NATURA 2000). W ramach działalności szkoleniowej mogą być realizowane operacje z zakresu podnoszenia świadomości czy promowania postaw prośrodowiskowych i proklimatycznych a także promujących innowacyjne rozwiązania."
Jak wskazano w PROW 2014-2020, cały budżet działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zawiera się w Priorytecie 6. Wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego, w celu:
• 6B. Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich.

Celami powiązanymi są:
• 3A. Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy i organizacje producentów oraz organizacje międzybranżowe
• 6A. Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy
• 6C. Zwiększanie dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) na obszarach wiejskich oraz podnoszenie poziomu korzystania z nich i poprawianie ich jakości

Zgodność celów LSR z celami PROW 2014-2020 opiera się na realizacji jedynie przedsięwzięć wpisanych w strukturę celów LSR, które są wspierane przez cel 6B, jak również powiązane z celami 3A. 6A i 6C. Żadne z przedsięwzięć wymienionych w LSR nie wykracza poza te wspierane w ramach celu szczegółowego 6B, w opisie którego wskazano, iż istnieje potrzeba odpowiedniego wykorzystania potencjałów kulturowych, środowiskowych i turystycznych obszarów wiejskich, przy zaangażowaniu lokalnej społeczności dla przyspieszenia lokalnego rozwoju gospodarczego, a przede wszystkim zwiększenia udziału dochodów mieszkańców z działalności pozarolniczej. Silne więzi społeczne w ramach lokalnych społeczności oraz ich aktywizacja powinny zostać wykorzystane do planowania i podejmowania wspólnych działań i rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców. Na obszarach o potencjale do rozwoju funkcji turystycznych niezbędne jest wspieranie odnowy wsi dla zapewnienia efektywnego wykorzystania istniejących możliwości rozwoju. Ze względu na wysoki poziom zagrożenia ubóstwem mieszkańców obszarów wiejskich, istnieje potrzeba podejmowania na poziomie lokalnym działań pobudzających postawy kreatywne i umożliwiających zarówno udział we wspólnych przedsięwzięciach jak i samodzielną realizację projektów.

Operacje realizowane w ramach LSR będą wykorzystywać lokalne zasoby: surowce, miejscową infrastrukturę, lokalizację (położenia geograficzne), dziedzictwo, potencjał mieszkańców, itp. oraz będą w stosunku do siebie komplementarne i w sposób bezpośredni będą przyczyniać się do realizacji celów określonych w LSR.
Poniżej przedstawiono powiazania celów LSR z celami przekrojowymi PROW na lata 2014-2020.

Tabela 18. Zgodność celów i przedsięwzięć LSR z celami przekrojowymi PROW 2014-2020

Cele ogólne	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia	Cele przekrojowe PROW 2014-2020	Uzasadnienie
A. Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu.	A.1. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy regionu.	A.1.1. Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji regionu	Przeciwdziałanie zmianom klimatu Ochrona środowiska	- promowanie aktywnego trybu życia, - promowanie walorów środowiska naturalnego
		A.1.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury kulturalnej ~~społecznej służącej integracji i aktywizacji~~	Ochrona środowiska	- ogólnodostępna i niekomercyjna infrastruktura rekreacyjna i kulturalna, - zastosowanie ekologicznych materiałów - wykorzystanie usług nieoddziałujących negatywnie na środowisko

			Innowacyjność	- nowe rozwiązania oraz nowatorskie obiekty
	A.2. Mieszkańcy i turyści świadomi dziedzictwa kulturowego i walorów regionu	A.2.1. Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność.	Ochrona środowiska Przeciwdziałanie zmianom klimatu	- ochrona dziedzictwa lokalnego, - podnoszenie świadomości ekologicznej
B. Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie	B.1. Przedsiębiorczy, kompetentni i świadomi swoich predyspozycji zawodowych mieszkańcy z mocną pozycją na rynku pracy	B.1.1. Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej	Przeciwdziałanie zmianom klimatu Innowacyjność	- zastosowanie w budownictwie materiałów termoizolacyjnych, - zakup energooszczędnych maszyn urządzeń, narzędzi i sprzętów - wykorzystanie, nowoczesnych i ekologicznych procesów technologicznych - promowanie rozwiązań innowacyjnych
	B.2. Mieszkańcy i turyści korzystający z bazy turystycznej i walorów przyrodniczych regionu	B.2.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Ochrona środowiska Przeciwdziałanie zmianom klimatu Innowacyjność	- promowanie walorów środowiska naturalnego, - podnoszenie świadomości ekologicznej, - nowe rozwiązania oraz nowatorskie obiekty, - promowanie rozwiązań innowacyjnych
		B.2.2. Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła	Ochrona środowiska Przeciwdziałanie zmianom klimatu Innowacyjność	- promowanie walorów środowiska naturalnego, - promocja produktów tradycyjnych i lokalnych - podnoszenie świadomości ekologicznej - innowacyjne projekty współpracy

5.3 Źródła finansowania celów

Lokalna Strategia Rozwoju Regionu Kozła na lata 2014-2020 jest strategią jednofunduszową, której realizacja w całości finansowana będzie z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Cele i przedsięwzięcia realizowane i wspierane finansowo będą z działania 19. „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER" w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Poniżej przedstawiono przedsięwzięcia realizowane w ramach celów LSR z podaniem poszczególnych poddziałań, z których będą finansowane.

Tabela 19. Źródła finansowania celów

Przedsięwzięcia LSR	Źródła finansowania z poddziałań działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER
A.1.1. Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji regionu	19.2. Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (granty), 19.4. Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji
A.1.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury społecznej/kulturalnej służącej integracji i aktywizacji	19.2. Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (konkurs)
A.2.1. Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność.	19.2. Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (granty), 19.4. Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji
B.1.1. Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej	19.2. Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (konkurs)
B.2.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	19.2. Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, (konkurs)
B.2.2. Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła	19.3. Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania (projekt współpracy)

5.4. Sposoby realizacji przedsięwzięć

Przedsięwzięcia przyczyniające się do osiągnięcia celów LSR realizowane będą w następujący sposób:

Przedsięwzięcie A.1.1.

Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji regionu

Celem przedsięwzięcia jest wzmocnienie i rozwijanie kapitału społecznego. Operacje w ramach tego przedsięwzięcia polegać będą na organizacji nieodpłatnych, ogólnodostępnych wydarzeń kulturalnych, sportowych lub rekreacyjnych przyczyniających się do aktywizacji i integracji mieszkańców.

Realizacja tego przedsięwzięcia odbywać się będzie w formie:

~~1. Projektu grantowego.~~

~~Nabór odbędzie się w formie otwartego konkursu na grantobiorców, chcących realizować operacje w ramach projektu grantowego.~~

~~1. Dofinansowanie: do 100% kosztów kwalifikowalnych,~~

~~2. Wartość operacji: minimalna całkowita wartość operacji – 5 000 zł, maksymalna całkowita wartość operacji 50 000 zł.~~

~~3. Płatność: refundacja.~~

2. Działań aktywizacyjnych LGD

LGD w ramach aktywizacji realizować będzie działania w postaci organizacji wydarzeń charakterystycznych dla obszaru tj:

- Integracyjny Bieg Regionu Kozła, organizowany przez LGD od wielu lat z udziałem partnerów, akceptowany i cieszący się dużym zainteresowaniem, wpisał się w kalendarz imprez biegowych, celem jest propagowanie aktywnego stylu życia i postaw proekologicznych, wpisujący się w cel przekrojowy PROW – ochrona środowiska,
- Rajd rowerowy Regionu Kozła, organizowany przez LGD od wielu lat, akceptowany i cieszący się dużym zainteresowaniem, przybrał charakter rajdów rodzinnych po obszarze Regionu Kozła, którego celem oprócz promocji aktywnych form spędzania czasu jest również poznanie walorów obszaru, wpisuje się w cel przekrojowy PROW – przeciwdziałanie zmianom klimatu.
- Spływ kajakowy Regionu Kozła, organizowany na rzece Obrze, jednym z najstarszych szlaków kajakowych w Polsce, wpisał się w kalendarz imprez rekreacyjnych, wykorzystujących walory przyrodnicze i turystyczne regionu i jednocześnie aktywizujących, wpisuje się w cel przekrojowy PROW – ochrona środowiska.
- Forum Uniwersytetów Trzeciego Wieku – spotkanie członków Uniwersytetów Trzeciego Wieku z obszaru LGD, służące wymianie doświadczeń, aktywizacji szczególnie osób z grypy defaworyzowanej 50+

- Konkurs Omega – konkurs matematyczny kierowany do grupy defaworyzowanej tj. do młodzieży gimnazjalnej, popularyzujący nauki ścisłe, bardzo potrzebne również na rynku pracy.
Dofinansowanie: 100% kosztów kwalifikowalnych operacji.
- Szkolenia przed naborami wniosków – przed naborem wniosków LGD organizuje szkolenia dla potencjalnych beneficjentów z zakresu przygotowania wniosków o przyznanie pomocy.

Przedsięwzięcie A.1.2.
Wspieranie rozwoju infrastruktury społecznej/kulturalnej służącej integracji i aktywizacji

Operacje realizowane w ramach tego przedsięwzięcia polegać będą na budowie lub przebudowie ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej. Nabór wniosków na realizację operacji odbywać się będzie w formie otwartego konkursu.
1. Rodzaje beneficjentów:
- osoby fizyczne, pełnoletnie, będące obywatelami państwa członkowskiego UE, mające miejsce zamieszkania na obszarze LSR,
- osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,
- gminy.
2. Dofinansowanie: do 300 000 zł stanowiące nie więcej niż 90 % kosztów kwalifikowalnych operacji, w przypadku jednostek sektora publicznego do 63,63% kosztów kwalifikowalnych operacji bez limitu,
3. Płatność: refundacja po zakończeniu realizacji operacji,
4. Wartość operacji: minimalna całkowita wartość operacji - 50 000 zł,

Przedsięwzięcie A.2.1.
Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność.
Celem operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia jest zachowanie i popularyzacja dziedzictwa lokalnego w formie m.in. organizacji wydarzeń, przygotowania publikacji, wydawnictw, audycji, prezentacji itp.
Realizacja tego przedsięwzięcia odbywać się będzie w formie:
1. Projektu grantowego.
Nabór odbędzie się w formie otwartego konkursu na grantobiorców, chcących realizować operacje w ramach projektu grantowego.
1. Dofinansowanie: do 100% kosztów kwalifikowalnych,
2. Wartość operacji: minimalna całkowita wartość operacji - 5 000 zł, maksymalna całkowita wartość operacji 50 000 zł.
3. Płatność: refundacja.

2. Działań aktywizacyjnych LGD
LGD w ramach aktywizacji realizować będzie działania w postaci organizacji wydarzeń charakterystycznych dla obszaru tj:
- Konkurs Młodego Muzyka Ludowego – konkurs kierowany do dzieci i młodzieży grającej na instrumentach ludowych,
- konkurs plastyczny „Kontynuujemy tradycję"- konkurs plastyczny na temat kontynuacji i zachowania tradycji, obyczajów i dziedzictwa kulturowego regionu,
- Konkurs wiedzy o Regionie Kozła – konkurs popularyzujący wiedzę o Regionie Kozła, adresowany do dzieci i młodzieży, sprzyjający aktywizacji
Dofinansowanie: 100% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Przedsięwzięcie B.1.1.
Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej
Celem operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia jest podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczej.
Operacje polegające na podejmowaniu działalności gospodarczej:
1. Beneficjenci:
- osoby fizyczne, pełnoletnie, posiadające obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, mające miejsce zamieszkania na obszarze realizacji LSR, które nie prowadzą i w okresie 24 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie pomocy nie prowadziły działalności gospodarczej.

2. Dofinansowanie: premia finansowa 70 000 zł wypłacana w dwóch transzach: 80% po podpisaniu umowy i 20% po zakończeniu realizacji operacji;

Możliwość uzyskania dofinansowania na rozwój przedsiębiorstwa po upływie 24 miesięcy od wypłaty drugiej transzy premii do łącznej maksymalnej wartości pomocy w ramach PROW 2014-2020 równej 300 000 zł

Operacje polegające na rozwijaniu działalności gospodarczej:

1. Beneficjenci:
- osoby fizyczne, pełnoletnie, posiadające obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, prowadzące działalność gospodarczą w formie mikro lub małego przedsiębiorstwa, pod adresem wpisanym do CEIDG, znajdującym się na obszarze realizacji LSR,
- spółki cywilne, których wszyscy wspólnicy spełniają warunki określone jak dla osoby fizycznej,
- jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, mające siedzibę lub oddział na obszarze realizacji LSR,
- osoby prawne mające siedzibę lub oddział na obszarze realizacji LSR,

którzy w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy wykonywali łącznie przez co najmniej 365 dni działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej,

2. Dofinansowanie: do 300 000 zł, stanowiące nie więcej niż 70% poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji,
3. Płatność: refundacja po zakończeniu realizacji operacji,
4. Wartość operacji: minimalna całkowita wartość operacji - 50 000 zł,
5. Łączna maksymalna wartość pomocy w ramach PROW 2014-2020 wynosi 300 000 zł.

Przedsięwzięcie B.2.1.
Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

Operacje realizowane w ramach tego przedsięwzięcia polegać będą na budowie lub przebudowie ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej. Nabór wniosków na realizację operacji odbywać się będzie w formie otwartego konkursu.

1. Rodzaje beneficjentów:
- osoby fizyczne, pełnoletnie, będące obywatelami państwa członkowskiego UE, mające miejsce zamieszkania na obszarze LSR,
- osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,
- gminy.

2. Dofinansowanie: do 300 000 zł stanowiące nie więcej niż 90 % kosztów kwalifikowalnych operacji, w przypadku jednostek sektora publicznego do 63,63% kosztów kwalifikowalnych operacji bez limitu,
3. Płatność: refundacja po zakończeniu realizacji operacji,
4. Wartość operacji: minimalna całkowita wartość operacji - 50 000 zł,

Przedsięwzięcie B.2.2.
Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła

Operacje w ramach tego przedsięwzięcia będą polegały na realizacji projektów współpracy z innymi lokalnymi grupami działania przyczyniającymi się do promocji turystyki i walorów obszaru objętego LSR poprzez projekty współpracy opisane w Rozdziale VII Plan działania.

5.5. Specyfikacja wskaźników

Do pomiaru poziomu realizacji celów posłużono się odpowiednimi wskaźnikami:

Wskaźnik produktu – mierzy fizyczne efekty, będące wynikiem realizacji pojedynczych operacji składających się na przedsięwzięcia i pojawia się natychmiast po zrealizowaniu każdego pojedynczego projektu.

Wskaźnik rezultatu – mierzy osiągnięcie celów szczegółowych poprzez wykorzystanie produktów, są to zmiany, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia operacji.

Wskaźnik oddziaływania – mierzy poprawę stanu lub zmniejszenie zjawisk negatywnych w obrębie LGD, są związane z osiągnięciem celów głównych.

Przy formułowaniu wskaźników zadbano o zachowanie zasady SMART, tj. aby wskaźniki były konkretne, mierzalne, ambitne i możliwe do osiągnięcia.

Wszystkie wskaźniki przypisane są do celów i przedsięwzięć. a do każdego są podane źródła danych i okresy pomiaru, wartość bazowa oraz określony został termin osiągnięcia wartości docelowych na rok 2023. Wartości docelowe wskaźników, jakie mają zostać osiągnięte dzięki realizacji LSR zostały określone proporcjonalnie, racjonalnie i efektywnie do planowanej wielkości zaangażowania środków z PROW 2014-2020,

Wskaźniki do celu ogólnego A		**Specyfikacja**
oddziaływania	Wzrost aktywności społecznej na obszarze Regionu Kozła	Wskazuje zmianę aktywności mieszkańców i angażowania się w życie społeczne
rezultatu	Liczba uczestników wydarzeń aktywizujących	Wskazuje liczbowy udział mieszkańców w organizowanych wydarzeniach aktywizujących i tym samym pokazuje wzrost aktywności
	Liczba osób korzystających z przygotowanej infrastruktury ~~społecznej~~/kulturalnej	Wskazuje ilość osób korzystających z wybudowanych lub przebudowanych obiektów infrastruktury społecznej i tym samym pokazuje wzrost aktywności
	Liczba osób poinformowanych o walorach kulturowych i turystycznych regionu	Wskazuje liczbę osób, do których dotarła informacja o walorach regionu (np. liczona nakładem wydawnictw i ilością uczestników wydarzeń promujących region) co w rezultacie przyczyni się do wzrostu aktywności
produktu	Liczba wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców	Wskazuje liczbę zorganizowanych wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców
	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury ~~społecznej~~/kulturalnej służącej integracji i aktywizacji	Wskazuje liczbę wybudowanych lub przebudowanych obiektów służących integracji i aktywizacji
	Liczba działań kultywujących i promujących dziedzictwo regionu	Wskazuje liczbę przedsięwzięć służących kultywowaniu i promowaniu dziedzictwa regionu
	Liczba publikacji promujących dziedzictwo regionu	Wskazuje liczbę wydawnictw i publikacji promujących dziedzictwo regionu
Wskaźniki do celu ogólnego B		**Specyfikacja**
oddziaływania	Odsetek mieszkańców deklarujących wpływ rozwoju gospodarczego i turystycznego regionu na poprawę warunków życia.	Wskazuje zmianę dotyczącą rozwoju gospodarczego i turystycznego regionu
rezultatu	Liczba osób, które nabyły lub podniosły swoje kompetencje poprawiające ich pozycję na rynku pracy	Wskazuje na liczbę osób, które podniosły swoje kompetencje zawodowe przy realizowaniu operacji polegających na rozpoczynaniu lub rozwijaniu działalności gospodarczej i tym samym przyczyniły się do wzrostu potencjału gospodarczego regionu
	Liczba utworzonych miejsc pracy	Wskazuje na liczbę nowych miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty, które zostały utworzone w wyniku realizacji operacji polegających na utworzeniu lub rozwoju przedsiębiorstwa, co pokazuje wzrost potencjału gospodarczego regionu
	Liczba osób korzystających z nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Wskazuje na liczbę osób, które korzystają z nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej pokazuje wzrost potencjału turystycznego regionu
produktu	liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Wskazuje na liczbę nowych przedsiębiorstw, które powstały w wyniku realizacji operacji i tym samym przyczyniły się do wzrostu potencjału gospodarczego
	liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Wskazuje na liczbę istniejących przedsiębiorstw, które rozwinęły swą działalność w wyniku realizacji operacji i tym samym przyczyniły się do wzrostu potencjału gospodarczego regionu
	liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Wskazuje na liczbę nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, które podnoszą potencjał turystyczny regionu
	liczba zrealizowanych projektów współpracy	Wskazuje na liczbę zrealizowanych projektów współpracy między LGD, polegających na promocji walorów turystycznych i potencjału regionu

1.0	**CEL OGÓLNY A**	**A. Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu**				
1.1	**CELE SZCZEGÓŁOWE**	**A.1. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy regionu.**				
1.2		**A.2. Mieszkańcy i turyści świadomi dziedzictwa kulturowego i walorów regionu**				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	*Jednostka miary*	*Stan początkowy na 2015 rok*	*Plan do roku 2023*	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W1.O	Wzrost aktywności społecznej na obszarze Regionu Kozła		%	100	120	Badanie społeczne na reprezentatywnej grupie 500 mieszkańców obszaru. 20% mieszkańców zadeklarowało podjęcie bardziej aktywnego trybu życia
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	*Jednostka miary*	*Stan początkowy na 2015 rok*	*Plan do roku 2023*	*Źródło danych/sposób pomiaru*
w1.1	liczba uczestników wydarzeń aktywizujących		osoba	0	20 000	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD
w1.2	liczba osób korzystających z przygotowanej infrastruktury ~~społecznej~~/kulturalnej		osoba	0	15 000	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD
w1.3	liczba osób poinformowanych o walorach kulturowych i turystycznych regionu		osoba	0	25 000	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD, nakład wydawnictw

Przedsięwzięcia		**Grupy docelowe**	**Sposób realizacji**	**Wskaźnik produktu**				
				nazwa	**Jednostka miary**	**wartość**		**Źródło danych/sposób pomiaru**
						Początkowa 2015 rok	**Końcowa 2023 rok**	
1.1.1	Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców, przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji regionu	- mieszkańcy obszaru LSR - osoby fizyczne chcące zaangażować się w działania aktywizujące społeczność,	aktywizacja	liczba wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców	szt.	0	50	Dane własne LGD
			~~projekt grantowy~~	~~liczba wydarzeń aktywizujących i integrujących~~	~~szt.~~	~~0~~	~~18~~	~~Dane własne LGD, dokumentacja konkursu~~

		- NGO, których celami statutowymi są: wspieranie inicjatyw społecznych, aktywizacja społeczna i rozwój lokalny - grupy defaworyzowane		~~mieszkańców~~				~~grantowego, dane grantobiorców, ankiety monitorujące~~
1.1.2	Wspieranie rozwoju infrastruktury kulturalnej ~~społecznej służącej integracji i aktywizacji~~	- mieszkańcy obszaru LSR - jednostki samorządu terytorialnego,	konkurs	Liczba rozwiniętych, obiektów infrastruktury ~~społecznej/~~ kulturalnej	szt.	0	12	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu
1.2.1	Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność.	- zespoły ludowe, - osoby fizyczne, - NGO i inne instytucje których celem statutowym jest kultywowanie dziedzictwa kulturowego regionu, - jednostki samorządu terytorialnego, - turyści.	aktywizacja	liczba działań kultywujących i promujących dziedzictwo regionu	szt.	0	16	Dane własne LGD
			projekt grantowy	liczba działań kultywujących i promujących dziedzictwo regionu	szt.	0	12	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu grantowego, dane grantobiorców, ankiety monitorujące
			projekt grantowy	liczba publikacji promujących dziedzictwo regionu	szt.	0	12	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu grantowego

2.0	**CEL OGÓLNY B**	**B. Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie.**
2.1	**CELE SZCZEGÓŁOWE**	**B.1. Przedsiębiorczy, kompetentni i świadomi swoich predyspozycji zawodowych mieszkańcy z mocną pozycją na rynku pracy.**
2.2		**B.2. Mieszkańcy i turyści korzystający z bazy turystycznej i walorów przyrodniczych regionu.**

		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	*Jednostka miary*	*Stan początkowy na 2015 rok*	*Plan do roku 2023*	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W2.O	B.o. - Odsetek mieszkańców deklarujących wpływ rozwoju gospodarczego i turystycznego regionu na poprawę warunków życia.		%	100	130	Badanie społeczne na reprezentatywnej próbie 500 respondentów. Wskaźnik 30% badanych deklaruje poprawę warunków życia.
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	*Jednostka miary*	*Stan początkowy na 2015 rok*	*Plan do roku 2023*	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W2.1	Liczba osób, które nabyły lub podniosły swoje kompetencje poprawiające ich pozycję na rynku pracy		osoby	0	20	Dane beneficjentów
W2.2	Liczba utworzonych miejsc pracy		szt.	0	25	Dokumentacja konkursowa, dane beneficjentów (ankiety monitorujące)
W2.3	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		osoby	0	15 000	Dane beneficjentów (ankiety monitorujące)

Przedsięwzięcia		**Grupy docelowe**	**Sposób realizacji**	**Wskaźnik produktu**				
				nazwa	**Jednostka miary**	**wartość**		**Źródło danych/sposób pomiaru**
						Początkowa 2015 rok	**Końcowa 2023 rok**	
2.1.1	Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej	- osoby fizyczne chcące rozpocząć działalność gospodarczą, grupy defaworyzowane, właściciele mikro i małych przedsiębiorstw chcący rozwinąć działalność gospodarczą,	konkurs	liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	szt.	0	11	GUS/CEIDG/REGON, dane od beneficjentów
				liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	22	Dane własne LGD, dokumentacja konkursowa, dane beneficjentów

2.2.1	Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	- JST, - właściciele gospodarstw agroturystycznych, - właściciele obiektów noclegowych, - mieszkańcy, - turyści.	konkurs	Liczba rozwiniętych ~~nowych lub przebudowanych~~ obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	0	12	Dane własne LGD, dokumentacja konkursowa, dane beneficjentów
2.2.2	Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła	Mieszkańcy, turyści	Projekty współpracy	liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt.	0	3[1]	Dane własne LGD

[1] uwzględniono również projekty współpracy realizowane po 2018 roku.

Wskaźniki dotyczące kosztów bieżących

Koszty bieżące w ramach poddziałania 19.4							
wskaźnik produktu				**Wskaźnik rezultatu**			
Nazwa	**Wartość początkowa**	**Wartość końcowa**	**Źródło danych**	**Nazwa**	**Wartość początkowa**	**Wartość końcowa**	**Źródło danych**
Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	0	42	Listy obecności	Liczba zrealizowanych operacji przez podmioty, którym udzielono doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR świadczone przez biuro LGD	0	100	Dane własne LGD, dane Zarządu Województwa Lubuskiego
Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	0	410	Listy obecności				
Liczba podmiotów, którym udzielono doradztwa	0	120	Dokumentacja udzielonego doradztwa				

VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanowienia kryteriów wyboru

6.1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań

Wdrażanie LSR następuje poprzez realizację operacji przyczyniających się do osiągnięcia celów zapisanych w strategii. Wybór właściwych operacji ma zasadnicze znaczenie przy osiąganiu zaplanowanych wskaźników i będzie dokonywany w oparciu o przyjęte przez LGD Regionu Kozła procedury wyboru operacji przy zastosowaniu kryteriów wyboru. Procedury i kryteria opracowano tak, aby były niedyskryminujące, obiektywne, przejrzyste, mierzalne, zrozumiałe, posiadały dodatkowe opisy i definicje, określały zasady punktowania, w tym maksymalne i minimalne wartości, pozwalające uniknąć konfliktu interesów oraz gwarantujące, co najmniej 50 % głosów w decyzjach dotyczących wyboru należy do członków niebędących instytucjami publicznymi. Nadrzędną jest zasada, że władze publiczne, określone zgodnie z przepisami krajowymi, ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49 % praw głosu na poziomie podejmowania decyzji. Zasady pracy Rady podczas oceny i wyboru operacji, zapewniające obiektywizm i wykluczenie z głosowania członków Rady powiązanych z Wnioskodawcami zapisane są w Regulaminie Rady. W LGD w tym celu prowadzony jest rejestr powiązań Członka Rady z Wnioskodawcą.

W ramach LSR mogą być realizowane następujące typy operacji:

1. operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez Radę, a następnie przedkładanych do weryfikacji do Samorządu Województwa Lubuskiego,
2. projekty grantowe; zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy o rozwoju lokalnym projekt grantowy jest operacją, której beneficjent będący LGD udziela innym podmiotom wybranym przez LGD, zwanym dalej „grantobiorcami", grantów będących środkami finansowymi programu powierzonymi przez LGD grantobiorcom na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji.

Wybór operacji odbywa się według osobnych procedur dla poszczególnych typów operacji opisanych wyżej.

Zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. b Rozporządzenia 1303/2013 LGD Regionu Kozła sama wypracowała procedury wyboru operacji kładąc nacisk, by procedury zapewniały sprawny i transparentny wybór oraz skuteczne funkcjonowanie organów LGD. Wszystkie przygotowane procedury charakteryzują się dużym stopniem przejrzystości i prostoty oraz są jawne i powszechnie dostępne dla wszystkich zainteresowanych za pośrednictwem strony internetowej LGD oraz w biurze LGD.

Ocena operacji odbywać się będzie w następujących etapach:

1. Sprawdzenia zgodności z tzw. kryteriami dostępu obejmującymi:
   - złożenie wniosku w miejscu i terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze,
   - zgodność operacji z zakresem tematycznym, który został wskazany w ogłoszeniu o naborze,
   - zgodność operacji z formą wsparcia wskazaną w ogłoszeniu,
   - złożenie wniosku przez podmiot uprawniony,
   - spełnienie dodatkowych warunków określonych w ogłoszeniu.
2. Oceny zgodności z celami LSR tj.
   operację można uznać za zgodną z LSR, kiedy przyczynia się do osiągnięcia poszczególnych celów i przedsięwzięć oraz bezpośrednio odnosi się do wskaźników produktu i rezultatu LSR.
3. Oceny według lokalnych kryteriów wyboru tj.
   ze względu na zróżnicowany charakter operacji, które będą rozpatrywane i oceniane przez Radę, stosowane będą 3 zestawy lokalnych kryteriów wyboru dotyczące:
   - operacji z zakresu tworzenia i rozwijania działalności gospodarczej,
   - pozostałych operacji z wyłączeniem projektów grantowych,
   - operacji realizujących zadania w ramach projektów grantowych.

Podczas wyboru operacji premiowane będą operacje spełniające jedno lub kilka z wymienionych kryteriów:
- generujące nowe miejsca pracy, zwłaszcza ponad wymagane minimum,
- innowacyjne,
- przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i klimatu,
- realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne,
- ukierunkowane na zaspokajanie potrzeb grup defaworyzowanych,
- będą realizowane w miejscowościach poniżej 5 tys. mieszkańców.

W Regulaminie Rady oraz procedurach zapisano również zasadę kolejności umieszczania na liście ocenionych operacji, które uzyskały jednakową liczbę punktów według lokalnych kryteriów wyboru. Protokoły z wyboru operacji publikowane będą na stronie internetowej LGD.

Beneficjenci zamierzający złożyć wniosek o przyznanie pomocy, mogą przy jego przygotowaniu korzystać z pomocy pracowników biura LGD. Złożone w ramach naborów wnioski są przekazywane do Rady celem dokonania ostatecznego wyboru.

Szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji w tym: wzory dokumentów, a także lokalne kryteria wyboru zostały zawarte w procedurach.

6.2. Sposób ustanawiania i zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji

Lokalne kryteria wyboru zostały opracowane przy udziale lokalnej społeczności i zostały poddane konsultacjom. Przy ich tworzeniu wykorzystano także doświadczenie LGD z wdrażania LSR okresie programowania 2007-2013. Zostały tak ustalone, aby odnosiły się bezpośrednio do celów, przedsięwzięć oraz wskaźników ujętych w LSR i wynikały z wniosków z diagnozy obszaru.

Procedury oraz kryteria wyboru stanowią fundamentalną część procesu wdrażania LSR są ustanawiane i zmieniane na mocy uchwał Walnego Zebrania Członków.

O zmianę kryteriów wnioskować może Zarząd LGD po zebraniu informacji z badania monitorującego procedur stosowanych przez LGD dla oceny operacji. W badaniu biorą udział członkowie Rady i Zarządu LGD, podmioty i osoby ubiegające się o wsparcie, w tym także Wnioskodawcy. Prawo wnioskowania o zmianę kryteriów mają również członkowie Rady, Wnioskodawcy i mieszkańcy, którzy przekazują propozycję zmiany wraz z uzasadnieniem do Zarządu LGD. Zarząd przeprowadza konsultację z mieszkańcami umieszczając proponowane zmiany na stronie internetowej LGD i z Radą. Następnie Zarząd rozpatruje propozycje wraz z zebranymi opiniami na swoim posiedzeniu i w razie zaakceptowania proponowanych zmian przekazuje pod obrady Walnego Zebrania Członków LGD, które podejmuje w tej sprawie stosowaną uchwałę. Zmieniona procedura lub kryteria wyboru muszą być zaakceptowane przez Zarząd Województwa Lubuskiego.

Zmiana kryteriów może nastąpić przed publikacją ogłoszenia o naborze. Jeśli kryteria zostaną zmienione po ogłoszeniu naboru wniosków, wówczas ocena operacji złożonych w ramach ogłoszonego naboru odbywa się według kryteriów dotychczas obowiązujących, natomiast zmienione kryteria obowiązywać będą w kolejnym naborze wniosków o wybór operacji.

Przy zmianie kryteriów zwracać się będzie baczną uwagę, aby zmienione kryteria zawsze nawiązywały do celów, przedsięwzięć, wskaźników i powiązane były z diagnozą obszaru. Wskazanie takich powiązań musi znaleźć się w uzasadnieniu do uchwały Walnego Zebrania Członków LGD.

Zasady dotyczące zmiany procedur i kryteriów wyboru ujęte są w procedurach wyboru operacji.

6.3. Określenie innowacyjności w kryteriach wyboru i zasady jej oceny

Innowacyjność podejścia w ramach LSR: Innowacyjność LSR powinna polegać nie na narzucaniu innowacyjnych rozwiązań, ale na tworzeniu warunków do wyzwalania i ukierunkowywania innowacyjności beneficjentów. Temu celowi służy w niniejszej LSR zarówno wybór i sposób sformułowania przedsięwzięć, jak i zaproponowane kryteria oceny operacji w ramach przedsięwzięć. Innowacyjny ma również sam proces tworzenia LSR z wykorzystaniem bardzo wielu metod partycypacyjnych.

Z uwagi na powyższe, jednym z kryteriów branych pod uwagę podczas oceny operacji jest innowacyjność. Ma ona również zasadniczy wpływ na kolejność umieszczenia na liście wybranych operacji w przypadku uzyskania przez nie jednakowej oceny.

Innowacja rozumiana jest jako proces polegający na przekształceniu istniejących możliwości w nowe idee i wprowadzenie ich do praktycznego zastosowania. Innowacyjność rozumiana będzie w szerokim znaczeniu.

Innowacyjność w ocenie operacji rozumiana będzie jako:

- planowane wykorzystanie i rozwój nowych, nie stosowanych wcześniej na terenie LGD RK lub w niewielkim zakresie, rodzajów produkcji lub usług,
- wprowadzenie całkiem nowego lub znacząco udoskonalonego produktu lub usługi,
- wprowadzenie nowego procesu wytwarzania produktów,
- zastosowanie nowej metody marketingowej,
- zastosowanie nowej metody organizacji w praktyce gospodarczej,
- zastosowanie odnawialnych źródeł energii,
- zastosowanie rozwiązań służących ochronie środowiska i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym,
- nowej organizacji miejsca pracy,
- zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń oraz technologii informatycznych dotychczas nie stosowanych w rozwijanej działalności gospodarczej,
- nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów, dziedzictwa, tradycji, przyczyniających się do pozytywnych zmian na obszarze,
- zastosowanie rozwiązań przyczyniających się do zwalczania ubóstwa czy wykluczenia społecznego,
- zastosowanie nowatorskich projektów budowlanych z punktu widzenia technologicznego lub wizualnego,
- zastosowanie metod aktywizujących mieszkańców do działań na rzecz swojej miejscowości,
- partycypacyjny sposób przygotowania planowanej operacji.

Przyjęto, że minimalnym wymogiem zaistnienia innowacji jest, aby produkt, proces, metoda marketingowa lub metoda organizacyjna były nowe lub znacząco udoskonalone dla firmy, organizacji lub obszaru LGD RK.

W celu zachowania przejrzystości i transparentności oceny operacji pod względem innowacyjności, podejście do oceny innowacyjności opisane wyżej będzie powszechnie znane potencjalnym beneficjentom poprzez publikację na stronie internetowej LGD RK.

Skala oceny innowacyjności operacji ujęta została w kryteriach oceny operacji.

6.4. Informacja o realizacji projektów grantowych

LGD RK w ramach wdrażania LSR planuje realizację 2 projektów grantowych przyczyniających się do realizacji celów. Nie przewiduje się realizacji projektów własnych.

Sposób realizacji projektów grantowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Realizacja projektów grantowych

~~Cel ogólny: A. Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu~~						
~~Cel szczegółowy: A.1. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy regionu.~~						
~~Przedsięwzięcie: A.1.1. Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców~~						
~~Nazwa projektu grantowego~~	~~Wskaźnik produktu~~	~~wartość~~	~~Wskaźnik rezultatu~~	~~wartość~~	~~Okres realizacji~~	~~Łączny budżet~~
~~Wydarzenia aktywizujące i integrujące mieszkańców~~	~~liczba wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji obszaru~~	~~18~~	~~liczba uczestników wydarzeń aktywizujących~~	~~15 000~~	~~2016-2018~~	~~190 000 zł~~

Cel ogólny: A. Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu						
Cel szczegółowy: A.2. Mieszkańcy i turyści świadomi dziedzictwa kulturowego i walorów regionu						
Przedsięwzięcie: A.2.1. Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność.						
Nazwa projektu grantowego	Wskaźnik produktu	wartość	Wskaźnik rezultatu	wartość	Okres realizacji	Łączny budżet
Działania kultywujące i popularyzujące dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność poprzez organizację wydarzeń	liczba wydarzeń kultywujących i promujących dziedzictwo regionu	12	liczba osób poinformowanych o walorach kulturowych i turystycznych regionu	20 000	2019-2021	120 000 zł.
Działania kultywujące i popularyzujące dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność poprzez wydanie publikacji	liczba publikacji promujących dziedzictwo regionu	12				165 000 zł.
Łączna wartość projektów grantowych						**285 000 zł.**

Źródło: opracowanie własne LGD

VII. Plan działania

1. Zasady ogólne dotyczące realizacji przedsięwzięć:

a) Premia finansowa na rozpoczęcie działalności gospodarczej wynosi 70 000 zł – o przyjęciu tej kwoty wsparcia zdecydowano na podstawie konsultacji społecznych, podczas których wskazywano, że premie uzyskiwane np. z Urzędów Pracy są niewystarczające i powstające podmioty są już na początku niedoinwestowane i mają kłopoty z zapewnieniem konkurencyjności i przegrywają walkę z istniejącymi, dużymi przedsiębiorstwami. Przy weryfikacji wniosków składanych, w ramach działania Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw zauważono, że koszty całkowite operacji w większości osiągały poziom między 50 000 – 100 000 zł. Założono, że poziom 70 000 zł będzie odpowiedni i również mobilizujący do przedsiębiorczych postaw związanych z pozyskaniem ewentualnego, brakującego kapitału.

b) Intensywność pomocy na rozwój działalności gospodarczej wynosi do 70% poniesionych kosztów kwalifikowalnych. Przyjęcie najwyższej możliwej intensywności wsparcia wynikało doświadczenia z poprzedniego okresu programowania PROW na lata 2007-2013 i uwag beneficjentów, który wskazywali że 50% poziom dofinansowania działania Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw jest mało atrakcyjny. Podobnie wyrażali się przedstawiciele sektora gospodarczego podczas wywiadów pogłębionych w trakcie konsultacji i proponowali, aby dofinansowanie było na najwyższym możliwym poziomie. Przyjęcie tej intensywności wsparcia wpłynie pozytywnie na dynamikę osiągania wskaźników i realizacji budżetu LSR.

c) Dofinansowanie do 25 000 zł na rozwój działalności gospodarczej nie wymaga stworzenia miejsca pracy, natomiast koszty całkowite operacji nie mogą być niższe niż 50 000 zł.

d) W ramach realizacji operacji polegających na podejmowaniu lub rozwoju działalności gospodarczej możliwe jest podnoszenie kompetencji osób realizujących operację. Podejście to odpowiada na przeciwdziałanie zdiagnozowanemu problemowi dotyczącemu wykształcenia niedostosowanemu do potrzeb rynku pracy.

e) Intensywność pomocy na wsparcie operacji, których beneficjentem są jednostki sektora finansów publicznych wynosi do 63,63% kosztów kwalifikowalnych operacji.

f) Intensywność pomocy w ramach powierzonych grantów wynosi do 100% poniesionych kosztów kwalifikowalnych. Podmiot ubiegający się o powierzenie grantu może wnieść jedynie wkład finansowy. Doświadczenie z poprzedniej perspektywy finansowej oraz opinie zebrane podczas konsultacji potwierdzają, iż mieszkańcy bardziej dbają o projekt, w który angażują wkład własny. Angażowanie jedynie finansowego wkładu własnego pozwoli na sprawniejsze rozliczenie całego projektu grantowego

przez LGD. Łączna maksymalna wartość przyznanych grantów w ramach PROW 2014-2020 na jednego beneficjenta wynosi 100 000 zł. Koszty całkowite operacji w ramach projektu grantowego wynoszą nie mniej niż 5 000 zł i nie więcej niż 50 000 zł.

g) Grantobiorcą realizującym operacje w ramach projektu grantowego może być:

~~- osoba fizyczna, pełnoletnia, będąca obywatelem państwa członkowskiego UE, mająca miejsce zamieszkania na obszarze LSR,~~

- osoba prawna z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR ~~(nie dotyczy grantobiorcy, który zgodnie ze swoim statutem w ramach swojej struktury organizacyjnej powołał jednostki organizacyjne, takie jak sekcje lub koła, jeżeli obszar działalności Grantobiorcy i jego jednostki organizacyjnej pokrywa się z obszarem wiejskim objętym LSR, a realizacja zadania, na które jest udzielany grant, jest związana z przedmiotem działalności danej jednostki organizacyjnej),~~

- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,

- gminy.

Grantobiorca realizujący zadanie w ramach projektu grantowego nie może wykonywać działalności gospodarczej. ~~(wyjątek stanowi Grantobiorca, który zgodnie ze swoim statutem w ramach swojej struktury organizacyjnej powołał jednostki organizacyjne, takie jak sekcje lub koła. Może on wykonywać działalność gospodarczą, jeżeli realizacja zadania, na które jest udzielany grant, nie jest związana z przedmiotem tej działalności, ale jest związana z przedmiotem działalności danej jednostki organizacyjnej)~~

Tabela 20. Informacja na temat planowanych projektów współpracy.

Cel ogólny B. Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie.			
Cel szczegółowy B.2. Mieszkańcy i turyści korzystający z bazy turystycznej i walorów przyrodniczych regionu.			
Przedsięwzięcie B.2.2. Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła			
Wskaźniki:			
Oddziaływania: Odsetek mieszkańców deklarujących wpływ rozwoju gospodarczego i turystycznego regionu na poprawę warunków życia. Rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej Produktu: Liczba zrealizowanych projektów współpracy			
Projekt współpracy	**Termin**	**Budżet**	**Partnerzy**
PolskieTrasy.pl **(regionalny)**	2016-2018	66 500	1. Stowarzyszeniem „Lider Pojezierza” 2. Stowarzyszenie „Partnerstwo Drawy z Liderem Wałeckim” 3. Stowarzyszenie LGD POJEZIERZE RAZEM 4. Stowarzyszenie „Szanse bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego” 5. Stowarzyszenie Wiejska Inicjatywa Rozwoju 6. Stowarzyszenie LGD Między Odrą a Bobrem 7. Stowarzyszenie Zielona Dolina Odry i Warty 8. Stowarzyszenie LGD „Grupa Łużycka” 9. Lokalna Grupa Działania Zielone Światło 10. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła 11. Stowarzyszenie LGD Brama Lubuska 12. Stowarzyszenie KOLD
Szlaki kajakowe **(regionalny)**	2016-2018	66 500	1. Wielkopolska LGD Kraina Lasów i Jezior 2. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła
Produkt lokalny dziedzictwem regionów	2019-2021	123 500	1. LGD Kraina Bobra 2. LGD NAREW 3. LGD z Litwy 4. Stowarzyszenie LGD Regionu Kozła

(międzynarodowy)			

VIII. Budżet LSR

8.1. Ogólna charakterystyka budżetu

Lokalna Strategia Rozwoju Regionu Kozła na lata 2014-2020 zakłada finansowanie z jednego funduszu, którym jest Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejkich. Wysokość planowanego wsparcia jest zgodna z wytycznymi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i zakłada finanasowanie działań w ramach realizacji LSR (poddziałanie 19.2) w kwocie 6.650.000 zł., zgodnie z ilością mieszkańców obszaru objętego LSR. Wsparcie kosztów bieżących biura LGD i działań aktywizacyjnych (działanie 19.4) założono na poziomie 1.567.500 zł. zgodnie z kwotami środków działania LEADER przewidzianymi na podzdziałanie 19.4 PROW w odniesieniu do pojedynczych Lokalnych Strategii Rozwoju współfinansowanych tylko z jednego EFSI, którym jest EFRROW uzależnionymi od wysokości środków przewidzianych na poddziałanie 19.2.

LGD wyznaczyła zasady premiowania projektów, w których wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy określoną w PROW 2014-2020 – co opisuje stosowne kryterium wyboru operacji zawarte w procedurach.

Wysokość wsparcia finansowego oraz plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020 zawarte są w załączniku nr 4 do LSR (Budżet).

8.2. Opis powiązań budżetu z celami LSR

LGD Regionu Kozła planuje sfinansować w ramach LSR do 2023 roku operacje przyczyniające się do realizacji dwóch celów głównych: A. „Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu" na łączną kwotę 2.090.000 zł. w tym 2 projekty grantowe na łączną kwotę 475.000 zł. oraz B. „Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie" na łączną kwotę 4.883.000 zł, w tym 2 projekty współpracy. Kwota wykazana w budżecie 133.000 zł. obejmuje realizację 2 projektów współpracy do roku 2018 (2% budżetu LSR), a docelowo przewiduje się kwotę 256.500 zł. na realizację 3 projektów współpracy wykazaną w załączniku nr 3 do LSR (Plan działania).

Powiązanie budżetu z celami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Powiązanie budżetu z celami

Cele ogólne	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia	Kwota razem
			Działania 19.2, 19.3, 19.4
A. Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwijające i wykorzystujące potencjał regionu	A.1. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy regionu	A.1.1. Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji regionu	~~190 000 (19.2)~~ 140 600 (19.4) - aktywizacja
		A.1.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury kulturalnej	1 520 000 (19.2)
	A.2. Mieszkańcy i turyści świadomi dziedzictwa kulturowego i walorów regionu	A.2.1. Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność	285 000 (19.2) 49 400 (19.4) - aktywizacja
Razem cel ogólny A			**1 995 000**

B. Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie	B.1. Przedsiębiorczy, kompetentni i świadomi swoich predyspozycji zawodowych mieszkańcy z mocną pozycją na rynku pracy	B.1.1. Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej	3 325 000 (19.2)
	B.2. Mieszkańcy i turyści korzystający z bazy turystycznej i walorów przyrodniczych regionu	B.2.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	1 520 000 (19.2)
		B.2.2. Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła	133 000 (19.3)[1]
Razem cel ogólny B			**4 978 000**
Łącznie poddziałanie 19.2 wsparcie na wdrażanie operacji w ramach LSR			**6 650 000**
Łącznie poddziałanie 19.3[1] wdrażanie projektów współpracy			**133 000[1]**
Łącznie poddziałanie 19.4 wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji			**1 567 500**
w tym aktywizacja			**190 000**

Źródło: Opracowanie własne

[1] W podanej kwocie uwzględniono jedynie projekty współpracy realizowane do 2018 roku uwzględniając 2% budżetu LSR.

IX. Plan Komunikacji

9.1 Ogólna charakterystyka

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu

Instytucje zaangażowane we wdrażanie LSR są zobligowane do regularnego prowadzenia badań ewaluacyjnych i oceny skuteczności prowadzonych działań. W związku z tym będą publikowały na stronie LGD oraz gmin te informacje w formie zestawień okresowych, rocznych i końcowych. Ocena realizacji poszczególnych działań będzie dokonywana w oparciu o wskaźniki szczegółowo opisane w Planie Komunikacji. Ocena realizacji Planu opierać będzie się na ocenie poszczególnych działań realizowanych w ramach Planu, dokonywanych m. in. za pomocą pre-testu i post-testu, badań ilościowych CAWI oraz na podstawie wyznaczonych wskaźników oceny skuteczności zawartych w powyższej tabeli.

Opis wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych, sposobu ich wykorzystania w procesie realizacji LSR.

W planie komunikacji przewidziane są działania mające na celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu LGD i realizacji LSR. Dane będą zbierane w formie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy, np. w zakresie komunikacji interpersonalnej). Dodatkowe informacje zbierane będą podczas działań informacyjnych o zasadach i efektach LSR skierowane do potencjalnych wnioskodawców oraz mieszkańców. Pozyskane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane do aktualizacji LSR, procedur oraz ewentualnej zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura. W sytuacji zaistnienia problemów z wdrażaniem LSR, a także potencjalnego pojawienia się sytuacji niesatysfakcjonującej akceptacji społecznej wdrożone zostaną następujące środki zaradcze:

- Wprowadzenie jasnych zasad podziału pomiędzy działaniami typowo promocyjnymi a informacyjnymi,
- Bezpośrednie kontakty mieszkańców z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za LSR,
- Szkolenia dla beneficjentów,

- Wzajemna kontrola instytucji i gmin zaangażowanych w LSR,
- Formułowanie komunikatów w sposób spójny i przejrzysty.

Wyniki działań realizowanych w ramach planu komunikacji będą upubliczniane za pomocą internetowych środków przekazu. Raporty i zestawienia będą na bieżąco pojawiały się na stronie internetowej LGD jak również na stronach poszczególnych gmin. Na stronach gmin zamieszczany będzie komunikat odsyłający odbiorców do strony LGD.

Całkowity budżet przewidziany na działania komunikacyjne w okresie realizacji LSR wynosi 70 000 zł.

Działania informacyjno-promocyjne objęte Planem komunikacji finansowane są ze środków budżetowych LSR 2014-2020 przeznaczonych na Wsparcie kosztów bieżących i aktywizację i wynoszą 70 000 zł.

Działania komunikacyjne oraz odpowiadające im środki przekazu uwzględniające różnorodne rozwiązania komunikacyjne, których atrakcyjność i stopień innowacyjności dostosowane są do poszczególnych adresatów.

Z przeprowadzonych badań nad obszarem LGD RK wynika, że 47% badanych dowiedziało się o działalności LGD RK z urzędów gmin, 25% z internetu, 15% od znajomych a 13% z prasy. Natomiast badani stwierdzili, że pozyskując informacje na temat działalności LGD, najchętniej korzystaliby z internetu (57%), z materiałów wydawniczych (21%), z pośrednictwa urzędów gmin (16%) oraz z prasy (6%). Zdaniem ankietowanych działalność LGD w zakresie komunikacji (kontakt z pracownikami biura, działalność doradcza i informacyjna) była na poziomie 3,89 (w skali 1-5).

9.2 Cele działań komunikacyjnych

Cele ogólne działań informacyjno-promocyjnych

Celem działań informacyjno-promocyjnych LSR jest wspieranie realizacji celów określonych w LSR przez zachęcenie beneficjentów, potencjalnych beneficjentów oraz mieszkańców obszaru LGD do korzystania z FE dzięki dostarczeniu im informacji niezbędnych w procesie ubiegania się o środki unijne, motywowanie projektodawców i edukowanie w obszarze właściwej realizacji projektów oraz upowszechnianie efektów wykorzystania FE na obszarze LGD.

Celem ogólnym Planu Komunikacji LSR na lata 2014-2020 jest promowanie LSR, zwłaszcza wśród mediów i ogółu mieszkańców LGD oraz rozpowszechnianie informacji o możliwościach wsparcia przewidzianych w Strategii wśród potencjalnych Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o przyznanie dotacji w ramach FE.

Cel ogólny działań informacyjno-promocyjnych realizowany jest poprzez wszystkie gminy tworzące LGD RK.

Cele szczegółowe działań informacyjno-promocyjnych

Cel ogólny działań informacyjno – promocyjnych jest realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- aktywizacja i zachęcenie mieszkańców obszaru objętego LSR do ubiegania się o pomoc z FE,
- motywowanie projektodawców i edukowanie w obszarze właściwej realizacji projektów,
- informowanie i wsparcie beneficjentów w zakresie pozyskiwania środków w ramach LSR oraz w procesie realizacji projektów przez profesjonalną informację i pomoc w rozliczaniu projektów,
- budowanie pozytywnego wizerunku LSR wśród mieszkańców w zakresie działań rozwojowych obszaru poprzez informowanie ich o możliwościach dofinansowania oraz o już zrealizowanych w ramach Strategii projektach i bezpośrednich korzyściach wynikających z ich realizacji,
- upowszechnianie efektów wykorzystania FE na obszarze LGD.

Działania komunikacyjne oraz odpowiadające im środki przekazu uwzględniające różnorodne rozwiązania komunikacyjne

Powyższe cele zostaną osiągnięte poprzez intensywne, różnorodne i długofalowe działania informacyjno-promocyjne, których ważnym elementem będą:

- kampanie promocyjno – wizerunkowe, skierowane do mediów, ogółu społeczeństwa, dotychczasowych i potencjalnych Beneficjentów, uczestników projektów,
- kampanie informacyjne – adresowane do konkretnych grup potencjalnych Beneficjentów, uprawnionych do korzystania ze środków UE,
- badania satysfakcji – adresowane do beneficjentów,
- spotkania - adresowane do beneficjentów.

Kampania promująca LSR składa się z dwóch typów działań komunikacyjnych przebiegających równolegle: informowaniu ogółu społeczeństwa, potencjalnych Beneficjentów i uczestników projektów oraz promowaniu FE jako marki wśród mieszkańców LGD, ze szczególnym uwzględnieniem promocji dotychczasowych efektów realizowanych operacji.

Promowanie LSR, a tym samym FE wśród wszystkich grup docelowych Programu z terenu LGD będzie realizowane poprzez:

- Przekazywanie szczególnych informacji o LSR w sposób prosty i zrozumiały dla wszystkich grup odbiorców komunikatu; skoncentrowanie się na podkreśleniu znaczenia FE oraz wskazanie dotychczas zrealizowanych operacji w ramach LSR (konkretne kwoty, za które można zrealizować konkretne zadania).
- Stałe podkreślanie możliwości otrzymywania znacznej kwoty FE na realizację projektów, dzięki czemu zmniejszy się dystans dzielący poszczególne gminy LGD oraz LGD do pozostałych grup,
- Stosowanie jednolitego systemu wizualizacji działań informacyjno-promocyjnych,
- Wykreowanie wizerunku obszaru LGD jako obszaru potrafiącego w efektywny sposób zarządzać i wykorzystywać FE.

W kolejnych fazach promocji LSR będzie podkreślana aktywność instytucji i przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków poprzez informowanie o liczbie wniosków i zrealizowanych inwestycjach ze środków UE. Dla podkreślenia znaczenia FE pokazane będą mocne strony ich wdrażania, w tym dokonane porównania LGD z wynikami innych grup (dane dotyczące zrealizowanych operacji przy wsparciu ze strony środków unijnych). Rozwój LGD ukazywany będzie za pomocą prostych i pozytywnych przesłań medialnych np.: przydatności zrealizowanych projektów dla:

- młodzieży, która może czynnie spędzić wolny czas;
- osoby starszej, która zdobyła nowe umiejętności.

Rozwój LGD podkreślany będzie również poprzez upowszechnianie licznych przykładów zrealizowanych lub realizowanych projektów oraz wynikających z nich korzyści dla różnych grup docelowych wraz z podawaniem do publicznej wiadomości wykazu Beneficjentów, tytułów projektów i przyznanych im kwot dofinansowania.
Treść komunikatów dostosowana będzie do prowadzonych działań promocyjnych:

- informacyjne – w ramach Kampanii Informacyjnej (KI) – treści czysto merytoryczne i informacyjne – narzędzia: biuletyn, ulotki, dokumenty programowe,
- wizerunkowe – reklama na materiałach promocyjnych,
- perswazyjne – wszelkie reklamy prasowe, na plakatach.

W całym kilkuletnim procesie komunikacji konieczne jest utrzymanie mobilizacji społecznej. Będzie to zrealizowane poprzez zapewnienie wielokanałowego i użytecznego dostępu do informacji i promocji. Informacja wielokanałowa jest przekazywana beneficjentom za pośrednictwem wielu kanałów, co maksymalizuje możliwość jej uzyskania. Główne kanały przekazywania informacji to:

- Prasa,
- Materiały informacyjne,
- Spotkania i szkolenia,
- Strony internetowe,
- Kontakt z biurem LGD.

Użyteczność informacji oznacza takie formułowanie przekazywanych komunikatów, aby były one zrozumiane przez beneficjentów. Należy zatem unikać słownictwa branżowego, zdań wielokrotnie złożonych, a także innych konstrukcji językowych, które sprawiają że tekst nie jest przystępny dla odbiorcy.
Ciągłość w przekazywaniu informacji zapewnią strony internetowe gmin i LGD, które będą dostępne 7 dni w tygodniu, 24 godziny na dobę.

LGD zachęcając beneficjentów - interesariuszy do promowania projektów informuje m.in. o korzyściach płynących z prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych. Szczególnie zwraca uwagę na to, że dzięki promowaniu przez beneficjentów swoich przedsięwzięć, więcej osób będzie mogło skorzystać z efektów zrealizowanych przez nich projektów. Ponadto LGD podkreśla, że prowadzenie przez beneficjentów działań promocyjnych, ukazuje ich jako liderów, którzy przyczyniają się do pozytywnych zmian w regionie. Dzięki promocji wzmacnia się zatem pozytywny wizerunek zarówno tych podmiotów, jak i zrealizowanych przez nich inicjatyw. Ponadto promowanie projektów stanowi znakomitą inspirację dla innych podmiotów, zainteresowanych wcieleniem w życie własnych pomysłów przy pomocy FE.
Partnerami podczas realizacji Strategii są m.in.: władze lokalne, regionalne, partnerzy społeczno-gospodarczy, organizacje pozarządowe. Współpraca LGD z partnerami w zakresie działań informacyjno – promocyjnych daje większe efekty niż realizacja tych działań osobno przez poszczególne podmioty. Współpraca ta jest realizowana m.in. w obszarze informacji (np. poprzez publikowanie artykułów nt. LSR w publikacjach wydawanych przez poszczególnych partnerów), promocji (np. poprzez udział przedstawicieli partnerów w spotkaniach organizowanych przez LGD) oraz edukacji (np. poprzez udział partnerów w szkoleniach dla beneficjentów). Współpraca z partnerami umożliwia m.in.:

- zwiększenie zasięgu komunikacji w określonych grupach docelowych oraz zwiększenie jej skuteczności i efektywności kosztowej,

- zapewnienie zaangażowania, wsparcia i współpracy określonych grup docelowych dzięki zaufaniu, jakim cieszą się partnerzy w danej grupie,
- dostęp do informacji, z których korzystają członkowie danej grupy.

9.3 Grupy docelowe

W procesie komunikacji wyróżnić należy trzy podstawowe poziomy z punktu widzenia ich zaangażowania w proces zmian:

- beneficjenci (projektodawcy) - faktyczni i potencjalni,
- uczestnicy projektów (faktyczni i potencjalni),
- ogół społeczeństwa – odbiorcy rezultatów, opinia publiczna, media.

Odbiorcą komunikacji o FE jest każdy mieszkaniec obszaru LGD RK. Nie oznacza to jednak, kierowania identycznych komunikatów do wszystkich odbiorców. Ich zróżnicowane potrzeby informacyjne narzucają konieczność prowadzenia zróżnicowanej komunikacji. Osoby i organizacje silniej zaangażowane w proces zmian rozwojowych mają bardziej rozwinięte potrzeby informacyjne od podmiotów, które w ten proces nie są zaangażowane. W związku z powyższym grupy docelowe zostały przypisane do poszczególnych poziomów:

1. Beneficjenci (projektodawcy - faktyczni i potencjalni) - podmioty będące faktycznie i potencjalnie inicjatorami oraz realizatorami projektów współfinansowanych z FE. Jest to grupa priorytetowa z punktu widzenia realizacji celów rozwojowych RK (ze względu na silne zaangażowanie w proces zmian rozwojowych), która ma szczególne wymagania. To właśnie do potencjalnych i faktycznych beneficjentów przekazywane są najbardziej zindywidualizowane komunikaty dotyczące m.in. naborów wniosków oraz wymaganych dokumentów.

Do grupy tej zaliczamy przede wszystkim:

- jednostki samorządu terytorialnego (JST) ich związki, stowarzyszenia i porozumienia oraz jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną,
- podmioty gospodarcze planujące rozwój,
- mieszkańców - osoby fizyczne planujące założenie działalności gospodarczej, w tym osoby defaworyzowane na rynku pracy określone w LSR,
- organizacje pozarządowe.

2. Uczestnicy projektów (faktyczni i potencjalni) - grupy odbiorców, którzy faktycznie lub potencjalnie biorą udział w projektach realizowanych przez beneficjentów. Do grupy tej zaliczamy przede wszystkim:

- osoby bezrobotne, bierne zawodowo i poszukujące pracy, w tym osoby defaworyzowane na rynku pracy określone w LSR,
- osoby starsze, po 50 roku życia, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby pracujące,
- dzieci i młodzież,
- turyści.

3. Ogół społeczeństwa - odbiorcy rezultatów rozumiani jako opinia publiczna (mieszkańcy obszaru LSR) - osoby korzystające bezpośrednio i pośrednio z efektów projektów realizowanych w ramach LSR. Jest to najszersza grupa, której przekazywane są ogólne informacje dotyczące m.in. zmian jakie zaszły na terenie LGD dzięki FE. Do grupy tej zaliczamy przede wszystkim:

• mieszkańców terenu LGD, w tym osoby defaworyzowane na rynku pracy określone w LSR,
• środowiska opiniotwórcze, w tym lokalnych i regionalnych liderów,
• media (regionalne i lokalne).

Nie są to grupy rozłączne. Jedna osoba może być liderem zmian w jednej dziedzinie, w innej uczestniczyć w projektach. Równocześnie wszyscy należymy do szeroko pojmowanej opinii publicznej.

X. Zintegrowanie

10.1. Opis zgodności i komplementarności LSR RK z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2016 – 2022 jest kontynuacją zamierzeń zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2009- 2015. Zamierzenia te są oparte na rzeczywistych potrzebach mieszkańców Regionu Kozła a także na ogólnych ramach dotyczących wsparcia obszarów wiejskich, wyznaczonych przez dokumenty strategiczno – planistyczne, opracowane na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

LSR RK wpisuje się w nadrzędny dla Polski dokument strategiczny dotyczący rozwoju społeczno – gospodarczego, tzn. Strategię Rozwoju Kraju 2020. Wskazuje ona najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Stanowi też punkt wyjścia dla innych strategii i programów rządowych, oraz dokumentów regionalnych i lokalnych. Realizacja celów LSR RK przyczyni się do osiągnięcia co najmniej 8 celów tematycznych SRK, co wpłynie na rozwój wszystkich trzech obszarów wskazanych w SRK - konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i terytorialna, sprawne i efektywne państwo, które są jednocześnie elementami wizji rozwoju kraju.

LSR RK realizuje także założenia Umowy Partnerstwa opartej na wytycznych SRK w zakresie przedsiębiorczości, zatrudnienia, włączenia społecznego oraz ochrony środowiska i wykorzystania zasobów.

LSR RK, ze względu na specyfikę obszaru, jest powiązana najsilniej z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Jest on jednym z najważniejszych narzędzi realizujących cele Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020. Realizowane w ramach LSR operacje zaspokajają potrzeby zidentyfikowane w PROW - reorientacja małych gospodarstw w kierunku rolniczym lub pozarolniczym, zapewnienie trwałości rolnictwa w obliczu zmian klimatu i naturalnych ograniczeń oraz ochrona i poprawa stanu wód gruntowych, poprawa zbytu produktów rolnych i wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym, poprawa jakości produktów rolnych i żywnościowych, odtwarzanie i zachowanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach NATURA 2000 i obszarach o utrudnieniach naturalnych, promowanie zrównoważonych metod gospodarowania: rolnictwo zrównoważone i rolnictwo ekologiczne, tworzenie możliwości zatrudnienia poza rolnictwem bez zmiany miejsca zamieszkania, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich, aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich i wykorzystanie potencjałów endogenicznych na rzecz rozwoju lokalnego, wzrost innowacyjności, unowocześnienie sektora rolno-spożywczego oraz podniesienie poziomu wiedzy producentów rolnych. Wpłynie to na osiągnięcie celów szczegółowych PROW m. in. dotyczących różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy, wspierania lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich i poprawy konkurencyjności producentów rolnych, a przez to na osiągnięcie wszystkich celów przekrojowych PROW-u – Środowiska, Klimatu i Innowacyjności.

Na poziomie regionalnym osiągnięcie celów LSR wpłynie na realizację polityk rozwojowych województw Wielkopolskiego i Lubuskiego, zawartych w dokumentach strategicznych dotyczących rozwoju gospodarczego, środowiska, innowacji, turystyki i polityki społecznej, w zakresie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz rozwoju produktów regionalnych, racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska i energią, rozwoju i wyrównywania potencjałów społecznych.

Jako, że LSR ma charakter oddolny i zidentyfikowane problemy i potencjały rozwojowe zostały nakreślone na poziomie lokalnym przez mieszkańców obszaru objętego LSR, zawarte w niej cele i kierunki rozwojowe są spójne z priorytetami i zadaniami wskazanymi w dokumentach strategicznych Gmin Regionu Kozła, dotyczących rozwoju społeczno – gospodarczego.

Określenie powiązań i spójności LSR z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Określenie powiązań i spójności LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Cele LSR RK	Cele strategii/planów/programów krajowych	Cele strategii/planów/programów wojewódzkich	Cele strategii/planów/programów gminnych
CEL OGÓLNY A Zaangażowane społeczeństwo, dbające o zachowanie dziedzictwa kulturowego. Cele szczegółowe: A.1. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy regionu. A.2. Wysoka świadomość dziedzictwa kulturowego i walorów regionu wśród mieszkańców i turystów	**Cele tematyczne UP (EFSI)** 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników 9.Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem **Cele SRK 2020** I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela II.4. Rozwój kapitału ludzkiego II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko III.1. Integracja społeczna **Cele PO WER 2014-2020** Oś priorytetowa I. Osoby młode na rynku pracy Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji	**Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020 – cele tematyczne** 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie **Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 – cele strategiczne** 3. Dopasowanie usług instytucji otoczenia biznesu do potrzeb przedsiębiorstw 4. Poprawa kompetencji innowacyjnych w cyklu kształcenia i uczeniu się przez całe życie **Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku - priorytety** I: Wielkopolska równych szans i możliwości II: Zdrowi wielkopolanie III: Bezpieczna wielkopolska IV: Wielkopolska obywatelska **Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego - cele** 1. Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych 6. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego, usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę 7. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	**Babimost - Wykaz przedsięwzięć do WPF** 2. Modernizacja budynku po byłym kościele ewangelickim z przeznaczeniem na Regionalną Izbę Pamięci oraz montaż instalacji fotowoltaicznej 3. Montaż instalacji fotowoltaicznych 4. Rozbudowa wraz z termomodernizacją Transgranicznego Ośrodka Strzelectwa Sportowego 5. Edukacja ekologiczna w zakresie OZE i EE 6. Promocja ekologicznych środków transportu 7. Tworzenie barier ekologicznych 8. Wymiana oświetlenia na energooszczędne 9. Modernizacja dróg lokalnych **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Babimost – cele strategiczne** 1. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego 2. Budowa systemu pomocy społecznej 4. Ochrona zdrowia i edukacji publicznej dla poprawy integracji społecznej w Gminie 5. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin **Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kargowa – cele strategiczne** 1. Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności gminy i regionu, 2. Podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki oraz informatyzacja społeczeństwa, 4. Efektywne, prorozwojowe wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kargowa – cele główne** 1. Przeciwdziałanie społecznym skutkom bezrobocia 2. Zintegrowana i wielozakresowa pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom

	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020 – cele szczegółowe 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej. 3. Bezpieczeństwo żywnościowe. 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich. **Cele przekrojowe PROW 2014-2020** Środowisko Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej Innowacje **Cele szczegółowe PROW 2014-2020** 4A. Odtwarzanie i ochrona oraz wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000, obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej i stanu europejskich krajobrazów 6B. Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich	11. Kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców województwa wielkopolskiego, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna 14. Wdrożenie mechanizmów zapewniających aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska **Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku – cele strategiczne** 1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu 2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami 3. Lepsze zarządzanie energią 5. Zwiększenie spójności województwa 6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu 8. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa 9. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem **Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 – osie priorytetowe** 2. Rozwój cyfrowy - Rozwój technologii informacyjno – komunikacyjnych i wzrost ich wykorzystania przez mieszkańców regionu 3. Gospodarka niskoemisyjna - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i wzrost efektywności energetycznej i wzrost efektywności energetycznej 4. Środowisko i kultura - Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu i ochrona dziedzictwa kulturowego 6. Regionalny rynek pracy - Poprawa jakości obecnych i przyszłych kadr gospodarki 7. Równowaga społeczna - Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego i niwelowanie dysproporcji społecznych 8. Nowoczesna edukacja - Poprawa jakości kształcenia w regionie 9. Infrastruktura społeczna - Wzrost dostępności i poprawa jakości usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych w regionie **Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 – cele główne** 1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży	3. Wspieranie i ukierunkowanie rodzin do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie **Strategia Rozwoju Gminy Siedlec – cele strategiczne** 2. Siedlec gminą wzrostu gospodarczego – aktywizacja działalności gospodarczej. 4. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie usług społecznych. 5. Siedlec gminą chroniącą środowisko naturalne i dziedzictwo kultury. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Siedlec - cele** 2. Objęcie pomocą osób i rodzin narażonych na wykluczenie społeczne w celu ograniczenia zjawiska marginalizacji oraz prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym 3. Tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym oraz osobom w wieku starczym godnego życia, zapewnienie stosownej opieki i uczestnictwa w życiu społecznym **Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Trzciel – cele strategiczne** 1 – Rozwój gospodarczy i ekonomiczny Miasta i Gminy Trzciel. 2 – Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej podnoszącej jakość życia mieszkańców. 3 – Rozwój nowoczesnego społeczeństwa. 4 – Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trzciel - priorytety** 1: Bezrobocie jako zjawisko pogłębiające ubóstwo oraz wpływające destrukcyjnie na życie rodziny. 2: Dysfunkcje rodziny jako element wymagający profesjonalnego wsparcia i współpracy różnych instytucji i organizacji. 3: Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba jako czynniki negatywnie wpływające na sytuację społeczną mieszkańców.

		2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem 3. Doskonalenie systemu wsparcia społecznego **Program Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020 roku - cele operacyjne** I – Stworzenie konkurencyjnego wizerunku turystycznego regionu II – Stworzenie kompleksowego systemu informacji i promocji turystycznej oraz oznakowania turystycznego w regionie III – Rozwój produktów turystycznych IV – Rozwój infrastruktury turystycznej V – Wzmocnienie platform współpracy i rozwoju turystyki oraz doskonalenie kadr dla turystyki w regionie VI – Rozwój wiodących form turystyki VII – Rozwój rekreacji ruchowej i zdrowotnej VIII – Rozwój turystyki transgranicznej i wykorzystanie szans przygranicznego położenia VIII – Rozwój turystyki transgranicznej i wykorzystanie szans przygranicznego położenia **Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku – cele długoterminowe** 1. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza 2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochrona przeciwpowodziowa 3. Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami 4. Ochrona, odtwarzanie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności 7. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii 12. Propagowanie właściwych zachowań i postaw dotyczących środowiska naturalnego **Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 – cele strategiczne** 1: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna 2: Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna 3: Społeczna i terytorialna spójność regionu 4: Region efektywnie zarządzany	**Strategia Rozwoju Gminy Zbąszynek – cele strategiczne** 2. Dalszą aktywną działalność w dziedzinie ochrony środowiska 3. Wykorzystanie istniejących i tworzenie nowych możliwości dla rozwoju kultury i rekreacji sportowo-turystycznej a także oświaty **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbąszynek – cele strategiczne** I: Zwiększenie umiejętności adaptacyjnych mieszkańców Gminy szczególnie na rynku pracy. II: Zwiększenie poziomu integracji społecznej. III: Budowa systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnym w kierunku usprawnienia i aktywizacji oraz promowania zdrowego stylu życia. IV: Wzmocnienie systemu profilaktyki i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu V: Wsparcie rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci z rodzin wielodzietnych. **Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy i Miasta Zbąszyń – cele strategiczne** A. Osiągnięcie wysokiego standardu zamieszkania, pracy i wypoczynku. B. Wykształcenie silnych funkcji ponadlokalnych. C. Wzmocnienie lokalnych więzi społecznych i wykreowanie wśród mieszkańców silnego poczucia tożsamości z dziedzictwem kulturowym i gospodarczym miasta. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbąszyń – cele strategiczne** 1: Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych 3: Aktywizacja zawodowa oraz łagodzenie skutków bezrobocia wśród ludzi młodych oraz długotrwale bezrobotnych 6: Umożliwienie i zapewnienie ludziom starszym wyboru sposobu oraz prowadzenia niezależnego życia w ich dotychczasowym środowisku społecznym, tak długo jak tego tylko chcą poprzez zapewnienie im dziennej opieki. 8: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa

Cele LSR RK	Cele strategii/planów/programów krajowych	Cele strategii/planów/programów wojewódzkich	Cele strategii/planów/programów gminnych
CEL OGÓLNY B Region Kozła obszarem atrakcyjnym gospodarczo i turystycznie. Cele szczegółowe: B.1. Przedsiębiorczy, kompetentni i świadomi swoich predyspozycji zawodowych mieszkańcy z mocną pozycją na rynku pracy. B.2. Mieszkańcy korzystający z bazy turystycznej i rekreacyjnej oraz walorów przyrodniczych regionu.	**Cele tematyczne UP (EFSI)** 3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw i sektora rolnego 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników **Cele SRK 2020** I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela II.2. Wzrost wydajności gospodarki II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki II.4. Rozwój kapitału ludzkiego II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko III.1. Integracja społeczna III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego **Cele PO WER 2014-2020** Oś priorytetowa I. Osoby młode na rynku pracy Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji	**Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020 – cele tematyczne** 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK 3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie **Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 – cele strategiczne** 2. Podniesienie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw 3. Dopasowanie usług instytucji otoczenia biznesu do potrzeb przedsiębiorstw 4. Poprawa kompetencji innowacyjnych w cyklu kształcenia i uczeniu się przez całe życie 5. Stymulowanie innowacyjności przez samorządy lokalne 6. Informatyzacja przedsiębiorstw i sektora publicznego **Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku - priorytety** I: Wielkopolska równych szans i możliwości III: Bezpieczna wielkopolska IV: Wielkopolska obywatelska **Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego - cele** 4. Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych 6. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego, usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę 7. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa 14. Wdrożenie mechanizmów zapewniających aktywizację rynku na	**Babimost - Wykaz przedsięwzięć do WPF** 1. Budowa ścieżek rowerowych 2. Modernizacja budynku po byłym kościele ewangelickim z przeznaczeniem na Regionalną Izbę Pamięci oraz montaż instalacji fotowoltaicznej 3. Montaż instalacji fotowoltaicznych 4. Rozbudowa wraz z termomodernizacją Transgranicznego Ośrodka Strzelectwa Sportowego 9. Modernizacja dróg lokalnych **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Babimost – cele strategiczne** 1. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego 5. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin **Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kargowa – cele strategiczne** 1. Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności gminy i regionu, 2. Podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki oraz informatyzacja społeczeństwa, 3. Rozwój przedsiębiorczości, oraz działania mające na celu podniesienie poziomu technologicznego przedsiębiorstw i ich innowacyjności dzięki współpracy z nauką, 4. Efektywne, prorozwojowe wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kargowa – cele główne** 1. Przeciwdziałanie społecznym skutkom bezrobocia 2. Zintegrowana i wielozakresowa pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom 3. Wspieranie i ukierunkowanie rodzin do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie **Strategia Rozwoju Gminy Siedlec – cele strategiczne** 1. Kompleksowe uzbrojenie terenów gminy w urządzenia

	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020 – cele szczegółowe 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej. 3. Bezpieczeństwo żywnościowe. 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich. **Cele przekrojowe PROW 2014-2020** Środowisko Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej Innowacje **Cele szczegółowe PROW 2014-2020** 3A. Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów oraz organizacje międzybranżowe 6A. Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i	rzecz ochrony środowiska 15. Zwiększenie roli wielkopolskich placówek badawczych we wdrażaniu innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska **Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku – cele strategiczne** 1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu 2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami 3. Lepsze zarządzanie energią 5. Zwiększenie spójności województwa 6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu 7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia 8. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa 9. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem **Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 – osie priorytetowe** 1. Gospodarka i innowacje - Podniesienie poziomu innowacyjności i konkurencyjności regionu poprzez wsparcie działalności B+R oraz sektora MŚP 2. Rozwój cyfrowy - Rozwój technologii informacyjno – komunikacyjnych i wzrost ich wykorzystania przez mieszkańców regionu 3. Gospodarka niskoemisyjna - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i wzrost efektywności energetycznej i wzrost efektywności energetycznej 4. Środowisko i kultura - Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu i ochrona dziedzictwa kulturowego 6. Regionalny rynek pracy - Poprawa jakości obecnych i przyszłych kadr gospodarki 7. Równowaga społeczna - Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego i niwelowanie dysproporcji społecznych 8. Nowoczesna edukacja - Poprawa jakości kształcenia w regionie 9. Infrastruktura społeczna - Wzrost dostępności i poprawa jakości usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych w regionie	infrastruktury technicznej. 2. Siedlec gminą wzrostu gospodarczego – aktywizacja działalności gospodarczej. 3. Modernizacja rolnictwa i rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego. 4. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie usług społecznych. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Siedlec - cele** 2. Objęcie pomocą osób i rodzin narażonych na wykluczenie społeczne w celu ograniczenia zjawiska marginalizacji oraz prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym 3. Tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym oraz osobom w wieku starczym godnego życia, zapewnienie stosownej opieki i uczestnictwa w życiu społecznym **Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Trzciel – cele strategiczne** 1 – Rozwój gospodarczy i ekonomiczny Miasta i Gminy Trzciel. 2 – Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej podnoszącej jakość życia mieszkańców. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trzciel - priorytety** 1: Bezrobocie jako zjawisko pogłębiające ubóstwo oraz wpływające destrukcyjnie na życie rodziny. 3: Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba jako czynniki negatywnie wpływające na sytuację społeczną mieszkańców. **Strategia Rozwoju Gminy Zbąszynek – cele strategiczne** 1. Likwidowanie barier i tworzenie możliwości dla rozwoju gospodarczego 2. Dalszą aktywną działalność w dziedzinie ochrony środowiska 3. Wykorzystanie istniejących i tworzenie nowych możliwości dla rozwoju kultury i rekreacji sportowo-turystycznej a także oświaty **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbąszynek – cele strategiczne**

	tworzenia miejsc pracy 6B. Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich	**Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 – cele główne** 1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży 2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem 3. Doskonalenie systemu wsparcia społecznego **Program Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020 roku - cele operacyjne** II – Stworzenie kompleksowego systemu informacji i promocji turystycznej oraz oznakowania turystycznego w regionie IV – Rozwój infrastruktury turystycznej V – Wzmocnienie platform współpracy i rozwoju turystyki oraz doskonalenie kadr dla turystyki w regionie VII – Rozwój rekreacji ruchowej i zdrowotnej **Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku – cele długoterminowe** 1. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza 7. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii 10. Ochrona powierzchni ziemi przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych **Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 – cele strategiczne** 1: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna 2: Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna 3: Społeczna i terytorialna spójność regionu 4: Region efektywnie zarządzany	I: Zwiększenie umiejętności adaptacyjnych mieszkańców Gminy szczególnie na rynku pracy. III: Budowa systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnym w kierunku usprawnienia i aktywizacji oraz promowania zdrowego stylu życia. **Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy i Miasta Zbąszyń – cele strategiczne** A. Osiągnięcie wysokiego standardu zamieszkania, pracy i wypoczynku. B. Wykształcenie silnych funkcji ponadlokalnych. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbąszyń – cele strategiczne** 3: Aktywizacja zawodowa oraz łagodzenie skutków bezrobocia wśród ludzi młodych oraz długotrwale bezrobotnych 4: Minimalizowanie bezrobocia poprzez organizowanie robót publicznych i prac użytecznie społecznych 8: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa

Rozwinięcia skrótów:
LSR RK – Lokalna Strategia Rozwoju Regionu Kozła
UP – Umowa Partnerstwa
EFSI – (z ang. The European Fund for Strategic Investments) Europejski Fundusz Inwestycji Strategicznych
SRK – Strategia Rozwoju Kraju
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
WPF – Wieloletni Plan Finansowy

10.2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

Zintegrowany charakter Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2014 – 2020 przejawia się przede wszystkim w komplementarności i spójności jej celów i przedsięwzięć. Planowane w strategii przedsięwzięcia i operacje mają służyć lokalnemu rozwojowi poprzez rozwój kapitału społeczno - gospodarczego obszaru oraz wykorzystaniu i promocji jego walorów przyrodniczych i kulturowych.
Np. operacja polegająca na budowie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej realizuje oba cele ogólne LSR. Region Kozła staje się przez to atrakcyjniejszy turystycznie i następuje aktywizacja społeczeństwa, które wykorzystuje potencjał Regionu. Inwestorem może być jednostka sektora publicznego (np. gmina), wykonawcą podmiot gospodarczy z obszaru Regionu Kozła a korzystać z obiektu będą mieszkańcy i turyści, reprezentujący różne grupy społeczne i wiekowe, w tym także przedstawiciele grup defaworyzowanych, czyli młodzież i osoby starsze. Obiekt może być zlokalizowany np. na szlaku architektury drewnianej Regionu Kozła i dodatkowo w miejscu atrakcyjnym przyrodniczo wśród lasów i jezior. Wpłynie to na integrację zasobów przyrodniczych i historycznych Regionu.
Podobny, integracyjny charakter wykazują inne przedsięwzięcia wskazane w LSR. Mogą być realizowane przez różne podmioty, mogą wykorzystywać różne walory Regionu i mogą być skierowane do odbiorców z różnych grup społecznych.

Oba kierunki, określone w postaci celów ogólnych wspierają się wzajemnie, dając efekt synergii: większy kapitał społeczno – gospodarczy pozwala lepiej wykorzystać walory, lepiej wykorzystane walory służą – przez poprawę jakości życia – rozwojowi kapitału społeczno – gospodarczego.

XI. Monitoring i ewaluacja

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, którego celem jest uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii, a także ocena zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Ewaluacja to systematyczne badanie wartości albo cech konkretnego programu, planu, działania (eksperymentu) bądź obiektu (programu komputerowego, programu nauczania, rozwiązania technicznego) z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia.
W przypadku LSR ewaluacja będzie składała się z rodzajów ocen:
- ex-ante (przed rozpoczęciem realizacji interwencji)
- on-going (w trakcie wdrażania interwencji)
- ex-post (po zakończeniu interwencji).

Celem **ewaluacji ex-ante** będzie poprawa jakości planowanej do uruchomienia interwencji.
Celem **ewaluacji on-going** będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w świetle wcześniej przeprowadzonej ewaluacji wstępnej, zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno - gospodarczych.
Celem **ewaluacji ex-post** jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywnej pomocy.

Procesy monitoringu i ewaluacji są wobec siebie niezależne, ale pozostają w ścisłym związku, ponieważ dotyczą tych samych zagadnień. Są kluczowymi elementami skutecznego procesu jej wdrażania, pozwalającymi na pozyskanie informacji na temat postępów prowadzonych działań, przede wszystkim w kontekście realizacji przyjętych celów strategicznych i operacyjnych.

Tabela 23. Monitoring i ewaluacja

Elementy funkcjonowania i wdrażania podlegające ocenie	Podmiot wykonujący badanie	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji				
Pracownicy biura LGD	Zarząd LGD	- opinia Zarządu - opinia wnioskodawców - karta doradztwa - ankieta oceniająca jakość doradztwa - sprawozdania z realizacji LSR	-IV kwartał 2018 r. (pomiar: III 2016 – III 2018 r.) - IV kwartał 2021 (pomiar: IV 2018 – III 2021 r.) - III/IV kwartał 2023 (cały okres programowania)	- przestrzeganie regulaminu pracy biura oraz zapisów umów o pracę - jakość świadczonych usług
Organ zarządczy, decyzyjny oraz kontrolny	Ekspert	- listy obecności z posiedzeń i spotkań - protokoły z posiedzeń - ankiety z członkami Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej	- IV kwartał 2018 (pomiar: III 2016 – III 2018) - IV kwartał 2021 (pomiar: IV 2018 – III 2021 r.) - III/IV kwartał 2023 (cały okres programowania)	- obecność na posiedzeniach - realizacja uchwal - przestrzeganie regulaminów pracy organów
Realizacja zadań dotyczących funkcjonowania, w tym ocena działalności LGD	Zarząd ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej	- sprawozdania z realizacji LSR - wnioski o płatność	- IV kwartał 2018 (pomiar: III 2016 – III 2018) - IV kwartał 2021 (pomiar: IV 2018 – III 2021 r.) - III/IV kwartał 2023 (cały okres programowania)	- realizacja budżetu - opinia społeczności lokalnej o działalności LGD - rozpoznawalność LGD - komunikacja LGD ze społecznością lokalną
Elementy wdrażania LSR podlegające ewaluacji				
Realizacja LSR, w tym: celów, przedsięwzięć, wskaźników, wydatkowania budżetu	Zarząd LGD/ekspert	- struktura celów LSR - informacje od instytucji wdrażającej o zawartych i wypłaconych umowach - informacje z naborów - ankieta monitorująca CASI - ankiety w wybranymi beneficjentami, grantobiorcami - karty kontrolne grantu	IV kwartał 2018 (pomiar: III 2016 – III 2018) - IV kwartał 2021 (pomiar: IV 2018 – III 2021 r.) - III/IV kwartał 2023 (cały okres programowania)	- stopień realizacji poszczególnych celów - stopień realizacji wskaźników - stopień kontraktowania i wydatkowania środków - spójność i trafność rozwiązań proceduralnych
Realizacja naborów, w tym: harmonogram, kryteria i procedury wyboru operacji zainteresowanie społeczne naborem	Zarząd LGD/ekspert/ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej	- informacje z naborów - ankieta CAWI - karta doradztwa - analiza lokalnych kryteriów i procedur wyboru operacji - ankiety z członkami Rady	IV kwartał 2018 (pomiar: III 2016 – III 2018) - IV kwartał 2021 (pomiar: IV 2018 – III 2021 r.) - III/IV kwartał 2023 (cały okres programowania)	- zgodność działań z harmonogramem - dostępność informacji - zainteresowanie społeczności lokalnej - stopień wykorzystania budżetu

Elementy funkcjonowania LGD podlegające monitorowaniu				
Szkolenia LGD	Pracownicy Biura LGD	- listy obecności - ankieta oceniająca	- na bieżąco (raporty roczne)	- harmonogram szkoleń - obecność
Doradztwo LGD	Pracownicy biura LGD	- karty doradztwa - ankieta oceniająca doradztwo - informacje z naborów	- na bieżąco (raporty roczne)	- ilość i jakość świadczonych usług doradczych przez LGD
Zainteresowanie działalnością LGD	Pracownicy biura LGD	- strona internetowa LGD - ankiety kierowane do lokalnej społeczności	- na bieżąco (raporty roczne)	- ilość wejść na stronę LGD - obecność na spotkaniach - efektywność realizacji planu komunikacji
Działalność organów LGD	Pracownicy biura LGD	- listy obecności z posiedzeń	- na bieżąco (raporty roczne)	- obecność na posiedzeniach
Elementy wdrażania LSR podlegające monitorowaniu				
Realizacja LSR i budżetu LGD	Pracownicy biura LGD	- struktura celów LSR - zestawienia zawartych i wypłaconych umów - informacje z naborów - ankieta monitorująca - karta kontrolna grantu	- na bieżąco (raporty roczne)	- osiąganie wskaźników - budżety na operacje konkursowe, grantowe, własne, współpracy, funkcjonowanie LGD
Nabory wniosków o przyznanie pomocy	Pracownicy biura LGD	- harmonogram naborów - informacje z naborów wniosków - karta doradztwa	- na bieżąco (raporty roczne)	- ogłaszanie konkursów wg harmonogramu - wykorzystanie środków - ilość osób korzystających z doradztwa LGD
Projekty grantowe LGD	Pracownicy biura LGD	- ankieta monitorująca - ankiety CASI - karta kontrolna grantu	- na bieżąco (raporty roczne)	- ogłaszanie konkursów zgodnie z harmonogramem - ponoszenie wydatków zgodnie z umowami - osiąganie wskaźników

XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Odnosząc się do art. 49 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska stwierdzono, że Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 przygotowana przez LGD Regionu Kozła wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym realizowanych na obszarach objętych formami ochrony przyrody, z których najcenniejszymi są Pszczewski Park Krajobrazowy oraz obszary Natura 2000 o oznaczeniach PLM 080001, PLB 080005, PLH 080002 i PLH 080063. W związku z tym konieczne było przeanalizowanie zapisów pod kątem ewentualnego spełnienia kryteriów kwalifikujących dokument do oceny oddziaływania na środowisko.

W wyniku analizy stwierdzono, że w LSR znalazły się zapisy pozwalające na realizację przedsięwzięć lub działań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Poddano zatem analizie relacje zapisów LSR do obowiązujących na terenie woj. lubuskiego innych dokumentów strategicznych, które przed przyjęciem poddano strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Stwierdzono, iż dokumentami strategicznymi, które mają zbliżony zakres i podobny stopień szczegółowości, dla których przeprowadzona analiza uwzględniała wszystkie skutki mogące wystąpić w związku z realizacją LSR, są: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 i Regionalny Program Operacyjny. Na podstawie powyższego wystąpiono do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lubuskiego Państwowego

Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim z wnioskami o odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zaznaczając, że:

- opracowywana LSR będzie stanowić instrument realizacji założeń zbieżnych w celach ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 i Regionalnym Programem Operacyjnym,
- zadania wdrażane za pośrednictwem LSR mogą dotyczyć tylko niewielkich inwestycji, gdyż środki dystrybuowane w tym programie są stosunkowo niewielkie, zbyt skromne na średnie i większe inwestycje, co pozwala wykluczyć oddziaływanie skumulowane i transgraniczne,
- poszczególne inwestycje realizowane w ramach LSR będą podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania decyzji/opinii, co wyeliminuje wystąpienie ewentualnego negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego czy na środowisko przyrodnicze.
- brak jest szczegółowych parametrów przedsięwzięć inwestycyjnych (jest to zależne od wniosków - przyszłych beneficjentów), takich jak ich lokalizacja, typ, skala czy też powierzchnia zabudowy inwestycji i nie jest możliwe wykonanie szczegółowej oceny oddziaływania LSR RK na środowisko, gdyż nie możliwa jest pełna kwantyfikacja oddziaływań.

Na podstawie złożonych wniosków Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim pismem z dnia 24 listopada 2015 r. nr WOOŚ-I.411.202.2015.DT **uzgodniła odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, uzasadniając swe postanowienia zbieżnością zadań** i stopnia szczegółowości z innymi dokumentami, dla których przeprowadzona analiza uwzględniała wszystkie skutki mogące wystąpić w związku z realizacją LSR. Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wielkopolskim w piśmie z dnia 14 grudnia 2015 r. nr NZ.9022.581.2015.kJ uznał, że jeżeli podmiot opracowujący projekt dokumentu nie jest organem administracji w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz.U. z 2015 r., poz. 1211) to nie ma on obowiązku przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ponieważ Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła nie jest organem administracji w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 9 cytowanej wyżej ustawy oraz w związku z decyzją RDOŚ o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko LSR na lata 2014-2020, LGD Regionu Kozła nie przeprowadzała dalszego procedowania w przedmiotowej sprawie.

Załącznik nr 1

Procedura aktualizacji LSR

Aktualizacja LSR jej zadań i celów, będzie się odbywać jako efekt ewaluacji, na każdym szczeblu decyzyjnym i w każdym obszarze działań. Ma ona na celu umożliwienie dostosowania zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju do wymogów prawnych, jak również do potrzeb i oczekiwań mieszkańców i beneficjentów obszaru oraz aktualizacji danych.
Wszyscy członkowie LGD, a także mieszkańcy obszaru mają możliwość składania wniosków, uwag i propozycji zmian w zapisach LSR. Na stronach internetowych dostępne będą adresy mailowe oraz numery telefonów osób, które będą takie informacje i wnioski zbierać. W procesie aktualizacji będzie mógł wziąć udział każdy mieszkaniec/beneficjent/członek obszaru według obowiązujących zasad:

- zgłoszenie innowacji na piśmie,
- zgłoszenie problemu w trakcie spotkań i konsultacji z mieszkańcami,
- zgłoszenie propozycji zmian pocztą elektroniczną.

Wszystkie te uwagi będą zbierane i analizowane w biurze Lokalnej Grupy Działania. Raz na pół roku wszystkie informacje na ten temat będą przekazywane do Zarządu, który dodatkowo przeprowadza analizę otoczenia prawnego oraz możliwości wdrożenia zmiany. Zarząd może wspomóc się w swoich pracach opinią ekspercką w kwestii możliwości wprowadzenia zmiany. W przypadku braku możliwości wprowadzenia zmiany, podawany jest powód wraz z uzasadnieniem i zamieszczany na stronie internetowej. W przypadku pozytywnej oceny Zarządu zmiana zostaje przedstawiona na najbliższym WZC, które podejmuje decyzję w kwestii aktualizacji lub nieprzyjęcia proponowanych zmian w LSR.

Zmiany w LSR mogą również wynikać z procesów monitoringu i ewaluacji. W takim przypadku procedura jest analogiczna. W przypadku zidentyfikowania podczas tego procesu koniecznych zmina w LSR są one niezwłocznie przekazywane do Zarządu, który dodatkowo przeprowadza analizę otoczenia prawnego oraz możliwości wdrożenia innowacji. Zarząd może wspomóc się w swoich pracach opinią ekspercką w kwestii możliwości wprowadzenia zmiany. W przypadku braku możliwości wprowadzenia zmiany podawany jest powód wraz z uzasadnieniem i zamieszczany na stronie internetowej. W przypadku pozytywnej oceny Zarządu zmian zostaje przedstawiona na najbliższym WZC, które podejmuje decyzję w kwestii aktualizacji lub nieprzyjęcia proponowanych zmian w LSR.

Załącznik nr 2

Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji realizacji LSR w całym okresie jej wdrażania jest procesem koniecznym dla sprawdzenia, czy udaje się skutecznie osiągać cele zapisane w strategii. Procesy te mogą zmierzać w kierunku aktualizacji, lub zmiany planowanych w LSR działań i efektów. Istotą wdrażania strategii rozwoju jest poprawa sytuacji mieszkańców obszaru, poprzez osiąganie celów poprzez realizację wskaźników. Dlatego proces ten będzie prowadzony w całym okresie przewidzianym na wdrażanie LSR, ja również po nim w celu obserwowania efektów oddziaływania zrealizowanych operacji.
LGD dokonywać będzie systematycznej i obiektywnej oceny LSR, jej założeń, przebiegu wdrażania, osiągniętych rezultatów z punktu widzenia adekwatności, skuteczności, efektywności, oddziaływania i trwałości podejmowanych działań. Ewaluacja LSR dostarczać będzie rzetelnych i użytecznych informacji, które będą następnie wykorzystane w procesie decyzyjnym oraz we współpracy partnerów zaangażowanych we wdrażanie strategii.
Organem odpowiedzialnym za proces ewaluacji i monitoringu jest Zarząd Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła, działający w oparciu o kompetencje nadane przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia. Zarząd zleca poszczególne zadania w zakresie ewaluacji i monitoringu pracownikom biura, członkom stowarzyszenia i/lub zewnętrznym ekspertom/wykonawcom. Monitoring będzie leżał w kompetencji pracowników biura, którzy na bieżąco będą zbierać potrzebne dane. Prowadzenie procesu monitoringu będzie podlegało kontroli przez Zarząd co najmniej raz na rok. Na początek okresu wdrażania LSR zostaną opracowane niezbędne dokumenty w postaci wzorów notatek, ankiet, formularzy itp., które zostaną wykorzystane w tym procesie. Schemat prowadzenia procesu monitoringu można przedstawić następująco:

W ramach monitoringu wykorzystywane są co najmniej: rejestry i harmonogramy ogłaszania konkursów, rejestry zapytań związanych z konkursami (telefoniczne/mailowe), rejestry udzielonych informacji wraz z ankietami satysfakcji (informacje udzielane osobiście przez pracowników), listy obecności na szkoleniach, harmonogramy szkoleń, dokumentacja szkoleniowa, podsumowania szkoleń, spotkań, warsztatów itp., rejestry wejść na stronę internetową, rejestry związane z innymi zapytaniami/uwagami mieszkańców.
W przypadku ewaluacji poszczególne zadania będą rozdzielane na początku każdego roku (do 30 stycznia). Do zadań Zarządu, biura i Komisji Rewizyjnej będzie należeć autoewaluacja, która ma przede wszystkim służyć optymalnemu wykorzystaniu środków: czasu pracy, umiejętności ludzkich, lokalu, sprzętu i pieniędzy; lepszemu dostosowaniu działań do wyzwań, potrzeb i oczekiwań związanych z realizacją LSR. Autoewaluacja będzie częścią ewaluacji ogólnej i pojawia się najczęściej podczas ewaluacji ex ante i ex post. W momencie zlecania zadań Zarząd ustala zakres informacji niezbędnych do przeprowadzenia autoewaluacji, czyli dokonuje właściwej konceptualizacji badania. Na tym etapie formułuje pytania, przyjmuje kryteria i wskaźniki, stanowiące podstawę przeprowadzania ewaluacji; wybiera zagadnienia konieczne do przeanalizowania, aby uzyskać odpowiedzi na postawione pytania. Określa również, kto będzie jej użytkownikiem, jakie są konieczne warunki techniczne do jej przeprowadzenia (czas lub dostępne środki finansowe). Każda komórka/organ Stowarzyszenia, w tym sam Zarząd, ma 30 dni na przygotowanie niezbędnych informacji w formie zestawień wraz z komentarzami. Po tym terminie informacje wraz z rekomendacjami wracają do Zarządu, który na tej podstawie opracowuje niezbędne działania do wdrożenia.

Oprócz autoewaluacji w procesie ewaluacji wykorzystywane będą możliwości związane ze zleceniem oceny funkcjonowania LGD i wdrażania LSR na zewnątrz. Wykonawca zewnętrzny będzie przygotowywał raport z dokonanej ewaluacji na każdym etapie przewidzianym w harmonogramie. Raport ten będzie zawierał, w razie takiej potrzeby, rekomendacje dotyczące działań jakie należałoby podjąć w przypadku zagrożenia dla nieosiągnięcia celów i wskaźników LSR. Następnie raport ten prezentowany będzie Walnemu Zebraniu Członków do zatwierdzenia i powierzenia Zarządowi LGD wykonania przyjętych przez WZC rekomendacji. W gestii wykonawcy będzie opracowanie kwestionariuszy ankiet, kwestionariuszy IDI oraz założeń i pytań do FGI, a także przeprowadzenie całego procesu. Zlecenie wykonania ewaluacji i raportu zostaną zlecone dwa razy w trakcie realizacji LSR – w trakcie wdrażania (I kwartał 2018 r.) oraz na zakończenie (2022/2023 rok). Niezwykle ważna będzie ewaluacja on going, która poddaje analizie osiągnięte na tym etapie produkty i rezultaty oraz

dokona pierwszej oceny jakości realizacji LSR. Przeprowadzona zostanie również ocena poczynionych na etapie programowania założeń, w tym szczególnie celów oraz przyjętych wskaźników oraz aktualnego kontekstu realizacji LSR. Będzie to szczególnie ważne, gdyż zmiana warunków społeczno-gospodarczych może spowodować dezaktualizację początkowej diagnozy, która stała się punktem wyjścia dla realizowanej LSR. W konsekwencji wyniki takiej ewaluacji mogą się przyczynić do pewnych modyfikacji realizacji LSR oraz aktualizacji przyjętych założeń.

W celu wyłonienia wykonawcy Zarząd będzie wykonywał następujące kroki:

1. Dokładne określenie zakresu ewaluacji oraz wymogów wobec wykonawcy. Podczas wyboru wykonawcy będzie brane pod uwagę co najmniej: doświadczenie w procesie ewaluacji, zakres włączenia organów i komórek Stowarzyszenia do procesu ewaluacji oraz koszt wykonania usługi.
2. Zamieszczenie zapytania ofertowego na stronie internetowej LGD (co najmniej 14 dni) i /lub rozesłanie zapytania ofertowego do 3 potencjalnych wykonawców.
3. Wybór wykonawcy i podpisanie umowy z uwzględnieniem jakości, przejrzystości, czytelności i jawności działań.
4. Przeprowadzenie ewaluacji przez wykonawcę (maksymalnie 3 miesiące).
5. Przedstawienie, ewentualne poprawki i odbiór raportu.
6. Przedstawienie raportu na WZC.
7. Wdrożenie ewentualnych działań naprawczych, które muszą zostać podjęte w celu usprawnienia działań i pod kątem realizacji założonych celów rozwoju lokalnego.

W fazie kończącej proces ewaluacji wykorzystuje się metody, których podstawowym celem jest ocenienie efektów programu w odniesieniu do określonych kryteriów, a więc ostatecznym efektem ewaluacyjnego raportu końcowego będą rekomendacje do dalszego działania LGD.

Załącznik nr 3

Plan działania

CEL OGÓLNY 1.0 (A)	Lata	2015-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie / zakres Programu
	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 1.1. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy regionu (A.1.)														
. Przedsięwzięcie 1.1.1 Organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców przyczyniających się do wzmocnienia kapitału społecznego i promocji regionu (A.1.1.)	~~liczba wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców~~	~~18 szt.~~	~~100%~~	~~190 000~~	~~0~~	~~0~~	~~0~~	~~0~~	~~0~~	~~0~~	~~18 szt.~~	~~190 000~~	PROW	~~19.2 (realizacja LSR – projekt grantowy~~)
	liczba wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców	~~12 szt.~~ 30 szt.	60%	50 000	12 szt.	84%	50 000	8 szt	100%	40 600	50 szt.	140 600		19.4 aktywizacja
Przedsięwzięcie 1.1.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury kulturalnej (A.1.2.)	Liczba rozwiniętych, obiektów infrastruktury kulturalnej	8 szt.[1]	58%	600 000[1]	2 szt.	84%	695 000	2 szt.	100%	225 000	12 szt.	1 520 000	PROW	19.2 (realizacja LSR – konkurs)
Razem cel szczegółowy 1.1				650 000			745 000			265 600		1 660 600		

Cel szczegółowy 1.2. Mieszkańcy i turyści świadomi dziedzictwa kulturowego i walorów regionu (A.2.)														
Przedsięwzięcie 1.2.1. Podejmowanie działań kultywujących i popularyzujących dziedzictwo regionu i wzmacniających jego rozpoznawalność. (A.2.1.)	liczba działań kultywujących i promujących dziedzictwo regionu	6 szt.	37%	17 000	6 szt.	75%	17 000	4 szt.	100%	15 400	16 szt.	49 400	PROW	aktywizacja
	liczba działań kultywujących i promujących dziedzictwo regionu	0	0	0	12 szt.	100 %	120 000	0	0	0	12 szt.	120 000		19.2 (realizacja LSR – projekt grantowy)
	liczba publikacji promujących dziedzictwo region	0	0	0	12 szt.	100 %	165 000	0	0	0	12 szt.	165 000		19.2 (realizacja LSR – projekt grantowy)
Razem cel szczegółowy 1.2				17 000			302 000			15 400		334 400		
Razem cel ogólny 1.0				667 000			1 047 000			281 000		1 995 000		

CEL OGÓLNY 2.0 (B)	Lata	2015-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie / zakres Programu
	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 2.1. Przedsiębiorczy, kompetentni i świadomi swoich predyspozycji zawodowych mieszkańcy z mocną pozycją na rynku pracy. (B.1)														
Przedsięwzięcie 2.1.1 Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej (B.1.1.)	liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	11 szt.	100%	770 000	~~4 szt.~~ ~~0~~	~~73%~~ ~~0~~	~~280 000~~ ~~0~~	~~3 szt.~~ ~~0~~	~~100%~~ ~~0~~	~~210 000~~ ~~0~~	11 szt.	770 000	PROW	19.2 (realizacja LSR konkurs)
	liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	8 szt.	37%	960 000	9 szt.	77%	1 060 000	5 szt.	100%	535 000	22 szt.	2 555 000		
Razem cel szczegółowy 2.1				1 730 000			1 060 000			535 000		3 325 000		
Cel szczegółowy 2.2. Mieszkańcy i turyści korzystający z bazy turystycznej i walorów przyrodniczych regionu (B.2.)														
Przedsięwzięcie 2.2.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej (B.2.1.)	Liczba rozwiniętych ~~nowych lub przebudowanych~~ obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	8 szt.	66%	600 000[1]	2 szt.	83%	695 000	2 szt.	100%	225 000	12 szt.	1 520 000	PROW	19.2 (realizacja LSR – konkurs)

Przedsięwzięcie 2.2.2. Współpraca na rzecz promocji turystyki i walorów Regionu Kozła (B.2.2.)	liczba zrealizowanych projektów współpracy	2 szt.	67%	133 000	1 szt.	100%	123 500*	0	0	0	3 szt.	256 500		projekty współpracy
Razem cel szczegółowy 2.2				733 000			818 500			225 000		1 776 500		
Razem cel ogólny 2.0				2 463 000			1 878 500			760 000		5 101 500		
Razem LSR				3 130 000			2 925 500			1 041 000		7 096 500		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													% budżetu poddziałania Realizacja LSR	
												3 325 000	50 %	

* powyżej 2% budżetu

Załącznik nr 4

BUDŻET

Wysokość wsparcia ESI w ramach LSR.

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)			
	PROW	**PO RYBY**	**Fundusz wiodący**	**Razem EFSI**
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	6 650 000	0		6 650 000
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	133 000	0		133 000
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	1 377 500	0	EFRROW	1 377 500
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	190 000	0	EFRROW	190 000
Razem	**8 350 500**	**0**	**EFRROW**	**8 350 500**

Źródło: *Opracowane własne LGD zgodnie z wytycznymi*

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	**Budżet państwa**	**Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych**	**RAZEM**
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	2 357 492	1 347 508		3 705 000
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	1 873 903		1 071 097	2 945 000
Razem	**4 231 395**	**1 347 508**	**1 071 097**	**6 650 000**

Źródło: *Opracowane własne LGD zgodnie z wytycznymi.*

Załącznik 5

Plan komunikacji. Zakładane wskaźniki w oparciu o planowany budżet działań komunikacyjnych (finansowanych w ramach poddziałania Koszty bieżące i aktywizacji) oraz planowane efekty działań komunikacyjnych

Działanie	Grupy docelowe	Środki przekazu	Termin realizacji					wskaźniki	System monito-rowania	budżet	rezultat
			2016	2017	2018	2019	2020				
Cel: Podniesienie świadomości społecznej w zakresie funkcji, jaką spełnia LGD Region Kozła na obszarze gmin członkowskich.											
Kampania Informacyjna na temat założeń LSR oraz Informowanie i promocja działalności LGD	Ogół zainteresowanych - potencjalni przyszli wnioskodawcy (z naciskiem na grupy defaworyzowane 50+ i trwale bezrobotni)	Punkt informacyjny – biuro LGD Regionu Kozła	x	x	x	x	x	Liczba osób odwiedzających biuro beneficjentów [osoba] - 50	Lista obecności	0 zł	Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców. Motywowanie, pobudzanie do działania lokalnej społeczności. Wzrost zaangażowania w kształtowanie własnego otoczenia. Wzrost poczucia tożsamości z regionem. Informowanie o przedsięwzięciach LSR . Zainteresowanie działalnością LGD.
		facebook	x	x	x	x	x	Liczba artykułów informacyjnych lub promocyjnych [szt.] - 20	Statystyka strony facebook	0 zł	
		www.lgdrk.pl	x	x	x	x	x	Liczba artykułów informacyjnych lub promocyjnych [szt.] - 20	Statystyka strony internetowej	0 zł	
		Strony internetowe gmin członkowskich	x	x	x	x	x	Liczba stron internetowych, na których umieszczono artykuły informacyjne lub promocyjne [szt.] - 30	Statystyki stron interneto-wych	0 zł	
		Czasopismo własne LGD „Podkoziołek”	x	x	x	x	x	Liczba numerów czasopisma [szt.] - 28	Archiwum LGD	45 000 zł	

Cel: Skuteczne wdrożenie LSR na obszarze LGD Regionu Kozła											
Przekazywanie szczegółowych informacji dotyczących warunków, kryteriów i zasad udzielania pomocy	Ogół zainteresowanych - potencjalni przyszli wnioskodawcy (z naciskiem na grupy defaworyzowane 50+ i trwale bezrobotni)	Facebook	x	x	x	x	x	Liczba artykułów informacyjnych [szt.] - 10	Statystyka strony facebook	0 zł	Zwiększenie poziomu wiedzy ogólnej i szczegółowej dotyczącej PROW 2014-2020, w tym zapewnienie informacji dotyczących warunków i trybu przyznawania pomocy dla potencjalnych beneficjentów w zakresie praktycznej wiedzy o sposobie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy, w tym informowanie o procedurach naboru, wyboru operacji i stosowanych kryteriach wyboru operacji.
		www.lgdrk.pl	x	x	x	x	x	Liczba artykułów informacyjnych lub promocyjnych [szt.] - 10	Statystyka strony internetowej	0 zł	
		Strony internetowe gmin członkowskich	x	x	x	x	x	Liczba stron internetowych, na których umieszczono artykuły informacyjne lub promocyjne [szt.] - 30	Statystyki stron interneto-wych	0 zł	
		Doradztwo	x	x	x	x	x	Liczba podmiotów, którym udzielono doradztwa [szt.] - 100	Rejestr udzielonego doradztwa	0 zł	
		Spotkania informacyjne	x	x	x	x	x	Liczba spotkań [szt.] - 42	Listy obecności	9000 zł	
Informowanie o rezultatach realizacji LSR	Ogół mieszkańców obszaru LGD RK, potencjalni	facebook	x	x	x	x	x	Liczba artykułów informacyjnych [szt.] - 18	Statystyka strony facebook	0 zł	Informowanie zainteresowanych o wynikach naborów. Informowanie ogółu

	beneficjenci beneficjenci	www.lgdrk.pl	x	x	x	x	x	Liczba artykułów informacyjnych [szt.] - 18	Statystyka strony internetowej	0 zł	społeczeństwa o stanie realizacji LSR RK Pobudzenie do aplikowania.
Cel: Zapewnienie odpowiedniej wizualizacji PROW 2014-2020, Unii Europejskiej oraz LGD Regionu Kozła											
Promocja znaków PROW, Unii Europejskiej oraz Regionu Kozła	ogół mieszkańców obszaru LGD	materiały promocyjne	x	x	x	x	x	Liczba materiałów, na których dokonano wizualizacji [szt.] - 15	Archiwum LGD, faktury potwierdza-jące poniesione koszty	16 000 zł	Zwiększenie rozpoznawalności znaku LGD RK. Zbudowanie i utrzymanie wysokiej rozpoznawalności EFRROW i PROW 2014-2020 na tle innych programów oraz funduszy europejskich.
Cel: Podniesienie jakości usług świadczonych przez LGD											
Uzyskanie informacji zwrotnej na temat jakości usług świadczonych przez LGD Regionu Kozła	potencjalni beneficjenci, beneficjenci, organy stowarzyszenia, uczestnicy szkoleń	ankieta monitorująca pracę biura	x	x	x	x	x	Liczba ankiet oceniających pracę biura [szt.] - 100	Wyniki ankiet	0 zł	Podniesienie jakości usług świadczonych przez LGD RK.
		ankieta monitorująca jakość doradztwa prowadzonego przez pracowników biura	x	x	x	x	x	Liczba ankiet oceniających jakość prowadzonego doradztwa [szt.] - 100	Wyniki ankiet	0 zł	